

హనీత

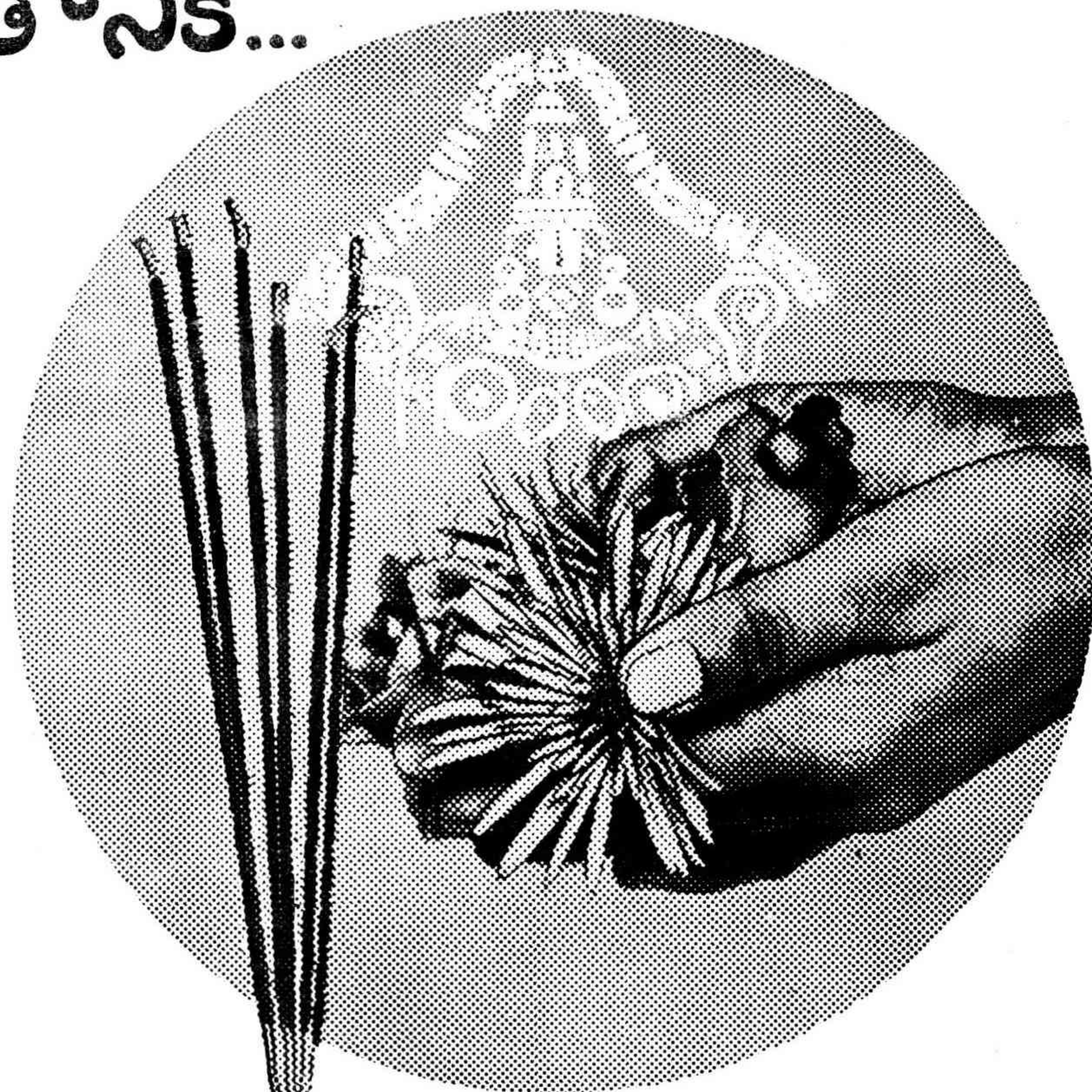
ఏప్రిల్ పదిహేను : 1977

scan [48]
Bijndu

భక్తి గీతానికి...

Rachana SPW-5 Tel

పరిమళ పల్లవి

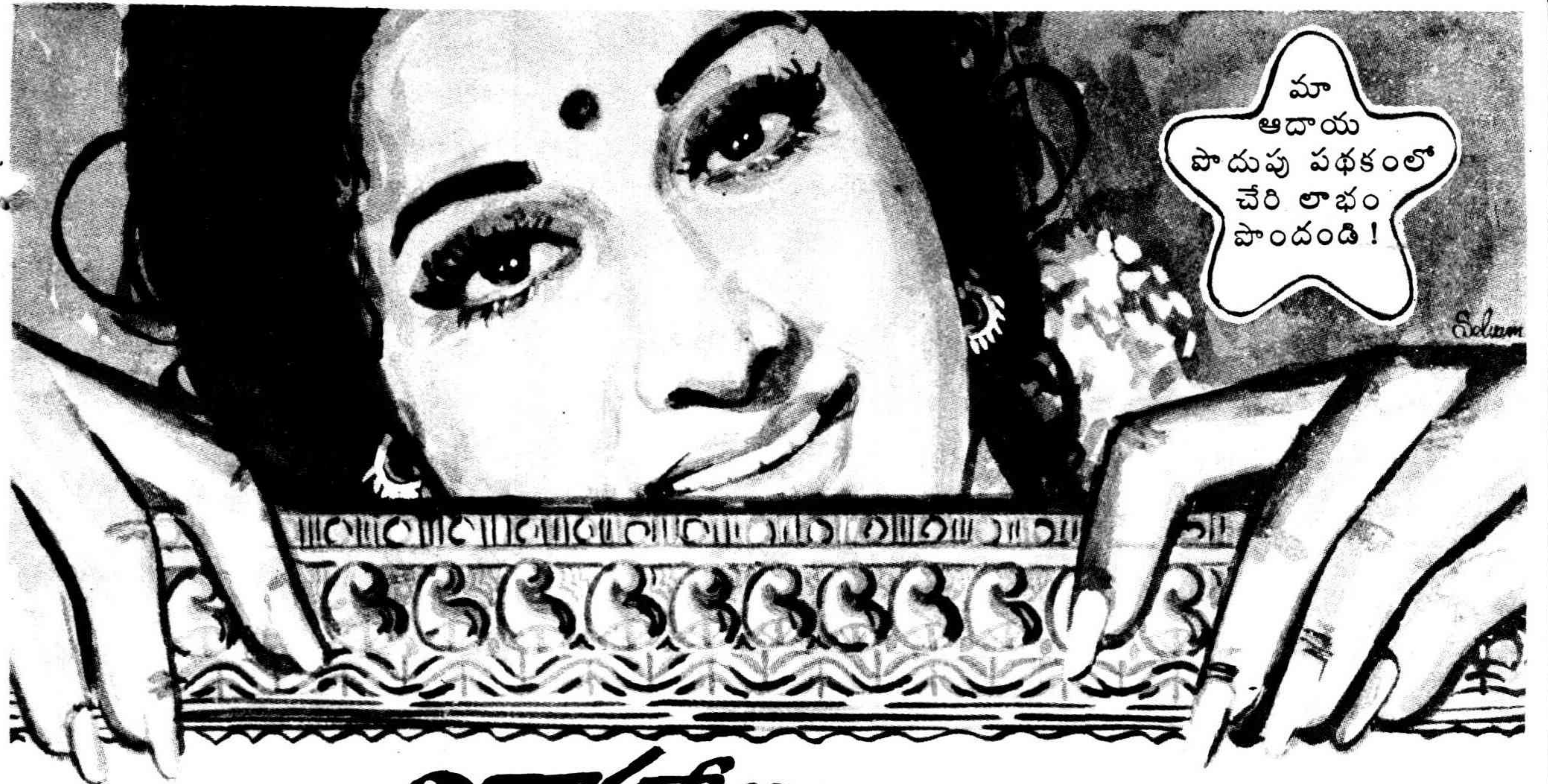
సత్పతి అగర్ బత్తి — పూజకు
ఆదర్శమైనది. దాని దివ్య పరిమళం
పవిత్రతను రెట్టింపు చేస్తుంది

సత్పతి - తులసివారి ఒక తయారీ

తయారుచేయువారు :
సారథి పెర్ ఫ్యూమరీ వర్క్స్
గానిగర్ పేట, బెంగుళూరు

సత్పతి

మా
ఆదాయ
పొదుపు పథకంలో
చేరి లాభం
పొందండి!

వివాహాలు మరియు
అన్ని శుభ కార్యాలకు
మైలాపూర్

వాణి సిల్స్

పట్టు చీరలు ధరించి ఆనందించండి
కొంచీపురం, ఆరణి, ధర్మావరం పట్టు చీరలు ఉత్పత్తి ధరలకే లభిస్తాయి

వాణి సిల్స్

(ఎర్కండిషన్డ్ షో రూమ్)

132, రాయపేట హైరోడ్డు 'జమ్మి బిల్డింగ్ దగ్గర'

మైలాపూరు, మద్రాసు-600 004

ఫోన్ : 76359

వనిత

స్త్రీ జన పక్ష పత్రిక

నంపుటి: 2 సంచిక: 20

ఏప్రిల్ పదిహేను: 1977

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

సం||ర చందా: ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు

క్రిలంక: రూ. 1. 15

మలేసియా: 65 సెంటీస్

చిరునామా:

చందమామ బిల్డింగ్స్

మద్రాసు-600 026

మొదల రాధాకృష్ణకుమారిగారు “బామ్మగారు మన రామాయణంలో చెప్పిన వాటన్నింటినీ నైస్సుతో ముడిపెడుతున్నారు. అవిడి చెప్పేవాదాలు హేతువాదానికి నిలవవు” అన్నారు. ఇది పొరపాటు. రాధా కృష్ణకుమారిగారు యితరుల భావాలను గౌరవించడం మంచిది. ‘ఆరోజుల్లో విమానాలున్నాయనుకోవడం హాస్యాస్పదం!’ ఎలాగ? రామాయణంలో పుష్పక విమానం లేదనటానికి సాక్ష్యం యివ్వగలుగుతారా? ఆ కాలంలో విమానాలు లేవనటాన్ని హేతు బద్ధంగా నిరూపించాలి: ప్లయింగ్ సాసర్సు అని అప్పుడప్పుడు ఆకాశంలో నుండి భూమిపైకి వేగంగా వెళుతుంటాయి – అన్నివిధాలా నైస్సు అభివృద్ధి చెందిన అగ్రదేశాల శాస్త్రజ్ఞులు కూడా అవి ఏమిటో కనుక్కోలేకపోతున్నారు. కాని రాకెట్లు లాంటివి యితర గ్రహాలనుండి భూమికి వస్తున్నవని శాస్త్రజ్ఞుల భావన. ఇది కూడా పురాణాల్లో విమానాల్లాగా తప్పుడు విషయం అనుకోవటం మన పిచ్చి కాదా? నైస్సుకు, రచనలకు, పురా

వచ్చే సంచికలో

ముఖ చిత్రం:

“ముస్లిం వధువులు”

(వారి వివాహ విధానాల గురించిన వ్యాసంతో)

గోష్ఠి:

సుప్రసిద్ధ గాయని

శ్రీరంగం గోపాలరత్నం తో

(వర్ణచిత్రంతో)

ప్రత్యేక వ్యాసం:

వేసవికి అనువైన ‘జూస్’లు తయారు

చెయ్యడం ఎలా?

ఒక కథ:

“నిమ్మపల్లి మళ్ళీ వెళ్ళాలి”

(‘వసుధ’)

ణాలకు సంస్కృతికి ఎప్పుడూ అవినాభావ సంబంధం వుంటుందన్న విషయం మరవరాదు.

—టి. విజయలక్ష్మి, హైదరాబాద్

బామ్మగారు పురాణాలను నైస్సుతో ముడిపెట్టడం హేతువాదానికి నిలబడ దనటం తప్పు. జర్మనీలో సంస్కృత భాషపై పరిశోధనకి చాలా ఆదరణ వుంది. కొందరు పరిశోధకులు మన ప్రాచీన సంస్కృత గ్రంథాలు అనువదించి శోధించగా విమానాలు చేయటం, సంఖ్యా శాస్త్రం, ఇంజనీరింగ్, అంతరిక్షంలో గ్రహాల గమనం, గ్రహాల గుణాలు, ఆధునికుల సౌంత్యమనుకునే

అభిప్రాయాలు శీర్షికలో

ప్రచురింపబడే ప్రతి లేఖకూ

ఐదురూపాయలు పారితోషికంగా పంపుతాము

మరెన్నో శాస్త్రాలన్నిటి ముఖ్య సూత్రాలూ వాటిలో లిఖించబడి వున్నాయని తెలిసింది. మూల సూత్రాలున్నప్పుడు పరికరాలందటంలో ఆశ్చర్యమేముంది? ప్రళయకాలంలో (భూగోళం ఆరంభ దశలో) నీటినుండి ముందు జల చరాలు పుట్టాయని, భూమి స్థిరంగా ఏర్పడుతున్న కొద్దీ యితర ప్రాణులు పుట్టుకొచ్చా

యనీ, మానవుడి అవతరణతో సృష్టి వుచ్చ స్థానాన్ని చేరుకుందనటానికి డార్విన్ సిద్ధాంతానికి పోలికున్న మాట నిజం. రామావతారంలో హనుమంతుడు, వానర సేన, మానవ జాతి పరిణామం చెందిన తర్వాత, కొందరు మానవుల్లో వానరావశేషాలు వున్నట్టుగా అర్థం చేసుకోవచ్చు. డార్విన్ జీవించిన శకం వేరు. మన ప్రాచీనుల శకం వేరు. అతని సంస్కృతి వేరు; మన సంస్కృతి వేరు. సిమిలారిటీస్ వుండటమే విశేషం. దశవతారాలు మానవ పరిణామమేకాక యింకా మానవుడి సాంఘిక జీవనంలోని పరిణామం కూడా చిత్రిస్తాయి. జన్మ, మరణ, దైవ వైరాలతో తెగలుగా, గణాలుగా హింసాయుత జీవనాన్ని కొనసాగిస్తున్న వారు క్రమంగా ఎట్లా పరిణతి చెంది, బుద్ధుడి ఉదయంతో జ్ఞాన ప్రధానమైన, అహింసాయుత విలువల్ని ఎట్లా అవలంబించారో ఈ కథలు చిత్రిస్తాయి. పురాణాలైనా,

చిన్నమాట పోటీ

మార్చి పదిహేనవతేదీ ‘వనిత’లో ఇచ్చిన చిన్న మాట పోటీకి వచ్చిన “మాట”ల్లో మాకు నచ్చిన మాట:

“భామావిలాసము”

పంపినవారు: సి హెచ్. సునంద, కేరాఫ్ సి హెచ్. కృష్ణమూర్తి, 28-15-26 ఉండవల్లి వారిపేడి, గాంధీనగరము, విజయవాడ - 520003
ప్రకటించిన ప్రకారం పంపుతామన్న ‘చిన్న బహుమతి’ని ఆమెకు పంపాము.

వేదాలైనా ఒక జాతి సంస్కృతికి పునాదిగా నిలచాయంటే వాటిలో ఎంతైనా క్రమబద్ధమైన నైస్తిఫిక్ ఆలోచన యిమడ్చబడి వుంటుంది. ప్రపంచంలో ఏ నైస్సు, కళా కూడా యిటువంటి ఆలోచన లేనిదే రాణించదు. యిక కృష్ణకుమారిగారు కోప్పడనంటే మరో మాట: అంతరిక్షంలో “స్పేస్ లాబ్” కట్టి అక్కడ నడిచారన్నప్పుడు మా అందరి ఫస్ట్ రియాక్షన్: “త్రిశంకు స్వర్గం అంటే యిదేనేమో” అని!

—వద్దుజ, చిరువోలు

“బామ్మగారి పేజీ”లోని అరటికాయ గురించిన వివరం బాగుంది. బామ్మగారు చెప్పనటువంటి

వేరొక ఉపయోగాన్ని కూడా ఆరటికాయనుండి పొందవచ్చు. కొంతమందికి చిన్నతనంలోనే జుట్టు నెరసిపోతుంది. అలాంటివారు కొబ్బరి నూనెలో, అరటిపట్ట (అరటిచెట్టు పైని బెరడు లేక బోదె)ను తొక్కి, రసం తీసి దానిని నూనెకి సరిపడా కలిపి, రెండు మూడు రోజులు బాగా ఎండనిచ్చి, నాలుగో రోజున కొద్దిగా కాచి, ఆ నూనెను (రోజూ) కొన్నాళ్ళు (కనీసం ఆరు మాసాలన్నా) తలకు వ్రాసుకుంటుంటే “బాల నెరపు” తగ్గుతుంది. అది తగ్గటమే కాక తక్కిన వెండ్రుకలకు మరింత నలుపు వస్తుంది. జజార్లలో అమ్మే చాలా రకాల ఔషధాలకన్నా ఇది బాగా, త్వరగా ఫలితాన్నిస్తుంది. బులుసు రామలక్ష్మి గారన్నట్లు గోరింటాకు రసాన్ని కూడా దీనికి కలిపితే, జుట్టుకి నల్లదనంతోపాటు, నునుపుతనం కూడా వస్తుంది.

—యస్. శ్రీవల్లి, చీరాల

పిస్తుంది. అయితే సంరక్షణ గృహాలు ఎచ్చ తెచ్చట పున్నాయి? వాటిలో చేరేందుకు ఎవరిని సంప్రదించాలి? అన్న విషయాలను కూడా వ్యాసాలలో చేర్చి పున్నట్లయితే ఈ రచనకు సంపూర్ణత సిద్ధించేది.

—ఎన్. సుగుణ, అవనిగడ్డ

వనితలో బులుసు రామలక్ష్మిగారి లేఖ చూసాను. వివాహితులైన వనితలవలెనే పురుషులకు కూడా వివాహమైనట్లు ఏదైనా గుర్తులుంటే వనితలను మోసగించుటకు అవకాశము ఉండదన్నారు. బ్రాహ్మణ వర్గములో ఒకడుగు చేసినప్పుడు బ్రహ్మచారికి మూడు పోగులే వేస్తారు. (జందెం) గృహస్థుగా వివాహ సమయములో మరి మూడు పోగులు ఎక్కువ వేస్తారు. కాని బసీను లోపలి జందెపు ప్రోగులు — మోసగింపదలచే వారికి అడ్డం కాదు కదా! అలాగే శ్రీకి కూడా ఎన్ని

వ్యాయామానికి ప్రాధాన్యత యివ్వకపోవడం జరుగుతోంది. ముఖ్యంగా వనితలు వివాహమై, సంతానవతులైన తర్వాత మరి సన్నగా కానీ, మరి విపరీతమైన శరీరంతోగాని వుంటూ అవస్థ పడుతున్నారు. ఆరోగ్యంగా వుండే వనితలు (ముఖ్యంగా వివాహమైన తర్వాత, ఒకటి రెండు కాన్పులకే) అరుదుగా వుంటున్నారు. దీనికి కారణం వనితలకు వ్యాయామ సూత్రాల గురించి తెలియకపోవటమే! మీరు బొమ్మలతో సహా ప్రచురిస్తున్న ఐసోమెట్రిక్స్ ఎంతో ఉపయోగ కరంగా వుంటున్నది. ఏ కొద్దిపాటి తీరిక పున్నా వనితలకు వాటిని ఆచరించి ఆరోగ్యాన్ని కాపాడు కొనే వీలు కలుగుతోంది. యిందుకు మీకు ధన్య వాదాలు.

—ఎ. రాజేశ్వరి, మంగళగిరి

బడాయి కొట్టడంలో శ్రీలకు మించిన వారు లేరు. అసలు ఇంకెవ్వరికీ చేతకాదు కూడాను. పేరం టానికిగాని, కుభకార్యాలకుగాని వెళ్ళినప్పుడు ఖరీదైన నగలు, చీరలు కట్టుకుని వెళతారు. తమకు లేని హుందాతనాన్ని ప్రదర్శించటానికి తమకు లేకపోయినా కనీసం ప్రక్కంటి వాళ్ళని అడిగైనా తీసుకుంటారు. విశేషమేమిటంటే కొందరు శ్రీలు వారు కొన్న వస్తువులు లేదా సామానులు ఖరీదైనవిగా వుండాలని వాటికుండే లేబుల్స్ మీద వున్నదానికంటే రెండు రెట్లు అధికంగా ధరవేసి అందరికీ చూపిస్తారు. సంభాషణలో ఎదుటి వ్యక్తి (శ్రీ) తన కుటుంబ సమస్యలను గూర్చి మాట్లాడుతూ వుంటే, ‘అవును ఏం చేస్తారు పాపం, ఒకరు సంపాదించటం నల్లరు తినటం’ (తన భర్త మంచి సంపాదనాపరుడైనందుకు మనసులో ఆనందిస్తూ) అని వ్యంగ్యంగా అంటుంటారు. తన ఎదుటి శ్రీ ఏమాత్రం తనకంటే తక్కువ అనుకున్నా ‘మా ఇంట్లో హార్లిక్సులు, ఓవల్ టిస్టు తప్ప కాఫీలు లాంటివి తీసుకోరు. మా పిల్లలు చెప్పులు లేకుండా బయట కాలు పెట్టరు’ అలా చెప్పుకు పోతుంటారు. ఇంకా వీలైతే తన గదిలోకి తీసుకెళ్ళి తనకున్న అన్ని రకాల స్వదేశ, విదేశ టాయిలెటు సామాన్లను చూపిస్తారు. ఇలా తమ ఆదంబరాలను చెప్పేటప్పుడు ఎదుటి వ్యక్తి తనకు లేని వాటిని గురించి పడే బాధను ఏ మాత్రం అర్థం చేసుకున్నారేదా అర్థం చేసుకోటానికి ప్రయత్నించినా శ్రీలలో మార్పు రావడానికి అవకాశం వుంది.

—మారున్నిసా, గుడివాడ

ఈ సంచికలోని 34వ పేజీలో మీరు చదవబోయే ‘నే చేసింది తప్పా?’ అన్న కథ రాసిన శ్రీమతి జె. లక్ష్మి—పెదమిరం (భీమవరం తాలూకా) గ్రామంలో వుంటున్నారు. విశేషం ఏమిటంటే—కథ రాయడం ఆమెకు ఇదే తొలిసారి! తన వయసు పందొమ్మిది సంవత్సరాలనీ, పదవక్లాస్ వరకూ చదువుకున్నాననీ, అవకాశం లేక పై చదువులు చదవలేకపోయాననీ, వుస్తకాలు విరివిగా చదవడం అంటే తనకెంతో ఇష్టమనీ—తెలియజేస్తున్నారామె.

నేడు పత్రికల్లో వస్తున్న రచనలను మూడు తరగతులుగా విభజింపవచ్చు. 1. కాలక్షేపానికి పనికొచ్చేవి. వీటి సంఖ్య అధికం. 2. మనసులో సంఘర్షణ రేపేవి. అరుదుగా కనిపిస్తుంటాయి. 3. అందరికీ కాకపోయినా కొందరికి ఆశాజ్యోతిని చూపించేవి. ఇవి చాలా చాలా అరుదు. మూడవ కోవకు చెందిన రచనలు ‘సంరక్షణ గృహాలు’. విధిచేతనో, తమ వారి వల్లనో సుఖాలకు దూరంగా నెట్టబడి చీకటి కూపంలో ముగ్గిపోతూ మరో మార్గంలేక తమలో తాము విలసిస్తూ, కృశిస్తూ కాలం గడిపే అభాగినులు ప్రతి నగరంలోనూ వుంటారు. ఇలాటి అభాగ్యులకు ఈ వ్యాసం ఆశాజ్యోతిలా కని

చిహ్నాలున్నా తాళిని, పసుపు త్రాడునుంచి తీసివేసి బంగారు గొలుసులో గ్రుచ్చుకొని ఆ గొలుసును కూడా జాకెట్టు లోపల దోపేవారి మాటేమిటి? కాళ్ళకు మద్దెలు కూడా చాలావరకు ఎవ్వరూ పెట్టుకోడం లేదు. ఇవన్నీ కన్యగా ఎదుటివారికి కనిపించాలనే కదా! దుర్బుద్ధి కేవలం మగవారిదే కాదు. వారిని రెచ్చకొట్టే ఆడవారిది కూడా.

—కె. నసంత, హైద్రాబాదు

మన దేశంలో ప్రజలకు వ్యాయామ సౌకర్యాలు కొద్ది పట్టణాలలో మాత్రమే వున్నాయి. అవికూడా పురుషులకే పరిమితమై వుంటున్నాయి. అందువలన సామాన్యంగా మన ప్రాంతాలలోని వనితలు

పారంపర్యముగా ప్రశస్తి పొందిన కో-ఆప్టెక్స్

23 వ అఖిల భారత చేనేత బట్టల ప్రదర్శనము.

1977 ఏప్రిల్ 3 నుండి

ప్యాన్థియన్ రోడు, ఎగ్ మోర్, మదరాసు-600 008

వెనకెప్పుడూ లేని అత్యధికమైన సమర్పణ. అఖిల భారతములోని
అన్ని విభాగములు ఈ అత్యధిక రియాయితీలో పాల్గొనును.
పారంపర్య మరియు ఆధునిక డిజైనుల చీరలు మరియు విశేషమైన
ఎగుమతి నమూనాలు. ప్రత్యేక రియాయితీని కేంద్ర మరియు
ప్రాంతీయ సర్కారములు భరించును.

ప్రత్తి బట్టలపై

20%

సిల్క్ బట్టలపై

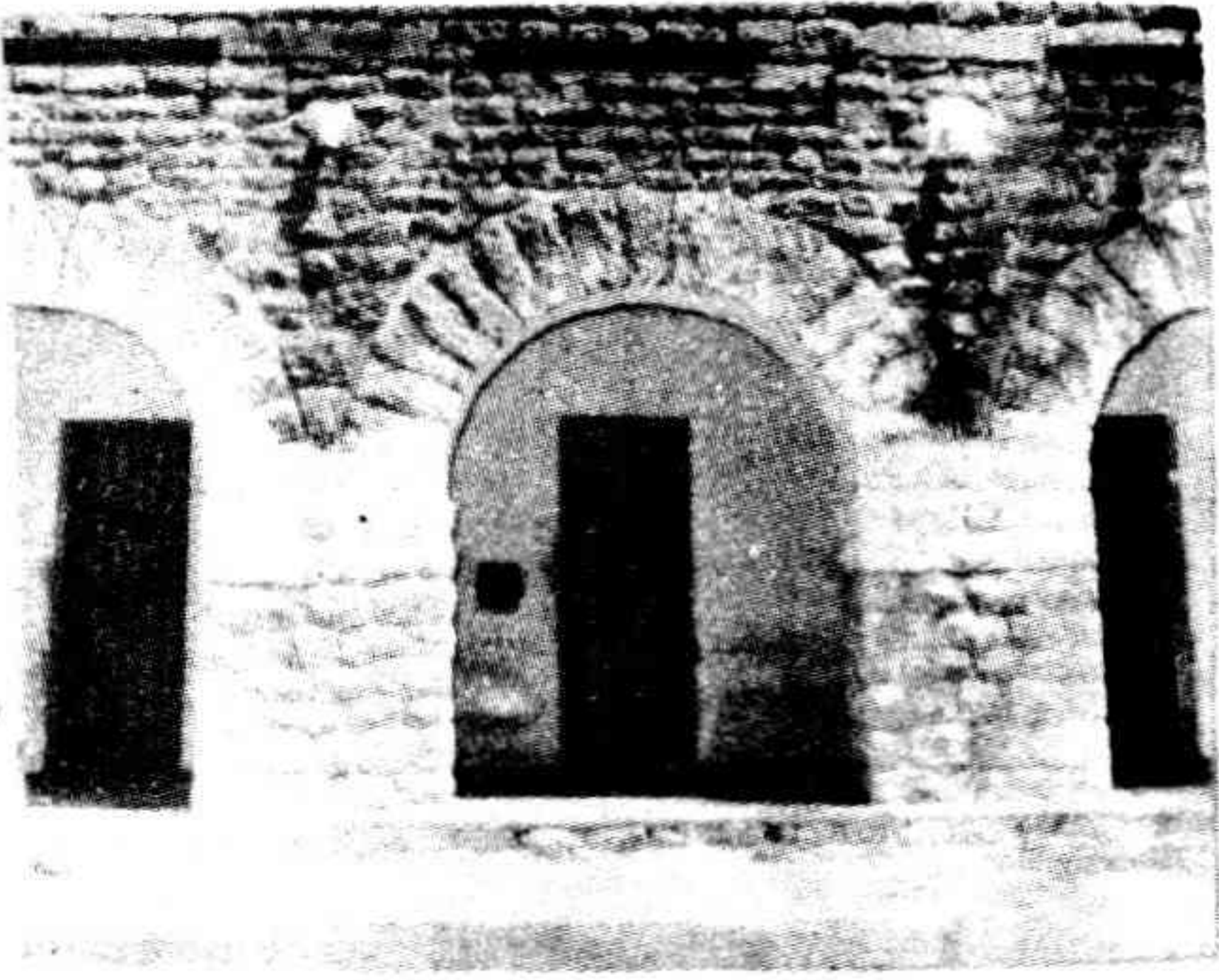
30%

చునాయిత బట్టలపై

40%

అఖిల భారతములోని
అన్ని కో-ఆప్టెక్స్
ప్రదర్శన కేంద్రములలో
ఏప్రిల్ 30, 1977 వరకు
ఈ రియాయితీ కలదు.

స్త్రీలు కూడా నేరాలు చేస్తారా?

జైదల జీవితం ఎలావుంటుంది?

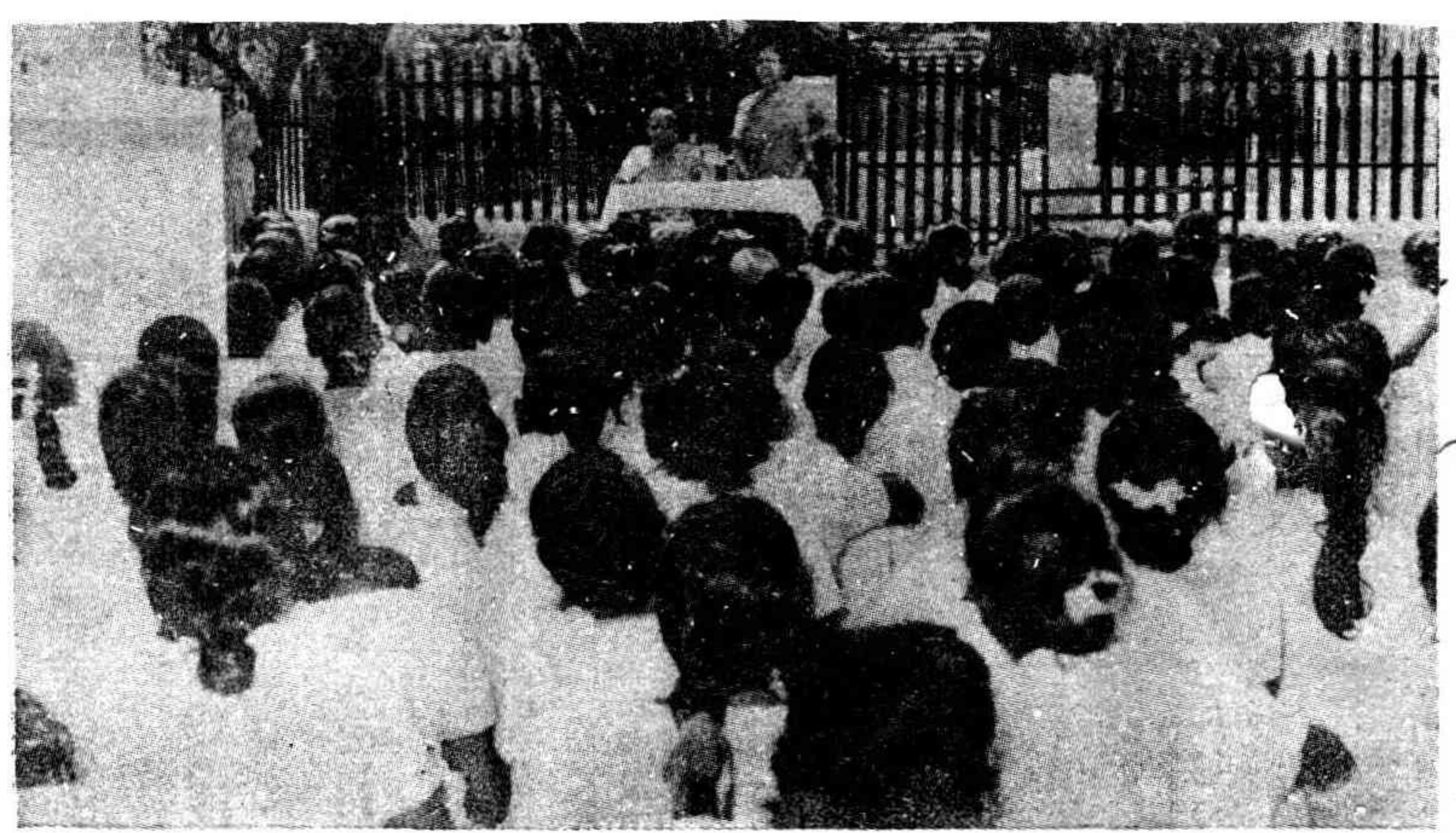
పుట్టుకనుబట్టి ఎవరూ మంచి వారుగానీ చెడ్డ వారు కానీ కారు. తమ చుట్టూ ఉన్న వాతావణాన్నిబట్టి. తమ పరిస్థితులను బట్టి మనుష్యులు 'మంచి' గానో, 'చెడ్డ' గానో ప్రవర్తిస్తూ ఉంటారు. అసలు ఏది మంచి? ఏది చెడ్డ? ప్రపంచం మొత్తం మీద పూర్తిగా మంచి వారు, పూర్తిగా చెడ్డవారు అంటూ ఉండడం సాధ్యం కాదు. ప్రతి మనిషిలోనూ మంచి చెడ్డలు కలిసే ఉంటాయి.

శ్రీలైనా, పురుషులైనా కూడా కావాలని ఎవరూ కష్టాలు కొనితెచ్చుకోరు. 'మనుషులు ఎందుకు నేరాలు చేస్తారు?' అన్న ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పడం చాలా కష్టం. రకరకాలుగా తనను హింసించిన భర్తను ఒక భార్య కోపం పట్టలేక చంపేస్తుంది - అనుకొందాం. 'ఆ భర్త ఆమెను అలా హింసించకపోతే ఆమె అరణ్ణి చంపి ఉండేది కాదు కాదా?' అని వాదించినా, 'ఏ మనిషికి మరో మనిషి ప్రాణం తీసే అధికారం లేదు' అన్న విషయాన్ని మరచిపోకూడదు. ఇటు వంటి సందర్భాల్లో న్యాయశాస్త్రం కన్నా, సాంఘిక న్యాయానికే ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి - అంటారు మన సత్వ శాస్త్రవేత్తలు.

భయంకరమైన నేరాలు చేసినవారిలో కూడా చాలామంది — "అప్పటికప్పుడు ఏం చెయ్యా లనిపిస్తే ఆవేశం కొద్దీ నేరాలు చేశారే కానీ, ముందుగా కుట్రపన్ని నేరాలు చెయ్యలేదని ఈ ఉద్యోగంలో చేరిన తొలి రోజునే తెలుసుకొన్న నాకు వాళ్ళపట్ల జాలి కలిగింది. వారి బాధామయ గాథలు విని నేను కన్నీరు కార్చాను" - అంటారు శ్రీమతి సావిత్రి. ఆమె తమిళనాడులోని

"సాధారణంగా స్త్రీలు నేరాలు చెయ్యడానికి బీదరికమే ప్రధాన కారణం. తిండిలేక, సంపాదించడానికి ఏ దారిలేక నతమతమయ్యే స్త్రీలే దొంగతనం, వ్యభిచారం, దొంగసారా తయారుచెయ్యడం, దొంగరవాణా వంటి నేరాలు చెయ్యడానికి పూనుకొంటారు. యావజ్జీవ కారాగారశిక్ష అనుభవిస్తున్న కొందరు స్త్రీల విషయం చూస్తే-భర్తల మీద అనుమానం కలగడం, నవతిపోరు, భర్త ఉండగానే ఇంకొకరితో అక్రమ సంబంధం కలిగి ఉండడం-ఇలా ఎన్నెన్నో కారణాలు కనిపిస్తాయి."

వేలూరులో శ్రీలక్ష్మీ సంగ్రహాలయం ప్రత్యేకమైన జైలుకు సూపరింటెండెంట్ గా పనిచేస్తున్నారు.

అసలు మన దేశంలో శ్రీలు నేరాలు చెయ్యడానికి కారణం ఏమిటి? “సాధారణంగా శ్రీలు నేరాలు చెయ్యడానికి బీదరికమే ప్రధాన కారణం. తిండిలేక, సంపాదించడానికి ఏ దారిలేక సతమతమయే శ్రీలే దొంగతనం, వ్యభిచారం, దొంగసారా తయారుచెయ్యడం, దొంగరవాణా వంటి నేరాలు చెయ్యడానికి పూనుకొంటారు. యావజ్జీవ కారాగారశిక్ష అనుభవిస్తున్న కొందరు శ్రీల విషయం చూస్తే - భర్తల మీద అనుమానం కలగడం, సవతిపోరు, భర్త ఉండగానే ఇంకొకరితో అక్రమ సంబంధం కలిగి ఉండడం - ఇలా ఎన్నెన్నో కారణాలు కనిపిస్తాయి.” అన్నారు సావిత్రి.

1945లో ఉపాధ్యాయునిగా ఉద్యోగంలో చేరిన శ్రీమతి సావిత్రి 12 ఏళ్ళబాటు ఆ ఉద్యోగం చేశారు. ఆ తర్వాత సాంఘిక, నైతిక ఆరోగ్య శిక్షణ కోర్స్ లో పని చేశారు. శ్రీల సంరక్షక గృహాల సూపరింటెండెంట్ గా 15 ఏళ్ళబాటు పని చేశారు. “ఈ ఉద్యోగం చెయ్యడం - చక్కని సంఘసేవ అని నా అభిప్రాయం. జీవితంలో పతితులు, భ్రష్టులు, దగాపడినవాళ్ళు - ఇలా రకరకాలుగా వచ్చితులైన శ్రీలను, యువతులను మనస్తత్వశాస్త్రరీత్యా చక్కదిద్ది, వారిని కూడా మంచి పౌరులుగా తీర్చిదిద్ది సంఘంలో జీవించేలా చెయ్యడమే ఈ ఉద్యోగ ధర్మం. నా ధర్మ నిర్వహణలో నేను విజయం సాధిస్తున్నానని నా నమ్మకం” అంటారు ఆమె.

తమిళనాడు రాష్ట్రం మొత్తం మీద వేలూరులో మాత్రమే శ్రీలజైలు ఉన్నదీ. ఇలా దాదాపు ప్రతి రాష్ట్రంలోనూ శ్రీలకోసం ప్రత్యేకమైన జైళ్ళు

ఉన్నాయి.

‘అసలు మీ ఉద్యోగధర్మం ఏమిటి?’ అని ‘వనిత’ శ్రీమతి సావిత్రిని ప్రశ్నించగా - ఆమె “సాధారణంగా ఖైదీలకు సంబంధించిన రికార్డులను సక్రమంగా ఉంచడం; జైలు ఉద్యోగులు, ఖైదీలు తమ బాధ్యతలను సక్రమంగా నిర్వహిస్తున్నారా లేదా అని చూడడం; జైలులో తయారయ్యే వస్తువులు సక్రమంగా తయారై, వాటి అవసరం ఉన్న ప్రభుత్వశాఖలకు అందుతున్నవా లేదా అని పర్యవేక్షించడం; ఖైదీలకు ఆహారం, గుడ్డలు సరిగా అందుతున్నాయో లేదో చూడడం - వంటి దైనందిన కార్యక్రమాలతోబాటు ఎప్పటికప్పుడు ఖైదీలతో విడిగా సంభాషించి వాళ్ళ కష్టనిష్ఠులగురించి కనుక్కుని, వారిని సంస్కరించే ప్రయత్నాలు చెయ్యడం, వారి భవిష్యత్తు సుఖప్రదం కావడానికి సాయపడడం - వంటివి ఈ ఉద్యోగ బాధ్యతలు” అన్నారు.

వేలూరులోని జైలు గురించి, అక్కడి ఖైదీల గురించి చెబుతూ “ప్రస్తుతం ఈ జైలులో 978 మంది ఖైదీలు ఉన్నారు. వారితోబాటు వారిలో కొందరి పిల్లలు 45 మంది ఉన్నారు. గర్భవతులైన ఖైదీలకు కాన్పులు మేమే జరిపిస్తాము. ఇక్కడ పుట్టిన పిల్లలు ఆరేళ్ళ వయసు దాకా ఇక్కడే ఉండవచ్చు. మూడేళ్ళలోపు పిల్లలు ‘క్రెషె’లో ఉంటారు; మూడు నుంచి ఆరేళ్ళలోపు పిల్లలు నర్సరీలో విద్యాభ్యాసం చేస్తారు. నర్సరీలోని పిల్లలు రోజూ గంటసేపు తల్లులతో గడపవచ్చు. నిరక్షరాస్యులైన ఖైదీలకు 5వ తరగతి దాకా ప్రాథమిక విద్య నేర్పుతున్నాము. అందుకు తగ్గ ప్రాథమిక పాఠశాల జైలులోనే ఉంది. ఈ బడిని మార్గమిక పాఠశాలగా మార్చే ప్రణాళిక త్వరలో అమలు చేస్తాము.

రోజూ ఉదయం - ఇద్దీలు, చట్నీ, మజ్జిగ; మధ్యాహ్నం సాంబారు అన్నం, రాగి సంకటి లేదా జొన్న సంకటి; సాయంకాలం సాంబారు అన్నం, సంకటి, బంగాళాదుంపల కూర - ఖైదీలకు ఆహారంగా ఇస్తుంటాము. నెలకొక రోజున ఖైదీలకు ఇష్టమైన ‘తినుబండారం’ తయారు చేయిస్తాము. ప్రతి ఖైదీకి రెండు చీరలు, రెండు రవికలు, తువాయి, స్నానానికి, బట్టలు ఉతుక్కోడానికి విడి సబ్బులు, దుప్పటి, బెడ్ షీట్, దువ్వెన, రోజూ తలకు నూనె, స్నానానికి నూనె, ఇప్పవండి వంటివి కూడా ఇస్తాము. ‘నీతిబోధ’ తరగతులు సక్రమంగా జరుపుతాము. ఖైదీలు తమ మతానుసారం ప్రార్థనలు చెయ్యవచ్చు. అన్ని మతాలవారి పండగలనూ జైలులో జరుపుతాము. అందువల్ల కఠినాత్ములు కూడా కరిగిపోతారు.” అన్నారు ఆమె.

“ఖైదీలలో - యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష అనుభవిస్తున్న వారిలో ఎక్కువమంది 8వ తరగతిదాకా చదువుకున్న వారు. తక్కిన వారిలో స్కూల్ ఫైనల్ చదువుకున్న వారు కూడా ఉన్నారు. ఖైదీలలో పెళ్ళయిన వారే ఎక్కువ” అన్నారు సావిత్రి.

ఈ జైలులోనే 20 పడకలున్న ఆస్పత్రి ఉంది. కాన్పుల వార్డు, అంటురోగాలున్న వారికి విడిగా ‘ఐసొలేషన్ వార్డ్’ ఉన్నాయి. జిల్లా వైద్యాధికారి రోజూ వచ్చి ఖైదీలను తనిఖీ చేసి వెడతారు.

జైలులో ఖైదీల సంక్షేమాధికారి ఒకరు ఉన్నారు. ఆ అధికారి - అప్పీల్ చేసే ఖైదీలకు సాయపడడం, ఖైదీల కొరతలను తీర్చడం, ప్రొటెక్షన్ ఆఫీసర్ తో సంప్రతించి విడుదలైన ఖైదీల పునరావాసానికి వీలు కల్పించడం వంటి

పనులు చేస్తూ వుంటారు.

ఫైదీల గురించిన ప్రస్తావన కొనసాగిస్తూ “ఇక్కడి ఫైదీలు శిక్ష అనుభవించడానికి కారణమైన నేరాన్ని వాళ్ళు చెయ్యడానికి దోహదం చేసిన పరిస్థితుల గురించి తెలుసుకుంటాము. మళ్ళీ నేరం చెయ్యరాదని వాళ్ళకు బోధించడంతో బాటు, వాళ్ళలో పరివర్తన తెచ్చే ప్రయత్నాలు చేస్తాము. వాళ్ళకు నేత, తాళ్ళు పేనడం, కుట్టుపని తొట్టెలు చెయ్యడం, కోళ్ళ పెంపకం, తోటపని వంట వృత్తి పనులను నేర్పుతున్నాము. క్రమ శిక్షణ పాటించే ఫైదీలకు వాళ్ళ సత్ప్రవర్తనను బట్టి శిక్షకాలం తగ్గుతుంది. ఫైదీలు జైలులో చేసే నిర్మాణాత్మక కృషికి ప్రతిఫలం కూడా ఉంటుంది. అది వారిని విడుదల చేసినప్పుడు వారికి ఇచ్చేస్తూ ఉంటాము. ఇకముందు చాపలు అల్లడం, ఎంట్రి యిడరీ, అగ్గిపుల్లలు అమర్చడం, కాగితం పూలు చెయ్యడం వంటి వాటితోబాటు యోగాసనాలు కూడా నేర్పాలనుకుంటున్నాము.” అని చెప్పారు ఆమె.

“ఫైదీలు రేడియో వినవచ్చు. వార్తాపత్రికలు చదవ వచ్చు. భక్తి గీతాలు పాడవచ్చు. తమకు తెలిసిన కథలు ఇతరులకు చెప్పవచ్చు. జైలులో సాంస్కృతిక సంఘం ఒకటి ఉంది. నాట్య ప్రదర్శనలు, నాటక ప్రదర్శనలు, ఉపన్యాసాలు, చర్చలూ-జైలులో సాగుతూ ఉంటాయి. అప్పు డప్పుడు సినిమాలు కూడా చూపుతూ ఉంటాము. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే ఇక్కడి ఫైదీలు వాళ్ళ ఇష్టప్రకారం మాటాడడానికి, తిరగడానికి

వీల్లేదుకానీ వారికి తక్కిన సౌకర్యాలన్నీ ఉన్నాయి” అన్నారు ఆమె.

“ఈ ఫైదీల సమస్యలు ఏమిటి? జైలుకు వెళ్ళి వచ్చిన పురుషులకే సంఘ జీవనం దుర్భరంగా ఉంటుంది కదా! మరి జైలు నుంచి వెళ్ళే త్రీల సంగతి ఏమిటి?”

ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానం చెబుతూ శ్రీమతి సావిత్రి ఇలా అన్నారు: “ఇక్కడి ఫైదీలు ప్రధానంగా తమ పిల్లల గురించి, తమ భర్తల గురించి ఆలోచిస్తూ ఉంటారు. పిల్లలు ఎలా ఉన్నారో ఏమో అన్న ఆందోళన, భర్త మరో పెళ్ళి చేసుకుంటాడేమోనన్న ఆదుర్దా-వివాహిత లైన ఫైదీలను వీడిస్తూ ఉంటాయి. అయితే ఫైదీలను చూడడానికి ప్రతి పక్షమూ ఒకసారి వారి బంధువులను రానివ్వడం, ప్రభుత్వం ఖర్చుల మీద బంధువులకు వారానికి ఒక ఉత్తరం రాసుకో దానికి వీలు కల్పించడం - ఉన్నాయి. ఇందువల్ల ఫైదీల మానసిక పరిస్థితిలో మార్పులు వస్తాయి. వ్యభిచార నేరం చేసి జైలుకు వచ్చిన

ఫైదీలు విడుదలైతే వారిని అయినవాళ్ళు చేర నివ్వడం అరుదుగా జరుగుతుంటుంది. అయితే అయిన వాళ్ళు కాదన్న మాత్రాన, అటువంటి ఫైదీలు బాధ పడనక్కరలేదు. వారు విడుదలయ్యాక ‘అప్టర్ కేర్ హోమ్’ లో చేర్పించి, వీలుంటే వారి పెళ్ళిళ్ళకు కూడా ఏర్పాటు చేస్తుంటాము. వారు సక్రమ విధానాల ద్వారా జీవితం గడపడానికి వీలు కల్పిస్తాము. జైలు నుంచి విడుదలైన ఫైదీలను మూడేళ్ళ బాటు ‘నిఘా’ లో ఉంచుతాము. స్రతీనెలా ప్రొజేషన్ ఆఫీసర్ మాజీ ఫైదీల ఇళ్ళకు వెళ్ళి వాళ్ళకు ఏవన్నా సమస్యలుంటే సాయపడతారు.”

“శిక్ష ముగిసి విడుదలయ్యే ఫైదీలందరిలోనూ పరివర్తన వస్తుందని చెప్పలేము. అయితే ఎక్కువకాలం శిక్ష పొందినవారిలో మాత్రం చాలా

వరకు పరివర్తన వస్తుంది. కొంతకాలం జైల్లో గడిపి వెళ్ళిపోయినవాళ్ళు మాత్రం అంత త్వరగా మారరు. చేసిన తప్పులే మళ్ళీ చేసి మళ్ళీ మళ్ళీ జైలుకు వస్తూ ఉంటారు. జైళ్ళ పని - నేరాలు చేసినవారిని సంఘానికి దూరంగా ఉంచడం కాదు; వాళ్ళలో పరివర్తన కలిగించి, సంఘంలో వారిని చక్కని పౌరులుగా నిలబెట్టడమే” అంటారు ఆమె.

తమ అనుభవంలో మరపురాని కొందరు ఫైదీల గురించి అడిగినప్పుడు శ్రీమతి సావిత్రి ఇలా చెప్పారు: “భర్త అదరణకు దూరమైన ఒక త్రీ పిల్లలతో పుట్టింటికి వెళ్ళింది. అక్కడా అనాదరణే ఎదురయేసరికి పిల్లలను నడుముకు కట్టుకుని ఆత్మహత్య చేసుకునే ఉద్దేశంతో ఒక నూతిలోకి గెంతింది. అయితే ఆ శబ్దం విని కొందరు ఆమెను రక్షించేందుకు ప్రయత్నించారు. వాళ్ళ ప్రయత్నం వల్ల ఆమె బతికినా, పిల్లలు అప్పటికే మరణించారు. ఆమె మీద ‘కేస్’ పెట్టారు. ఆమె తన నేరం ఒప్పుకుంది; ఆమెకు యావజ్జీవ కారాగారశిక్ష పడింది. ఆత్మ గౌరవానికి ప్రాధాన్యం ఇచ్చిన ఆ తల్లి తన తర్వాత తన పిల్లలు బాధపడకూడదని-వాళ్ళ ప్రాణాలు తియ్య దానికి పూనుకున్న ఈ ఉదాహరణ - నేను మరిచి పోలేను.

“మరొక విచిత్రమైన ఫైదీని కూడా నేను చూశాను. ఆ స్త్రీకోసం ఒకామె తండ్రిని హత్య చేసింది. ఆ స్త్రీని అనుభవించే వీలు లేకుండా జైలుశిక్ష అటంకం అయ్యేసరికి - ఆమెకు మతి చలించింది. ఆమె వేదాంత దోరణిలో పడి పోయింది. మౌనంగా ఉండిపోయి, మధ్య మధ్య వెర్రిగా నవ్వేది. కొన్ని సందర్భాల్లో తన తండ్రి తన ముందు నిలబడినట్లు భావించి చిత్రంగా ప్రవర్తించేది. ఇలా ఉన్నా జైలు నిబంధనలను కచ్చితంగా అనుసరించేది.”

16 ఏళ్ళ ప్రాయం మీరిన ఫైదీలే ఈ జైలులో ఉన్నారు. నేరం చెయ్యడానికి వయసుతో నిమిత్తం లేదనడానికి ఇక్కడ 16 నుంచి 50 సంవత్సరాల మధ్య ప్రాయంలో ఉన్న ఫైదీలే ఉదాహరణలు. “సరిదిద్దుకునే అవకాశం ఉన్నప్పుడు మళ్ళీ ఎందుకు తప్పులు చేస్తారు?” అన్నది మానవతా వాదులు అడిగే ప్రశ్న. అలా సరిదిద్దుకునే అవ కాశాలు కల్పించేవి - వేలూరు జైలువంటి జైళ్ళు. వచ్చే సంచికలో: ‘కన్న బిడ్డను హత్య చేసిన తల్లి’-యథార్థగాథ.

ఎండలు మండిపోతున్నాయి. సూర్యుడు కనిపిస్తున్నంతసేపూ ఎండ వడ తెలుస్తున్నా- సూర్యుడు అస్తమించాక కూడా పగలంతా చెరిగిన నిప్పుల నెగలు తరిగినట్లు కనిపించదు. ఇంటి బయటికి అడుగు పెట్టాలంటే భయం. ఇంట్లోనే ఉండామంటే అదీ బాధాకరంగానే ఉంటుంది. వీలున్నవాళ్ళు వేసవి వస్తే సకుటుంబంగా తమకు సమీపంలో ఉన్న చల్లని చోట్లకు వెళ్ళి 'చల్లగా' కాలం గడిపే ప్రయత్నాలు చేస్తారు. అరకులోయకో, హార్లీహిల్స్కో వెళ్ళి అక్కడ కాలక్షేపం చెయ్యడానికి అందరికీ వీలుండాలికదా? ఏమాయ తివాసీయో దొరికితే ఎంతో హాయిగా మనంకోరిన చోటికి వెళ్ళి రావచ్చు.

కళ్ళు మూసుకుని ఆలోచిస్తూ ఆలోచిస్తూ, ఉండగా-సర్రుమని ఒక శబ్దం వినిపించింది.

వడగాలి దెబ్బకు ఇసుక దూమారం చెలరేగిందేమో అనుకుంటూ, కళ్ళలో దుమ్ము పడకుండా జాగ్రత్తగా కళ్ళు తెరచి చూస్తే - ఎదురుగుండా ఒక తివాసీ కనిపించింది. ఇది మాయతివాసీ కాదుకదా అనుకుంటూ - ఆ తివాసీ అందానికి మురిసిపోతూ దానిమీద కూచుని-దానిమీద అల్లిన పువ్వులు, చెట్లు, సరోవరం, ఆ సరోవరం మధ్య పడవ ఇల్లు-అవన్నీ చూస్తూంటే, కాశ్మీరు గుర్తుకు వచ్చింది. కాశ్మీరుకు వెడితే ఎంత బావుంటుందో అనిపించింది.

అలా అనుకున్న తక్షణం - తివాసీ గాలిలో ఎగరసాగింది. పక్కన ఒక అందమైన అమ్మాయి కనిపించింది. "మనం ఇప్పుడు కాశ్మీరుకు వెళుతున్నాము" అన్నది ఆమె.

ఆమె ఆ విషయం చెబుతూ ఉండగానే-తివాసీ కిందినుంచి ఈళ్ళు, నదులు, అడవులు వెనక్కు

పారిపోతూ ఉండడం కనిపించింది. తివాసీ మబ్బులను దాటుకుంటూ మంచుకొండల మీదికి మళ్ళింది. రెప్పపాటు కాలంలో అందమైన పచ్చని రోయ కనిపించింది. "అదుగో-కాశ్మీరు" అన్నది నా పక్కనున్న అందమైన అమ్మాయి (ఆమె పేరు 'భారతి' అట.)

అక్కర్ చక్రవర్తి కాశ్మీరును తన ప్రత్యేకమైన 'కలల తోట' అన్న విషయం గుర్తొచ్చింది.

తివాసీ-శ్రీనగర్ చేరింది. అది కాస్తా 'దార్ లేక్'లోకి వెళ్ళి ఒక పడవ ఇల్లుగా మారిపోయింది. ఆ ఇల్లు-మామూలు ఇల్లులాగే ఉంది. ఆ ఇంట్లో విద్యుద్దీపాలు కూడా ఉన్నాయి. తక్కిన సౌకర్యాలన్నీ ఉన్నాయి. అలా ఆ సరోవరంలో తేలి ఆడుతున్న ఆ యింట్లో - ఎండ వడకు ఎంతో దూరంగా గడుపుతున్నప్పుడు

అక్కడ శివాలయం ఒకటి ఉంది. అంచర్ సరస్సులో మేము రకిరకాల పక్షులను చూశాము.

అక్కడినుంచి నెమ్మదిగా డీలం నదిలోకి ప్రవేశించాము. ఆ పక్కన ప్రాచీన శ్రీనగర్ నగరం కనిపించింది. నది మీద అక్కడక్కడ వంతెనలు తమాషాగా ఉన్నాయి. శ్రీనగర్లో కొత్త, పాత కలగలిసిపోయి కనిపించాయి.

పడవ దిగి (ఇంతలో పడవకాస్తా మళ్ళీ తివాసీ అయిపోయింది!) ఈళ్ళోకి వెళ్ళాము. పాహమ్మాన్ మసీదుకు వెళ్ళి - అక్కడి కర్ర మెట్లు ఎక్కి మసీదు మీది భాగానికి వెళ్ళి అక్కడి నుంచి శ్రీనగర్ అంతా చూశాము. నీటిదారులు, పడవలు వంతెనలు, భవనాలు - చిత్రంగా అల్లుకుపోయి కనిపించాయి. మళ్ళీ పడవ ఎక్కి 'దార్ లేక్'కు వెళ్ళాము.

ఆ తర్వాత హజ్రత్ బాల్లోని మసీదుకు

పోయిగా ఉంది. ఆ తర్వాత మాయిల్లు నెమ్మదిగా నాగిన్ సరస్సు వైపుగా కదిలింది. నాగిన్ సరస్సు మీద రాత్రి పరుచుకునే దృశ్యం ఎంత అందంగా కనిపించిందో!

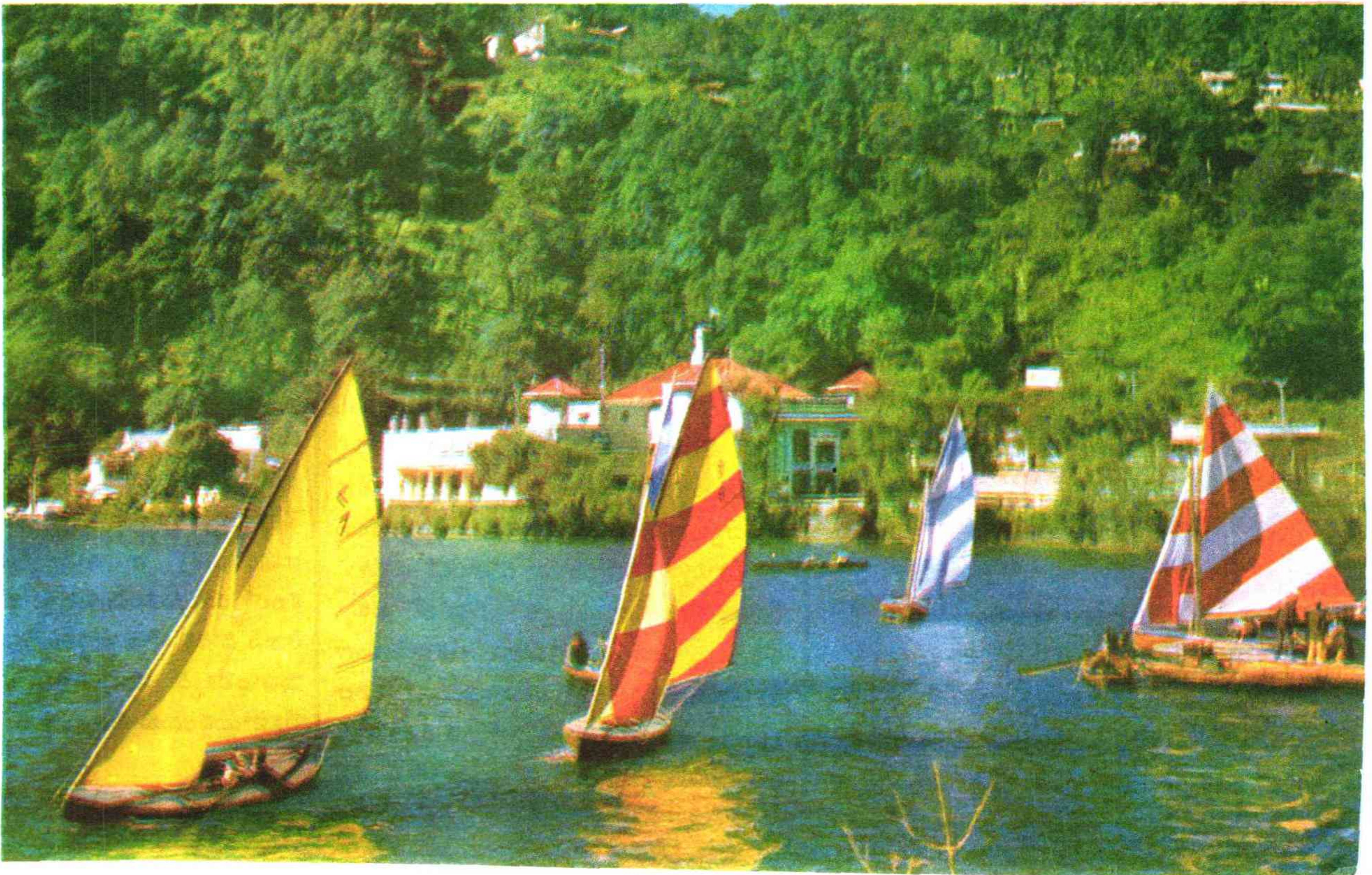
తెల్లవారేసరికి - అంచర్ సరస్సు వైపుకు బయలుదేరాము. దారిలో ఆపిల్, చెర్రీ, వాల్నట్, ఆల్మండ్ పళ్ళు కొనుక్కుని తిన్నాము. దారి అంతా ఉత్సాహంగా కేరింతలు కొడుతున్న విహార యాత్రికులతో ఉల్లాసంగా ఉంది. కొందరు ఈడుతున్నారు. కొందరు నీటిమీద 'స్కైయింగ్' చేస్తున్నారు. కొందరు 'వాటర్ పోలో' ఆడుతున్నారు. ఎడమ పక్కన దూరంగా కొండ మీద 'హరి పర్వత్' కోట ఉంది. ఆ కోటలో కొంత భాగం అక్కర్ చక్రవర్తి కట్టించాడని అంటారు. కుడివైపున 'శంకరాచార్య కొండ' కనిపించింది. శ్రీనగర్లో అదే చాలా ఎత్తయిన ప్రాంతం.

వెళ్ళాము. అక్కడ మహమ్మద్ ప్రవక్త 'పవిత్ర కేశం' ఉండటం.

పట్టరాని ఆనందంతో తివాసీమీద - తంగ్ మార్గ్కు వెళ్ళి అక్కడి నుంచి గుల్మార్గ్ చేరుకున్నాము. సముద్ర మట్టానికి 2,730 మీటర్ల ఎత్తున ఉన్న గుల్మార్గ్ - 'స్కైయింగ్' చెయ్యదలుచుకున్న వారికి చాలా ఆసక్తికరంగా ఉంటుంది. స్కైయింగ్ ఆసక్తి ఉన్నవారు - ఇక్కడ స్కైయింగ్ పరికరాలు అద్దెకు తీసుకుని గడపవచ్చును. వేసవిలోనేకాక చలికాలంలో కూడా గుల్మార్గ్ హాయిగా ఉంటుందట. అక్కడ సూర్యుడు కూడా చల్లగా ప్రకాశిస్తున్నాడు. స్కైయింగ్కాక ఐస్ స్కేటింగ్, బొబ్బాగ్నన్ (స్లెడ్జి మీద ఎక్కి ఎత్తునుంచి పల్లానికి వచ్చే అట)లు, కూడా గుల్మార్గ్లో సాగుతున్నాయి. ప్రపంచం మొత్తం మీద గుల్మార్గ్లోని గోల్ఫ్

ఉత్తరదేశంలాగ్లి న్నవి విడుదులు

క్రీడాస్థలం ఉన్నంత ఎత్తున మరే గోల్ఫ్ క్రీడాస్థలమూ లేదట.

గుల్బర్గా నుంచి ఖిలన్ మార్గ వెళ్ళాము. మంచు పరచుకుని ఉన్న నేలమీద విహారయాత్రకులు హాయిగా విహరిస్తున్నారు. ఆపర్వత్ అన్న హిమానీ నది-అక్కడ కొత్త అందాలు చిందిస్తున్నది. మరో పక్క అల్పతార్ సరస్సు అందానికి అందం దీర్ఘలా కనిపించింది.

ఆ తర్వాత పహార్ గామ్ వెళ్ళాము. పహార్ గామ్-లిద్దర్ రోయల్ ఉంది. ఆ రోయల్ లిద్దర్ నది ప్రవహిస్తున్నది. అక్కడ చాలా మంది చేపలు పడుతున్నారు.

పహార్ గామ్ నుంచి యుస్మార్గ్ చేరాము. యుస్మార్గ్ కు వెళ్ళే దారిలో చారిజ్ పెరిష్ పట్నం ఉంది. అక్కడ కాశ్మీర్ కు చెందిన మహనీయుడు నూర్ ఉద్దీన్ వలీ ఆలయం ఉంది. యుస్మార్గ్ లో చల్లదనం అనుభవించాక మళ్ళీ శ్రీనగర్ వెళ్ళి అక్కడ మొఘల్ ఉద్యానవనాలకు వెళ్ళాము. నిషాత్, షాలిమార్, చష్మా షాహి-అందమైన తోటలు. షాలిమార్ లో ప్రతిరాత్రి-మంచువేసవిలో ఒక రాత్రివేళ జహంగీర్ చక్రవర్తి నూర్ జహాన్ తో ప్రేమ కలాపం కొనసాగించిన తీరును ధ్వని, కాంతి రూప ప్రదర్శనగా ప్రదర్శిస్తున్నారు. ప్రపంచంలోని సౌందర్య మంతా ఆ తోటలలో నిండి ఉన్నట్లు అనిపించింది.

ఆ తోటలలో నుంచి తివానీ ఎక్కి శ్రీనగర్ కు దూరంగా ఉన్న మనన్ బల్ సరోవరం దగ్గరికి చేరాము. చూడానికి చిన్న దై నా - చాలా అందంగా కనిపించింది. అక్కడనుంచి 'వులార్ లేక్' (అనియా మొత్తం మీద ఉన్న మంచి నీటి సరసులలో పెద్దది) చేరాము. దాని పొడవు 15 కిలోమీటర్లు.

వులార్ అందాలు చూపిస్తూ-తివానీ సోన్ మార్గ్ కు ఎగిరింది. సముద్రం మట్టం నుంచి 2740 మీటర్ల ఎత్తునున్న సోన్ మార్గ్ (దీన్ని 'బింగారు వల్లిక బయలు' అంటారు) అందమైన పూల చెట్లతో నిండి వుంది. సోన్ మార్గ్ నుంచి లెహ్ కు వెళ్ళవచ్చునట. అసలు ప్రపంచం మొత్తం మీద బాగా ఎత్తుగా ఉన్న పట్టణం 'లెహ్' అని భారతి చెప్పింది.

వెండిలా పరచుకున్న మంచుతో నిండిన పర్వత శిఖరాలు, ఆ మధ్య పచ్చని బయళ్ళు, రోయలు దాటుకుని తివానీ ఎగిరిపోసాగింది. ఆ

దృశ్యాలు చూడడానికి రెండు కళ్ళు చాలవు :

“కాశ్మీర్ చూడక ఇంటేదీ చూడనక్కరలేదని నిస్తుందిగానీ-మనం చల్లగా కాలం గడపడానికి కాశ్మీరుకే వెళ్ళనక్కరలేదు” అన్నది భారతి.

తివానీ - కాశ్మీరు నుంచి 'కులు' రోయకు వెళ్ళింది. కులుకు వెళ్ళడానికి అక్టోబరు నెల అనువైన సమయమట. అప్పుడు అక్కడ హిమాలయ ప్రాంతాలలో హస్తకాకోవిదులు రూపొందించే రకరకాల వస్తువులను ప్రదర్శిస్తారు. కొండల మీదినుంచి ఆ ప్రాంతపు దేవుడైన రఘునాథ్ జీకి వారం రోజులదాటు ఉత్సవాలు జరుగుతాయి. ఆ సందర్భంగా నాట్యంలో పోటీలు కూడా జరుగుతాయి. బియాస్ నది, నగ్గర్ లోని రాజధానం, గుడి, రోరిక్ మ్యూజియం-వంటివి కులు ప్రాంతాలలో కనువిందుచేసే తక్కిన ఆకర్షణలు.

మనాలి-కులూ నుంచి 38 కి. మీ. దూరంలో ఉన్న చిన్న పట్టణం. కులునుంచి మనాలి వెళ్ళే దారి విచిత్రంగా వుంది (తివానీ మీదినుంచి చూస్తే కనిపించింది). మనాలి చారిత్రక ప్రదేశం. మనాలి పట్టణంలో ఆధునిక నాగరికత చిహ్నాలన్నీ కనిపిస్తాయి. ఈ పట్టణం సముద్రం మట్టం నుంచి దాదాపు 2,200 మీటర్ల ఎత్తున ఉంది. మనాలి సమీపంలో ఉన్న రోహతంగ్ కనుమ (ఎత్తు - 4000 మీటర్లు) మీదినుంచి చుట్టూ చూస్తే ప్రకృతి వింతగా కనిపిస్తుంది (ఈ కనుమకు చేరడానికి మనాలికి 12 కి. మీ. దూరాన ఉన్న కోఠీకి వెళ్ళి అక్కడినుంచి 8 కి. మీ. దూరం సాగాలి). మనాలిలో 600 సంవత్సరాల నాటి గుడి ఒకటి ఉంది. కలపతో నిర్మించిన ఈ గుడిని చూడడం ఒక అందమైన అనుభవం. మనాలికి 3 కి. మీ. దూరాన వషిన్త్ అన్న చిన్న గ్రామం ఉంది. వేడి ఊటలు, ప్రాచీన దేవాలయం ఒకటి. ఇక్కడి ఆకర్షణలు.

మనాలి నుంచి మేము సిమ్లా చేరుకున్నాము. సిమ్లా హిమాచల్ ప్రదేశ్ కు ముఖ్యపట్టణం. ఢిల్లీ నుంచి ఇక్కడికి రైలుద్వారాగాని, బస్సులు లేదా కార్లద్వారాగాని చేరుకోవచ్చును. అంగ్లేయులు మనదేశాన్ని పరిపాలించిన రోజులలో సిమ్లా - వేసవి రాజధానిగా ఉండేది. సిమ్లాలో ఇళ్ళు, ఆఫీసులు, చుట్టూ పైన్ చెట్లు- ఆకర్షణీయంగా ఉంటాయి. వేసవిలోనూ చలికాలంలోనూ కూడా సిమ్లాకు యాత్రీకులు వస్తూనే ఉంటారట. చలికాలంలో సిమ్లాలో స్కై యాంగ్, ఐస్

స్కేటింగ్ జోరుగా సాగుతాయి. సిమ్లాలో మేము అక్కడికి తూర్పున 2 కి. మీ. దూరాన జకా కొండమీది హనుమంతుడి గుడి, బాయవ్యాన 7 కి. మీ. దూరాన ఒక వెలయేటి పక్కన ఉన్న 'గ్లెన్' అన్న విహారయాత్రా స్థలం చూడము. పశ్చిమాన 7 కి. మీ. దూరాన ఉన్న నిళ్ళబ్జిమైన పాద్విక్ జలపాతం పడే తీరు చూడచక్కని దృశ్యం. సిమ్లా పరిసరాలలోని సమ్మర్ హిల్, ప్రాస్పర్ హిల్ చూసి తీరవలసినవట. అందువల్ల వాటిని చూసితిరాము :

“మనం ముస్సోరీకి వచ్చాము” అన్నది భారతి. ముస్సోరీ ఢిల్లీకి 280 కి. మీ. దూరంలో ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ఉంది. దాదాపు రెండు వేల మీటర్ల ఎత్తున ఉన్న ముస్సోరీ పట్టణానికి రైల్వోగానీ, ఐస్ రోగానీ రావచ్చును.

ముస్సోరీ అందాన్ని చూడక, అక్కడి చల్లదనం అనుభవించాక తివానీ నైనిటాల్ (ఉత్తర ప్రదేశ్) నైపు పయనించింది. కుమావోన్ కొండలలో ఉన్న నైనిటాల్ లో ప్రత్యేక ఆకర్షణ-అక్కడి సర్వర సరోవరం. ఆ సరోవరం చుట్టూ-గడచిన 130 ఏళ్ళలోనూ నైనిటాల్ పట్టణం అభివృద్ధి చెందిందట. అక్కడి భవనాలు ఆకర్షణీయంగా ఉన్నాయి. వేసవిలో ఇక్కడి విమానంలో రావడానికి కూడా వీలుంది. అయితే విమానాలు నైనిటాల్ కు 71 కి. మీ. దూరాన ఉన్న పంత్ నగర్ దాకానే వస్తాయి. అలాగే రైళ్ళు కూడా ఇక్కడికి దాదాపు 38 కి. మీ. దూరాన ఉన్న కత్ గోదమ్ దాకానే వస్తాయట. అక్కడినుంచి నైనిటాలుకు చక్కని రోడ్డు ఉంది.

తివానీ మళ్ళీ కదిలింది.

*

విపరీతమైన ఉక్కపోస్తుండగా- 'ఇంత నేపటి చల్లదనం ఏమైంది?' అనుకుంటూ లేచి కళ్ళు నులుముకుని చూస్తే-తివానీ లేదు. భారతి లేదు! మాయింట్లో పడగ్గడిలో ఉన్నాను. కాసేపు ఏమీ అర్థం కాలేదు. కొన్ని సంవత్సరాల ముందు వెళ్ళి వచ్చిన చల్లని ప్రదేశాలకు మళ్ళీ వెడితే బావుండునన్న నా ఊహ 'మాయ తివానీ'ని కలలో రూపొందించుకున్నట్లుంది! అంత మాయ తివానీ దొరికి కూడా దార్జిలింగ్, మవుంట్ ఆబూ, మహాబలేశ్వర్ వంటి చల్లని ప్రదేశాలకు వెళ్ళ లేకపోయినందుకు విచారించాను.

—కె. జానకిదేవి

విద్యార్థినుల కథ రచనల పోటీలో తృతీయ బహుమతి పొందిన కథ

పదమిది కన్య ఎర్రచీర కట్టుకొని చంద్రుని ఆహ్వానించటానికి సిద్ధంగా వుంది. పగలంతా ఎండలు కక్కిన భానుడు సంద్య వడిలోకి ఒదిగి పోయాడు. కిరణ్ మొహంపై తారాడుతున్న ముంగురులు చంద్రునిపై మునురుకుంటున్న మబ్బుతునకల్లాగున్నాయి. నిజంగా ఆడవాళ్ళు కోపంలో కూడ ఇంత అందంగా వుంటారా?.... అని కిరణ్ వంక దీక్షగా చూస్తూన్న నేను కిరణ్ మాటలకు ఉలిక్కిపడ్డాను.

“ఏం బట్టా కొత్తవాళ్ళని చూస్తున్నట్లు గుచ్చి గుచ్చి చూస్తున్నారు? నే చెప్పిన విషయం ఆలో

చిస్తున్నారా?” “అ....అ....అదే ఆలోచిస్తున్నా.” “అ....మాటగా ఆలోచిస్తున్నారు. అన్నీ అబద్ధాలు. ఇప్పుడు మీరు ఆలోచిస్తుంది నాగురించి కాని, మన సమస్య గురించి కాదని తెలుస్తునే వుంది. మీ కంతగా పట్టనప్పుడు నా కెందుకింత బాధ? - నా బుద్ధి తక్కువ గాని!” సుతారంగా అలిగింది. ఇప్పుడింకో అందం. చూపు మరల్చి రేకుండా ఉన్నాను. చిన్ననోరుని సున్నాలా ముడి చింది. కనుబొమ్మలు అందంగా ముడి పడ్డాయి....

ఇలా చూస్తుంటే నా నిగ్రహం సడలడం తథ్యం. అని అనుకొని బలవంతాన ప్రక్కన నిల్చి

బొమ్మరిళ్ళు అటలాడుకుంటుంటే అటువైపు చూడడం మొదలెట్టా. “సుధీర్ నేవెతుకున్నా.” అని హఠాత్తుగా రేచింది కిరణ్. ఒక్కసారి అదిరిపడ్డా. వెంటనే చేయిపట్టి కూర్చోపెట్టా “నీవు ఎదురుగా వుంటే ఏం ఆలోచించలేను కిరణ్. ప్లీజ్. కూర్చో. నువ్వు ఏదైనా మాటల్లో దింపితే కాని నాకు మూర్త కుదరదు” అన్నాను.

“కిరణ్ నిన్నొదిలి నిజంగా నేను వుండగలనా? అనిపిస్తుంది.” అని ఇంకా ఏమో అంటుంటే మాట మధ్యలోనే క య్యమం టూ రేచింది. ‘అహా! ఇలాంటి వినిమా రైలాగులు చెప్పడాని

అనిల్

ఎమ్.శ్యామల

కేంలే! నన్నొదలమన్నానా? ధైర్యం వీకు లేదు కాని - నాది అంతా ఆవేశమంటావు. ఒక సంవత్సరం నుండి ఆలోచించి నేనే నిర్ణయానికొచ్చాను. ఎంతైనా తనంతట తాను కోరి వచ్చిన ఆదదంబే మీ మగజాతికి చులకనేగా! పదినిమిషాల్లో చెప్పి అంగీకరించినట్టేనా?

“ఒకవేళ నేను కాదంటే?”

“అందుకు నిర్దంఘన వున్నాను. నేనేం భగ్గుప్రేమికురాలిలాగ వుండిపోను. జీవితంలో ప్రేమ ముఖ్యం కాదు. అది ఒక భాగం మాత్రమే. ఎప్పుడయితే నువ్వు కాదంటావో అది నా జీవితానికి ఒక సవారే అనుకుంటా. డబ్బు లేదనేగా నన్ను కాదనడం. నేను సవార్ ఎదో రొక్కని ఒక సామాన్యుణ్ణి పెళ్ళి చేసుకొని మీ అంతస్తుకు ఎగత్రాకి మీ కూతుర్ని నా కోడలిగా చేసుకుంటాను. తెల్సా? అని కోపంగా అంది కిరణ్.

“మైగాడ్ చాలా పెద్ద స్థానే. ఎందుకంతగా అప్సెన్ట్ అవుతావు గాని రేపు ఇదే చైముకి ఇక్కడ కలుసుకుందాం.” “మీరంతా ఇంతే. ముందంతా ప్రేమించేస్తారు. అదో పాషనయినట్టు. పెళ్ళి మాటంటే ఆలోచిద్దాం అంటారు.”

“సరే, రారా బాగా చీకటయింది” అంటూ నేను లేచి క్రిందనుండి కర్చిప్ తీసుకొని బయటికి నడిచా. “ఇవాళికి నేను డ్రాప్ చేస్తాను రాకూడదూ?” అని భయపడుతూనే అడిగా. “ఏం నేనిట్లా వుండటం ఇష్టం లేదా? అంతగా నేను మీతో రావాలనుకుంటే రేపటి మీ నిర్ణయం అనుకూలంగా ఉండేటట్టుగా ప్రయత్నించండి. బైబై” అని చేయి ఊపి బస్ స్టాండ్ వైపు మళ్ళింది. నేను చేసేదిలేక స్కూటర్ స్టార్ట్ చేశాను.

*

ఇంట్లో అడుగుపెట్టిన నాకు-తెలియకుండానే ఎందుకో ఇదే ఆఖరిసారేమో-ఈ ఇంట్లో నా నివాసం. అని ఒక విధమైన విరికితనం, నిస్సహాయత్వం ఆవరించినట్లయింది. కాని కిరణ్ మాటలు, ఆమె నిర్ణయం గుర్తుకొచ్చే సరికి మత్తు వదిలినట్లనిపించింది.

భోజనం సరిగా చేయలేకపోయా. “ఏమిదో మరిదిగారికి ఆలోచనలెక్కువయి పోయాయి. ఒంటరితనం భరింపరానిదిగా ఉందా?” అని వదిన ఎగతాళి చేసినా ఎప్పటిలా ఎదురు బాటబివ్వక

చిన్నగా నవ్వి నా రూంలోకొచ్చేసా. అన్నం సరిగ్గా తినలేదనేమో-వదిన పాలు, అపిల్ ముక్కలు రాములుచేత గదికి పంపించింది.

ఏం తోచడంలేదు. మెల్లగా టేవరికార్డర్ ఆన్ చేసా. పాశ్చాత్య సంగీతం మంద్ర స్థాయిలో వినిపిస్తోంది.

ఆలోచనలతో తల వేదెక్కిపోయింది. ఫాన్ ఆన్ చేసి దిండు కానుకొని వెనక్కు జారగిలబడి పడుకున్నా. కిరణ్ తో నా పరిచయం కళ్ళ ముందు కదిలింది...

అప్పట్లో నా ఫ్రెండ్స్ అంతా ఆమెకి చాలా గర్వమని అనే వాళ్ళు. కాని నాకామెలో ఏదో ఆకిర్షణ కనిపించేది. ఎప్పుడు చాలా ముఖావంగా ఉంటుంది. మాటల్లో పడితే మాత్రం సర్వం మరిచిపోతుంది. ఆమె నవ్వు ఎంత అందంగా ఉంటుందని! కొత్తలో నాతో ‘టిసింగ్’ రోజులో మాట్లాడినా రాను రాను పరిచయం ఎక్కువయిన

ఎమ్. శ్యామల

ఈ క (నదిల) రాసిన ఎమ్. శ్యామల హైదరాబాదు ఆంధ్ర మహాశభ నిర్వహిస్తున్న ఆర్ట్స్ అండ్ సైన్స్ కాలేజీలో బి. ఎ. చదువుతున్నారు. నాలుగు సంవత్సరాలుగా కథలు రాస్తున్నారు. కొన్ని కథలకు బహుమతులు కూడా వచ్చాయి. పై చదువులు చదువుకుని, విద్యారంగంలో పేరు సంపాదించాలని అభిలషిస్తున్నారు. అలాగే, రచయిత్రిగా కూడా మంచి పేరు తెచ్చుకోవాలని ఆశిస్తున్నారు.

కొద్దీ ఆమె ఇతరులకి ఎంత సన్నిహితంగా వుంటుందో గ్రహించా. ఏదైనా నిర్మోహమాటంగా అనేస్తుంది. ఎదుటివాళ్ళు ఏమనుకుంటారన్న దా్యానే ఉండదు.

కాని ఆమె అన్నందుకైనా ఎదుటివాళ్ళు తన ప్రవర్తనని మార్చుకొని తీరుతారు. తనకు మంచి అని తోచిన పనికి ఎటువంటి అడ్డు వచ్చినా మానదు. తను అందర్నీ అర్థం చేసుకుంటుంది కాని తను ఎదుటి వారికి అర్థం కాదు. నా ఫ్రెండ్స్ అన్నట్టు నిజంగానే నా డబ్బు చూసే నన్ను ప్రేమిస్తూందని నేనూ అనుకున్నా. వాళ్ళంతా అన్నారు కూడా. వాళ్ళ ఊర్వశి నాకు నవ్వొచ్చింది. కాని కిరణ్ అభిప్రాయం తెలుసుకోవడం ఎలాగో నాకర్థం కాలేదు.

ఆరోజు కలవగానే హోటల్ కి తీసుకెళ్ళింది. దారిలో ఒక్కమాట మాట్లాడలేదు. కాఫీకి ఆర్డర్ రిచ్చి నావైపు చూడడం మొదలెట్టింది. నేనలా చూస్తే వెక్కిరించేది. తనట్లా చూస్తుంటే నాకెంతో ఇబ్బందిగా అనిపించి చూపు మరల్చా.

“సుదీర్....” అని అగింది.

ఏంటన్నట్లు కిరణ్ కళ్ళల్లోకి చూశా.

“సుదీర్! మీకు నాపై ఎలాంటి అభిప్రాయం వుంది?”

“ఏంటట్లా అడుగుతున్నావు? నిన్నెప్పుడూ నేను అపార్థం చేసుకోలేదే.” “కాదు నాకు సూటిగా సమాధానం చెప్పండి. నేనివ్వాలి కొత్త విషయం విన్నాను. నేను....నేను మీ డబ్బు చూసి మీతో స్నేహం చేశానట!” అని కళ్ళు వార్చింది. కిరణ్ కళ్ళలోనికి చూసేసరికి నాకు నిజంగా చాలా జాలేసింది. ఎంత సున్నితమైన మనసు అనుకున్నాను. నేను ఏమీ చెప్పకపోవడంతో తలెత్తి నావైపు చూసింది. నీళ్ళతో నిండిన ఆ పెద్ద పెద్ద కళ్ళని చూచేసరికి నిజంగా నాకు మతి పోయింది. ఆమెను ఆ స్థితిలో నేనెప్పుడూ చూడలేదు. “ఎవరో ఏదో అంటే బాధపడ్డమెందుకు? మనలో ఏం కాలుష్యం లేనప్పుడు” అన్నాను. “కాదు. ఎందుకు మనుషుల్ని అనవసరంగా దుయ్యపడ్తారు-వాళ్ళ మనస్సేందో తెలుసుకోక? మీరు మాత్రం చెప్పడంలేదు. కాని నేనివ్వాలి స్పష్టంగ చెప్తున్నాను. మీ డబ్బుతో నాకేం పని

లేదు. ఆ డబ్బు అన్నది మీ వెనకాల లేకపోతే మీతో నేనింకా ప్రేమ వుండేదన్నేమో. కాని మీతో ఏదో....ఎలా చెప్పాలి. ఏదో అకర్షణ వుంది. దానికి లొంగిపోతూ మీ అమాయకత్వం చూస్తే ఎందుకో ఏడిపించ బుద్ధేనేది. అలా అలా మీతో పరిచయం ఏర్పడింది. అంతేకాని మీ డబ్బు చూసి కాదు." అని గడగడ చెప్పి కళ్ళు తుడుచుకుంది. నాకెంతో ఆనందమని పించింది ఆ క్షణంలో. నా అంత అద్భుతవంతులు ఎవరూ లేరనుకున్నా.

"మీలో వున్న పిరికితనాన్ని అమాయకత్వాన్ని పోగొట్టి మీ వ్యక్తిత్వాన్ని నిలబెట్టాలని అనుకున్నా. కాని అమాయకంగా కనిపించే మీరు అసాధ్యులు" అని, ఒక కప్పు నావైపు జరిపి "తీసుకోండి" అని అంది. కాఫీ సిప్ చేస్తూ మధ్యలో "నా మీద నాకు నమ్మకం, విశ్వాసం, తప్పు చేయడం లేదనే భావం వున్నంతవరకు ఎవరికీ భయపడే అవసరం నాకు లేదు. ఎవరో ఏదో అన్నారని నా ప్రవర్తనను మార్చుకోను" అని నెమ్మదిగా గొణుక్కున్నట్టుగా అంది. "మరి ఇంకెందుకు అంత బాధపడిపోయావు. కన్నీళ్ళు కూడా వచ్చాయి" అని తమాషాగా అన్నా.

నావైపు చురుక్కున చూస్తూ "మీరు ఆడ పిల్లలయితే తెచ్చేది" అని కోపంగా అంది. ఆమె కోపంగా వుంటే ముడ్తాస్తుంది. చిన్నపిల్లలు మారాం చేసినట్లుగా వుంటుంది.

నాన్నగారి ఆశలకి అంతంటూ లేకుండా పోయింది. ఇంతవున్నా కూడా ఇంకా ఆశించడమే. నిజమే! కిరణ్ అన్నట్లు నాన్నకి ఓ ఆడపిల్ల వుంటే తెచ్చేది బాధ! మరి అంత నిర్మోహమాటంగా 50 వేలు కట్టం ఇస్తేగాని చేసుకోనంటాడా! చీ చీ నేను 50 వేలకి అమ్ముడుపోవాలా? అలా అయితే నా భార్య దగ్గర నాకేం స్వేచ్ఛవుంటుంది? ఒక విధంగా అమ్ముడుపోయిన నేను-భర్తగా ఆమెని ఎలా ప్రీట్ చేయాలి?

'బాగుంది. మీనాన్నకి 50 వేలు కావాలి. మీకు నేను కావాలి. ఇదిగో ఇప్పుడే చెప్తున్నా. మేము ఆ వేలు, లక్షలు ఇవ్వలేము. కాబట్టి మీరు అవ్వాయి వెనుక తువ్వాయి అయితే నామీద ఆశలు వదులుకొని ఆ లక్షలు తెచ్చే లక్ష్మినే వరించండి.

నీ కోసం

పాడాలనివుంది నీ కోసం ఒక గీతం

కాని.....

గీతానికి అందని సంగీతానివి నీవు!

గీయాలని వుంది నీ మృదు సుందర చిత్రం

కాని.....

చిత్రానికి అందని విచిత్రానివి నీవు!

రాయాలని వుంది నీపై రమ్యమైన ఒక కావ్యం

కాని.....

కావ్యానికి అందని నీ చరిత్ర నవ్యాతి నవ్యం!

నా ఊహల కందని నీవు దేవతవా?

కాదు.....కాదు.....

అందరికీ లభ్యం కాని మమతవు!

ఎవరికీ అర్థం కాని వనితవు!

—ద్రోణరాజు

సీతామహాలక్ష్మి

లేదా నేను కావాలనుకుంటే నేను చెప్పినట్లు చెయ్యండి. నాకేం కార్లు, మేడలు, ఐక్వర్లమీద ఆశలేదు. ఎలాగూ నేను చదివా. మీరు చదువు పూర్తి చేసుకొని ఉద్యోగాన్వేషణలో వున్నారు. మీకు ఉద్యోగం దొరక్కపోదు. నాకు నిన్ననే ఉద్యోగానికి అర్హర్స్ వచ్చినాయి. మీకు ఉద్యోగం దొరికేవరకు ఎలాగో సరిపెట్టుకోవచ్చు. ఇద్దరం ఎవరి మీదా ఆధారపడవలసిన అవసరం లేదు. డబ్బే డీవిత లక్ష్యం కాదని మీవాళ్ళకి ఋజువు చేస్తా. నేను మీరనుకున్నంత నీచురాలిని కాదు-ఆస్తిమాసి ఎరవేయడానికి! మీకిష్టమయితే మీ సర్టిఫికేట్స్ అన్నీ తీసుకొని వచ్చేనేయండి".

"ఆ అలాగే" అని లేచి కూర్చున్నాను. "ఏంటి-అలాగే" అంటున్నారు. నేనిప్పుడేం మీకు పని చెప్పలేదే!" అని గదిలోకి వస్తూ వదిన అడిగింది. నా పరధ్యానానికి నాకే చికాకేసింది. కిరణ్ అన్న మాటలు తలుచు కుంటుంటే ఆమె ఎదురుగా వుండి అంటున్నట్లుగా అనిపించింది.

"మీరు కిరణ్ గురించి ఆలోచిస్తున్నారు అనుకుంటా. కిరణ్ స్వభావం నాకు తెలుసు. చాలా మంచిది. నేనంటే లక్షాధికారి బిడ్డని కాబట్టి మీ అన్నయ్యని కొనగల్గా. కాని కిరణ్ మిమ్మల్ని కొనలేదు. నాకు ఎందుకో ఆమె ప్రేమే జయిస్తుందనిపిస్తుంది. ఇవాళ కలిసిందా?" అని వదిన అడిగిన ప్రశ్నకి హఠాతుడనైపోయాను. వదినపై నాకున్న అభిమానం. తన దగ్గర వున్న చనువుతో "వదినా! మీకన్నీ తెలిసిన తరువాత దాచడం ఎందుకూ?" అని అన్నీ చెప్పా. అంతా విన్నాక మీ అభిప్రాయం ఏంటని నన్ను అడిగారు. నేను వెంటనే ఏం చెప్పలేకపోయా. వదినే మళ్ళీ అన్నారు. "నా పెళ్ళిలోనే కిరణ్ని చూసి అనుకున్నా. ఈమె నా తోడికోడలయితే మామయ్యని మార్చగలదని. ఎలాగూ నేను వాళ్ళ బంగారు బొమ్మని. ఒక ఆడపిల్ల తనే ఒక నిర్ణయానికి రాగలిగినప్పుడు పురుషుడవైయింది ఇంత ఆలోచన ఏమిటి? మీ కాళ్ళ మీద మీరు నిలబడడానికి మీకు విద్య వుంది. ఇంకా ఆలోచన ఎందుకు?" అని సవాల్ చేసింది. వదిన మాటలకి నాకు కొంచెం రోషం వచ్చింది. నేనేనా చేతకానివాణ్ణి-అనుకున్నా. కిరణ్కి పోస్ చేయడానికి వెంటనే లేచా.

"ఆగండి. ఇవి పోనులో చెప్పే విషయాలు కావు. ఆమెని కలుసుకున్నప్పుడే చెప్పొచ్చు. విషయం ఆల్ది బెస్ట్! మీరు సరియైన మార్గంలో పోతున్నారని నా అభిప్రాయం. కిరణ్ని అడిగా నని చెప్పండి." అని వదిన తన గదిలోకి వెళ్ళి పోయింది. అన్నయ్య ఇంకా డిస్సెన్సరీ నుంచి రానట్టుంది.

*

కిరణ్ లేచిపోయిందన్నారు. తండ్రి, కొడుకుల్ని వేరుచేసిందన్నారు! బరితెగించిందన్నారు! ఇంకా....ఇంకా ఎన్నో అంది ఈ సంఘం, ఈ సమాజం. ఓపక్క 'వరకట్నం తీసుకోవటం దురాచారం, దాన్ని అరికట్టండి' అని గోలపెట్టిన ఈ సంఘమే కిరణ్ ఓమంచి పని చేస్తే వేరెత్తి చూపింది. 'బరి తెగించిన ఆడది' అంది. ఎక్కడుంది న్యాయం? సంఘానికి నోరేగాని కళ్ళు లేవా? అరుస్తుండే గాని మార్పు చూసి సహించ లేదా?

□

“పరిపాలనా దక్షతలో శిక్షణ పొందిన ఆధునిక పనితీరు బాధ్యతలు - కేవలం ఇంటికే పరిమితం కావడం లేదు!” అన్నారు ప్రసిద్ధ రచయిత్రీ పెరల్ బక్. కానీ ఈనాటి పనితీరు లెందరో-తమ ప్రతిభ, తెలివితేటలలో-ఇటు ఇంటి బాధ్యతలనూ, అటు తాము చేపట్టిన ఉద్యోగాలనూ సమర్థ వంతంగా నిర్వహించి-మంచిపేరు సంపాదించు కుంటున్నారు. అటువంటి వారిలో శ్రీమతి లలికా

పదార్థం ఒకరు. మొన్నటి వరకూ ఆమె మద్రాసు కలెక్టరుగా పనిచేసి, ఇటీవలే ‘డైరెక్టర్ ఆఫ్ ఎంప్లాయిమెంట్ అండ్ ట్రైనింగ్’గా కొత్త బాధ్యతను స్వీకరించారు.

“అసలు ప్రభుత్వ పరిపాలనా రంగం పట్ల మీకు ఆసక్తి ఎలా ఏర్పడింది?” అన్న ప్రశ్నకు

శ్రీమతి లలికా చెప్పిన సమాధానంలో ఆమె గతం ఏమిటనీ స్పష్టమైంది.

లలికా-‘భారతరత్న’ గౌరవం పొందిన డాక్టర్ డి. కె. కార్వే మనుమరాలు. బాధాసర్పదస్తులైన, స్త్రీల సంక్షేమం కోసం-మహర్షి కార్వే స్థాపించిన ‘హింగ్నే స్త్రీ సదనం’లో ఆమెకు విద్యాభ్యాసం జరిగింది. అలా ఆమెకు చిన్నతనంలోనే పతితల స్థితిగతులు, అనాథ శిశువుల ఆక్రందనల వెనుక-

ఉన్నత పదవులు నిర్వహిస్తున్న

లలితా పదార్థం

జీవితం. ఎంత కఠినతరంగా వుంటుందో అర్థమైంది. ఫెర్మాసన్ కళాశాల (పూనా యూనివర్సిటీ)లో - లలితా బి. ఏ. పట్టభద్రురాలై, ఆ యూనివర్సిటీలోనే చరిత్ర, రాజకీయ విజ్ఞాన శాస్త్రాలలో ఎమ్. ఏ డిగ్రీ పొందింది. ఆ తర్వాత ఐ. ఎ. ఎస్. పరీక్షలలో ఆమె అత్యధికమైన మార్కులతో ఉత్తీర్ణురాలై - ముస్సోరీలో ఉన్న నేషనల్ ఆకాడమీ ఆఫ్ అర్చి నిస్ట్రీషన్ లో శిక్షణ పొందింది. "నేను పూనాలో చదువుకుంటున్నప్పుడు మా తాతగారిని చూడడానికి తరుచుగా ఐ. సి. ఎస్. ఆఫీసర్లు వస్తూండేవాళ్ళు. వాళ్ళు నిర్వహించే పదవుల విశేషాలు, వాళ్ళ హుందాతనం, వాళ్ళకు లభించే గౌరవ మర్యాదలూ అవీ చూసిన తర్వాత నేనూ అంతటి ఉన్నత స్థానాన్ని పొందడానికి ఎందుకు ప్రయత్నించకూడదు? అన్న ఆలోచన కలిగింది. అప్పటినుంచీ ఆ ద్యేయంతో నా చదువులు కొనసాగించి, చివరికి నేను అనుకున్నది సాధించగలిగాను!" అన్నారు శ్రీమతి లలితా - ఆ రోజులను జ్ఞప్తికి తెచ్చుకుంటూ....

శ్రీమతి లలితా - ఒక్క కలెక్టరు పదవేకాదు... అంతకు ముందు - మరెన్నో బాధ్యతలను సమర్థవంతంగా నిర్వహించారు. 1969 నుంచి 70 వరకు బోర్డ్ ఆఫ్ రెవిన్యూలో ఆహారోత్పత్తి విభాగానికి కార్యదర్శిగా, 70 నుంచి 73 వరకు సాంఘిక సంక్షేమశాఖకు డైరెక్టరుగా, 73 నుంచి 76 వరకు వ్యవసాయ, పశుగణాభివృద్ధి శాఖ డిప్యూటీ కార్యదర్శిగా, 76 మార్చి నుంచి 77 మార్చి వరకు - మద్రాసు కలెక్టరుగా ఆమె పదవులు నిర్వహించారు. అన్ని పదవులలోనూ ఆమె తన కార్యదక్షతను నిరూపించుకున్నారు.

"ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో ఇలా పదవులు మారడం సహజమే. ఐనా కొంతకాలం ఒక శాఖలో కొన్ని బాధ్యతలు నిర్వహించడానికి అలవాటుపడి, ఉన్నట్లుండి మరో శాఖకు మారడం అంటే - అది మీకు ఆసౌకర్యంగా వుండదా?"

"కొత్త బాధ్యతల పట్ల ఉత్సాహం, ఓర్పు వుంటే చాలు.... ఏ పదవినైనా చక్కగా నిర్వహించవచ్చును. పైగా ప్రజాసేవకు దోహదం చేసే పదవులు నిర్వహిస్తున్నప్పుడు కలిగే ఆత్మ సంతృప్తి అనిర్వచనీయమైనది. ఉదాహరణకు సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ డైరెక్టరుగా నేను మూడు సంవత్సరాలు పనిచేశాను. చిన్నప్పటి నుంచీ బలహీన వర్గాలవారి సమస్యల పట్ల నాకు సరైన అవగాహన ఏర్పడడం వల్ల, వాళ్ళ ఇబ్బందులను పరిష్కరించే ప్రయత్నాలు చేశాను. వివిధ ప్రాంతాలలో ఉన్న సాంఘిక సంక్షేమ సంస్థలను సందర్శించి, అక్కడ గుడిసెలలో నివసించే ప్రజలు ఎదుర్కొనే కష్టాలను దూరం చేయడానికి, వాళ్ళ పిల్లల చదువు సంద్యలు, ఆరోగ్యం మొదలైన విషయాలలో జరగవలసిన కార్యక్రమాలు సత్వరంగా అమలు జరపడానికి కృషిచేశాను. ఇటువంటి నిర్మాణాత్మకమైన పనులు చేయడం వల్ల సమాజం పట్ల ఎంతో కొంత బాధ్యతను నిర్వహిస్తున్నామన్న ఆత్మ సంతృప్తి లభిస్తుంది." అన్నారు శ్రీమతి లలితా.

ఏ శాఖలో పదవి నిర్వహించవలసి వచ్చినా, ఆ సామాజిక దృక్పథంతోనే మొదటి నుంచీ కృషి చేస్తూ వచ్చారు - శ్రీమతి లలితా పదార్థం. ఆమె కలెక్టర్ కాగానే - మొట్టమొదట పెన్షన్లు అందజేయడంలో జరిగే జాప్యాన్ని తొలగించి, అవి ఎప్పటికప్పుడు సత్వరంగా అందజేయడానికి తగిన ఏర్పాట్లు చేశారు. ప్రజల సౌకర్యాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని - కలెక్టరు కార్యాలయంలో ప్రజలకు జరగవలసిన పనుల్లో ఏ మాత్రం ఆలస్యం జరగకుండా వుండేందుకు కార్యాలయం పనిచేసే విధానంలో కొన్ని కొత్త మార్పులు ప్రవేశపెట్టారు.

ఆ మధ్య మద్రాసులో పేదప్రజలు తుపాను కారణంగా అనేక ఇబ్బందులకు గురైనప్పుడు, మద్రాసులోనే వివిధ ప్రాంతాలలో కత్తీ సారాయి తాగి ఎంతోమంది దుర్మరణం పాలైనప్పుడు వారి కుటుంబాలను ఆదుకునే విషయంలోను,

హరిజన హాస్టల్స్ లో చెలరేగిన ఉద్రేక పరిస్థితులను ఆదుపులో పెట్టడంలోను - ఇంకా ఎన్నో అటువంటి క్లిష్టసమయాలలో కలెక్టర్ గా మంచి సమయస్ఫూర్తితో సకాలంలో తగిన చర్యలు తీసుకుని, అందరి ఆదరాభిమానాలనూ చూరగొన్నారు.

ఇటీవల జరిగిన లోక్ సభ ఎన్నికలలో ఆమె 'రిటర్నింగ్ ఆఫీసర్'గా కూడా పని చేశారు. మద్రాసు కలెక్టరు రిటర్నింగ్ ఆఫీసరుగా పనిచేయడం ఇదే మొదటిసారి. "రిటర్నింగ్ ఆఫీసరుగా పోలింగ్ కేంద్రాలను పరిశీలిస్తూ వుండడం, వోట్లు లెక్క పెట్టడాన్ని పర్యవేక్షించడం - మొదలైన పనులు చాలా ఉత్సాహకరంగా వున్నాయి" అన్నారు శ్రీమతి లలితా.

ఒక సంవత్సరం పాటు కలెక్టరు ఉద్యోగాన్ని సమర్థవంతంగా నిర్వహించిన శ్రీమతి లలితా పదార్థం. ఈ నెలలోనే 'డైరెక్టర్ ఆఫ్ ఎంప్లాయ్ మెంట్ అండ్ ట్రైనింగు'గా కొత్త బాధ్యతను స్వీకరించారు.

"ఇటువంటి బాధ్యతాయుతమైన పదవులు నిర్వహిస్తూ కూడా కుటుంబ బాధ్యతలను సక్రమంగా చూసుకోవడం మీకు ఎలా సాధ్యమౌతూ వుంది?" అన్న ప్రశ్నకు ఆమె సమాధానం.

"ఉన్నతాధికారిగా నా బాధ్యతలను బాగా అర్థం చేసుకున్న భర్త నాకు లభించడం నా ఆదృష్టం. మా ఆయన శ్రీ పదార్థం మర్కం టైల్ మెరైన్ డిపార్ట్ మెంట్ లో ఇంజనీరుగా పనిచేస్తున్నారు. మేమిద్దరం ఉద్యోగరీత్యా ఎప్పుడూ - 'బిజీ'గానే వుంటాము. మాకు ఇద్దరు పిల్లలు. పరిమిత కుటుంబం అన్ని విధాలా ఆరోగ్యదాయకం అన్న నమ్మకం మాకు వుంది. అందువల్లే - మేము సంతానాన్ని పరిమితం చేసుకున్నాము. మా అమ్మగారు ఇంటి బాధ్యతలను చక్కదిద్దుకుంటూ, పిల్లల సంరక్షణ చూచుకుంటారు. ఐనా - బాధ్యతలకు ఎప్పుడూ భయపడకూడదు. జీవితమంతా ఎప్పుడూ సమస్యలమయమేనని అనుకుంటూ, ఆ సమస్యలను పరిష్కరిస్తూ మన విధులు నిర్వర్తించడంలోనే ఎంతో ఆనందం వుంది" అన్నారు శ్రీమతి లలితా పదార్థం.

జీవితాన్ని ఒక సవాలుగా తీసుకునే ఈనాటి ఆధునిక వనితల దృక్పథం ఆమె మాటల్లో మరోసారి సుస్పష్టమైంది.

—కమలాకుమార్

ఆంధ్రమాస్ లెక్క

ఆంధ్రమాస్ దీవులు అంటే చాలా మందికి భయం. అక్కడ ఖైదీలను ఉంచేవారనీ, అక్కడ పెద్ద పెద్ద దోమలు ఉంటాయనీ దురభిప్రాయపడుతూ వుంటారు. ఇది ఒకప్పుడు నిజమై ఉండవచ్చునేమో కాని ఇప్పుడు మెయిన్ లాండ్ లో కన్నా బాగుంటుందంటే అతిశయోక్తి కాదు.

883 చిన్న చిన్న ద్వీపాల సముదాయాన్ని ఆంధ్రమాస్, ఏకోబార్ దీవులుగా పేర్కొన్నారు. ఇవి మద్రాసు కి 1250 కి.మీ. దూరంలోను కలకత్తా కి 1300 కి.మీ. దూరంలోను వున్నాయి. ఈ దీవుల ముఖ్యపట్టణం "పోర్టుబ్లెయిర్." ఇక్కడి ప్రదేశమంతా కొండలతోనూ, పర్వతాలతోనూ, అడవులతోను నిండి, చూడటానికి ప్రశాంతంగా, చక్కగా వుంటుంది. ఇక్కడ సూర్యుడు తొందరగా ఉదయించి తిరిగి తొందరగా అస్తమిస్తాడు. అంటే ముఖ్య భూమికన్నా కనీసం ఓ గంటన్నర ముందు.

సాధారణంగా ఇక్కడ ఉపయోగించుకొనే వస్తువులు అన్నీ ముఖ్య భూమి నుంచే వస్తాయి. నియ్యం, గోధుమలు, పంచదార, పప్పులు, పానీ వస్తువులు అన్నీ అక్కడనుంచే వస్తాయి. మంచి కూరలు, పళ్ళు కూడా ఇక్కడ దొరకవు. కొబ్బరికాయలు, పచ్చి వక్కలు, జీడి మామిడికాయలు, పనస కాయలు, అనాస, మాంసం, చేపలు-ఇవి మటుకు ఇక్కడ బాగా దొరుకుతాయి. కొబ్బరికాయలు, జీడి మామిడి బాగా దొరికినా కొబ్బరినూనె, జీడి పప్పు ముఖ్య భూమి నుంచే వస్తాయి. ఇప్పుడిప్పుడే ఇక్కడ కాఫీ, టీ, రబ్బరు, ప్రత్తి తోటలు వేస్తున్నారు. ఇవి కాక కొద్దిగా వరి కూడా పండిస్తున్నారు.

ఇక్కడ అన్ని భాషలవారు, అన్ని రకాలవారూ ఉన్నారు. ఇక్కడి వారుక భాష హిందీ. ఎక్కువగా ఉద్యోగరీత్యా వచ్చినవారే ఇక్కడ వున్నారు. వీరు

కాక బ్రిటిష్ వారి హయాంలో ఖైదీలుగా ఉన్న వారి సంతతివారు ఇక్కడే స్థిరపడిపోయారు. వీరే కాక అసలు ఈ దీవుల్లో నివసించేవారైన అడవి జాతివారు కూడా ఉన్నారు.

ఈ అడవిజాతి వారిలో ఓంగీస్, నెంటి నరీస్, అంధమానీస్, ఏకోబారీస్, జారవాన్, పోంపెన్స్ అని ఆరు తెగలవారు ఉన్నారు. ఏకోబారీస్ అనేవారు ఇప్పుడు పూర్తిగా మారిపోయి మనలాగే నాగరికులుగా ఉంటున్నారు. వీరిలో బాగా చదువుకున్నవారు కూడా వున్నారు. 'ఓంగీస్' అనే వారు ఇప్పుడిప్పుడే నాగరిక ప్రపంచంలో అడుగు పెడుతున్నారు. జారవాన్ అనేవారిని ఇంతమటుకు ఎవరూ చూడలేదు. వారి ప్రాంతాలకు ఎవరయినా వెళితే విషపు బాణాలతో చంపుతారట! అలాగే నెంటి నరీస్ అనే జాతివారు కూడా మనుషులను చంపుతారట. ఇంతమటుకు వీరిని చూడటానికి వెళ్ళిన వారిలో ఎవరూ తిరిగి రాలేదుట!

ఇక్కడి ఇళ్ళు అన్నీ చెక్కలతో కట్టినవే. ఎక్కువగా ఇళ్ళలోకి పాములు, కాళ్ళజెర్రలు వస్తుంటాయి. పాములకన్నా కాళ్ళజెర్రలలో విషం ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఈ కాళ్ళజెర్రలు సుమారు మూడు అంగుళాల పొడవు వుండి నల్లగా వుంటాయి. అందుకనే ఇళ్ళల్లో ప్రతి మూలా కర్రలు వుంచుతారు. ఇక్కడి వాతావరణంలో కార్షియం తక్కువ కావటం మూలాన క్రిందపడిన వెంటనే ఎముకలు విరుగుతాయి. భారతదేశంలో ఎక్కడా లేనటువంటి అగ్నిపర్వతాలు ఇక్కడ "బారెన్" అనే ద్వీపంలో ఉన్నాయి.

ఇక్కడ ఒక్కటే పెద్ద బజారువుంది. దాన్ని "అబెర్దీన్ బజార్" అంటారు. అన్ని ప్రభుత్వ శాఖలూ వున్నాయి. కోర్టు, ఆర్టు కాలేజీ.

స్కూళ్ళు, రైబ్రరీ, ఆస్పత్రి, చిన్న చిన్న హోటళ్ళు ఉన్నాయి. ఇక్కడి చదువు స్టాండర్డ్ చాలా ఎక్కువగా ఉన్నది.

ఇక్కడ చూడవలసిన ప్రదేశాలలో ముఖ్యమైనవి "నెయ్యలర్ జైలు." (పూర్వం బ్రిటిష్ వారు ఖైదీలను ఇందులోనే ఉంచేవారు. ఖైదీలను ఉరితీసే ప్రదేశం కూడా ఇక్కడ ఉన్నది.) కాటేజ్ ఇండస్ట్రీ. (ఇక్కడ సముద్రంలో దొరికే రకరకాల గుల్లలతో బొమ్మలు, టేబుల్ లెట్టు, ఆభరణాలు తయారుచేస్తారు. ఈ ఆభరణాలు మనకి ముఖ్య భూమిలో ఎక్కడా కనిపించవు.) ఇంకా రైట్ మ్యూ ఒకటి. (ఇక్కడ ఏనుగులచేత దుంగలను లాగించి బండ్లల్లోకి ఎక్కిస్తారు.) ఇవికాక ఇంకా దనికరి డామ్, వసుధరా వాటర్ ఫార్స్, రాన్ ఐలాండ్, వైపర్ ఐలాండ్, టింబర్ ఇండస్ట్రీస్ మొదలయినవి కూడా చూడదగ్గవే.

ముఖ్య భూమి నుండి ఇక్కడికి రావాలంటే మద్రాసు నుంచి 'షిప్ప'లోనూ, కలకత్తా నుంచి షిప్పలోనూ, విమానంలోనూ రావచ్చు. పోస్ట్ విమానాల ద్వారా ప్రతి సోమ, గురువారాల్లో వస్తుంది. పోస్ట్ ఐట్యాడా లేనందువల్ల పోస్ట్ అవీసుకు వెళ్ళి ఎవరి ఉత్తరాలు వారే తెచ్చుకోవాలి. ఇక్కడ టాక్సీల ఖరీదు చాలా ఎక్కువ.

ఇక్కడి జనసంఖ్య 1,76,000. వర్షపాతం 103 నుంచి 144.22 అంగుళాల వరకు వుంటుంది. సంవత్సరానికి 8 నెలలు వర్షాలు పడతాయి. ఉష్ణోగ్రత 19.7°సి నుంచి 31.7°సి వరకు వుంటుంది. రోడ్లు ఎత్తుపల్లాలుగా ఉంటాయి. వాతావరణం చాలా చల్లగా వుంటుంది. ఇక్కడి దృశ్యమటుకు చాలా అందంగా, చూడటానికి ఎంతో బాగుంటాయి. ఉదయం చూస్తే చుట్టూ కొండలు, చెట్లు, మంచుపడుతూ తెల్లగా ఎంతో బాగుంటాయి. — ముదిగొండ లక్ష్మి

ముఖచిత్రం

కె.రిమలక్ష్మి

గొప్ప

మరి.... 'స్వతంత్ర'లో వన్నవ్వడే నాకు అరుద్రత వరిచయం ఏర్పడింది. అతని కవిత్వాన్ని వేమ ఎంకో మెచ్చుకునేదాన్ని. అలా అతనిమీద నాకు ఒక అభిమానం ఏర్పడింది. మూడేళ్ళ తర్వాత, మేము 'రిజిస్టర్డ్' వివాహం చేసుకున్నాము.

మీ సంతానం ఎంతమందో తెలుసుకో వచ్చాందీ? ముగ్గురు. ముగ్గురూ అమ్మాయిలే. కుటుంబ నియంత్రణ మీద నాకు చాలా నమ్మకం వుంది. పిల్లల్ని క్రమశిక్షణతో చక్కగా తీర్చిదిద్దుతూ పెంచాలంటే-అదే మంచి సాధనం. ఎక్కువ మంది పిల్లల్ని కని, బాధపడుతూ, అనభ్యాంచుకుంటూ, చిరాకు వడుతూ పెంచడం నాకు ఇష్టం లేదు. అందుకనే-ముగ్గురు చాలమకున్నాము. ముగ్గురూ ప్రయోజకులయ్యారు. ఇద్దరమ్మాయిలు గ్రాడ్యుయేషన్ పూర్తి చేశారు; ఇంకో అమ్మాయి పూర్తి చెయ్యబోతుంది.

బావుందందీ....సరే. ఒక ప్రశ్నందీ.... ఇవాళ అందరూ స్త్రీకి స్వేచ్ఛ కావాలంటున్నారు; సమానత్వం కావాలంటున్నారు. 'పిల్లల్ని పెంచడం, వంట చెయ్యడం-ఇదేనా ఆడదండీ?' అని చాలా మంది స్త్రీలు వాదిస్తున్నారు. మరి-కన్న తర్వాత, పిల్లల్ని స్త్రీలు పెంచకపోతే ఎలాగందీ? ఇంకెవరు పెంచాలి?

అలా వాదించడం తప్పు. నిజానికి మాతృత్వం వరం లాంటిది. ఆ విషయంలో స్త్రీ-పురుషుడికంటే ఎంకో గొప్పది! పిల్లల్ని పెంచడానికి స్వేచ్ఛా వాదానికి ఆ స్త్రీలు ఎందుకు ముడిపెడుతున్నారో నాకు అర్థం కాకుండా వుంది. పిల్లల్ని తల్లే పెంచాలి.

'స్వతంత్ర' పత్రికలో చేరాను. '55లో వివాహం జరిగింది. '56లో ఉద్యోగం మానేశాను.

ఉద్యోగం ఎందువల్ల మానేశాలో చెప్పగలరా? ఇంటినీ, కుటుంబాన్నీ చూసుకోవలసిన అవసరం ఏర్పడిందిగా. '56లో మా పెద్ద అమ్మాయి కవిత్వ పట్టింది. రచన అన్నది హాదీగా మొదలు పెట్టినా, నా జీవితంలో అది ఎవ్వరూ రెండో బాగమే. మొదటిది కుటుంబం. అందువల్లనే ఉద్యోగానికి వెళ్ళడం మానేశాను.

మీరేం అనుకోకుండా వుంటే, ఓ ప్రశ్న ఆడగాలని వుంది....

అడగండి.

మీది. 'లవ్ మేరేజ్'ట కదందీ?

అవును! అది అడగడానికి అంత సంశయిస్తారెందుకు? అందులో దోషం వుందనా-లేక అది తప్పనా?

అబ్బే అదేం కాదందీ!

నమస్కారమండీ రామలక్ష్మిగారూ!

నమస్కారం. రండి, కూచోండి.

'వనిత' కోసం మీరు కొన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానాలు ఇస్తానున్నాను....

అవునవును. అడగండి.

మీరు రచనలు చెయ్యడం ఎప్పుడు మొదలు పెట్టారో, చెప్పగలరా?

1951లో మొదలుపెట్టాను.

మీ చదువు ఎక్కడ సాగిందందీ?

పద్మపాఠం వరకూ కాకివాడ హైస్కూల్లో చదువుకున్నాను. మద్రాసులో బి. ఎ. పూర్తిచేశాను.

చదువుకున్న తర్వాత ఉద్యోగం ఏదైనా చేశారా? వివాహం చేసుకున్నారా?

చదువు పూర్తయిన సంవత్సరంలోనే నేను

తల్లె తీర్చిదిద్దాలి. 'మగవాడి చేతి బిడ్డ' అన్నమాట విన్నారా ఎప్పుడైనా?

విన్నానండీ.

అలా వుంటారన్నమాట. అయినా, పిల్లల్ని తల్లె పెంచడం అన్నది అన్ని జీవుల్లోనూ వున్నది. అది కూడదంటే ఎలా? వైగా అది అంత సాధ్యమైనదా? ప్రాణమైనా ఇస్తుంది గాని, తల్లి పిల్లల్ని వదులు కుంటుందా? - స్వేచ్ఛా వాదం, సమానత్వం అన్నవి వేరుగాని, ఇదికాదు.

అయితే మరి, 'స్వేచ్ఛ' అంటే ఎలాంటిదండీ? బానిసత్వం లేకుండా వున్నది. అంటే-అన్నింటికీ భర్తమాటే వైమాట కాకుండా, భార్యను కూడా గౌరవిస్తూ ఆమెకు కూడా విలువ ఇవ్వడం! చిన్న ఉదాహరణ. భార్య 'ఏ పక్కయింటి వాళ్ళకోనో, సినిమాకు వెళ్తాను' అన్నదనుకోండి, భర్త "వెళ్ళిరా" అంటే చాలు. కాని, 'వెళ్ళడానికి వీలేదు' అనో, "ఎందుకు?" అనో సతాయించకూడదు. "వంట ఇవాళ ఏం చెయ్యమంటారండీ?" అని భార్య అడిగితే 'ఇది వండు' అని భర్త చెప్పడం కాదు. ఆమెకు ఏదో చెయ్యాలనో, తినాలనో వుండొచ్చు

కాని, భర్త 'ఇది చెయ్యి' అనడంతో - ఆమెలో 'తనకూ' అని ఒక అభిరుచి లేకుండా పోతోందన్న అసంతృప్తి ఏర్పడుతుంది. ఈ అసంతృప్తి స్త్రీలను బాధించే విషయం. ఇలాంటి చిన్న చిన్న విషయాల్లో కూడా తనకు స్వతంత్రం లేదన్న బాధ ఆమెను పీడిస్తూ వుంటుంది. అలాగే భర్త ఆపీసుకు వెళ్ళి పోతే, మధ్యాహ్నం ఇంట్లోకి ఏవైనా కావలిస్తే ఏం చెయ్యాలో ఆమెకి తోచదు. "నాకు ఒకరూపాయో, రెండో ఇచ్చివెళ్ళండి" అంటే-"ఎందుకు?" అని అడుగుతాడు. అప్పుడే ఆమెకు బాధ కలుగు తుంది. స్త్రీకి ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం లేకపోవడమే ఇలాంటి వాటికి కారణం. కూలినారి పనిచేసుకునే వాళ్ళలో, భర్త, భార్య ఇద్దరూ సంపాదిస్తారు. అంచేత, అక్కడ ఇలాంటి గొడవలు రావు. ఇద్దరికీ స్వేచ్ఛ వుంటుంది. 'కంటికి కనిపించని కట్టిడి' నుంచి, తనకో విముక్తి కావాలని కోరుకుంటుంది స్త్రీ. ఇలాంటి చిన్న విషయాలే స్త్రీని బాధిస్తాయి. ఆ బాధతో, చిరాకుతో పిల్లల్ని కొడుకుంది. అంతకంటే ఏం చెయ్యగలదు?

మరి, మగవాళ్ళు ఎలా నడుచుకోవాలి?

భార్యను గౌరవించాలి. భార్య అంటే కేవలం

వంటింటి కుందేలు' అనుకోకూడదు. ఆమెకూ అభిరుచులూ, అభిప్రాయాలూ, సరదాలూ వుంటాయని తెలుసుకోవాలి. భర్త గౌరవిస్తే, పిల్లలూ తల్లిని గౌరవిస్తారు. స్త్రీ కోరుకుంటున్న స్వేచ్ఛ అదేగాని, 'విచ్ఛలవిడిగా తిరగడం' కాదు. 'స్త్రీ స్వేచ్ఛ' అంటే, చాలామంది అలాగే దురభిప్రాయ పడుతూ వుంటారు. స్త్రీలో వున్న ఆ 'అసంతృప్తి'ని మగాడు పోగొడితే చాలు-ఆమె తృప్తి పొందుతుంది; ఎంతో మురిసిపోతుంది. తనూ కాస్తో కూస్తో సంపాదించగలిగితే, తనకూ ఒక వ్యక్తిత్వం వస్తుంది. అప్పుడు తను 'సంపాదించడం లేదే' అన్న పిరికితనం వుండదు. అందుకేనే, స్త్రీలు ఇళ్ళ దగ్గర వూరికే కూచుని కబుర్లు చెప్పుకుంటూ ఏదో తమకు చేతవైన పని చేస్తూవుంటే, బాగుంటుంది. వాటివల్ల ఆదాయం వుంటుంది. వస్తువులు తయారుచెయ్యడం, రాయడం, కుట్టు కుట్టడం, అల్లికలు అల్లడం-ఏదో ఒకటి, చాలా బాగా చెప్పారండీ. అన్నట్టు-మీ రోజువారీ కార్యక్రమం ఎలా వుంటుందో చెబుతారండీ?

వాకు వంట చేతనవును కాని, చెయ్యను. మా పిల్లలందరికీ వంట తెలుసు; చేస్తారు. కాని, పొద్దున్న లేవగానే ఇంటిల్లిపాదికి కాఫీ మాత్రం వేవే పెడతాను.

“లోధ్ర” టానిక్ వనితలకు మాత్రం!

ప్రకృతి సిద్ధమైన పద్ధతి ద్వారా ఆరోగ్యంగా ఉండడానికి నెలలో ప్రతిరోజూ బాధలేని రోజుగా గడపడానికి “లోధ్ర” టానిక్ తీసుకోండి! ఏ బాధా లేకుండా ఆరోగ్య మయమైన జీవితాన్ని గడపండి.

Sistas

75 సంవత్సరాల నుంచి స్త్రీల విశ్వాసానికి పాత్రమైన టానిక్.

“లోధ్ర” మందుల షాపులలో దొరుకుతుంది.

ఉచితమైన వైద్య సలహాలకు క్రింది చిరునామాకు ఈ కూపనును పూర్తిచేసి, మీ ఉత్తరంతోబాటు జతచేసి పంపండి.

కేసరి కుటీరం (ప్రై) లిమిటెడ్

15, వెస్ట్ కాట్ రోడ్, రాయపేట, మద్రాసు-600 014

విజంట్లు: శీతారామ జనరల్ స్టోర్స్ ఏజన్సీస్, విజయవాడ, సికింద్రాబాదు, బెంగళూరు

పేరు : _____

చిరునామా : _____

PIN _____

స్నానపానాల తర్వాత, ఏదో చదువు, రాత-
లేదంటే ఏదైనా సాంఘిక కార్యక్రమాలలో పాల్గొనడం-
అన్నట్టు సాంఘిక కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనడం
అంటే-ఎంతో ఉత్సాహం చూపిస్తాను. జీవితంలో
ఎంతో ముఖ్యమైనదిగా పరిగణిస్తాను.

ఎలాగంటి ?

నవజీవన్, చిల్డ్రెన్స్ గార్డెన్ స్కూలు, ఇంటర్నేషనల్
వర్కింగ్ విమెన్స్ అసోసియేషన్, బాలమందిర్,
ఆంధ్ర మహిళా సభ-ఇటువంటి సంస్థలతో నాకు
సంబంధం వుంది. వాటికి సంబంధించి, ఏదో ఒక
పని చేస్తూ వుంటాను.

మీ పిల్లలు ఇవాళ పెద్దవాళ్ళయి పోయారుగదా-
మీరేదైనా ఉద్యోగం చెయ్యిస్తున్నారా ?

ఉద్యోగం అంటే మీ అభిప్రాయం - పొద్దున్నే
అఫీసుకు వెళ్ళడం, సాయంకాలం రావడమూనా!
నేను ఇంట్లోనే కూచుని చేస్తున్నాను. అంటే రెండు
వత్రికలకు 'టెక్నాలజీ'గా రాస్తాను. అదీ ఉద్యోగమే
గదా; దానివల్ల కూడా 'సంపాదన' వుంది గదా!

అలాంటి ఉద్యోగాలు అందరు ఆడవాళ్ళకీ దొరికితే
ఎంతో బాగుంటుంది కదండీ ?

ఓజేమే. అయితే అందరూ రాయలేరుగదా. అందుకనే
వాళ్ళకు ఇష్టమైనదాన్ని వాళ్ళు ఎన్నుకుని ఏదో ఒక
పని ఇంటి దగ్గరే చేసుకోవచ్చు. ఇల్లు, పిల్లలు వున్న
స్థ్రీలకి ఇలాంటి 'ఉద్యోగాలే' సరైనవి.
ప్రస్తుతం మీరు ఏం రాస్తున్నారో తెలుసుకో
వచ్చునండీ ?

మన దేశవాళీ కాయగూరల్ని ఆరోగ్య సూత్రాల
ప్రాతిపదిక మీద-ఎలా వండితే ఆరోగ్య దాయకం?
అన్న విషయం మీద "వంటలు" అన్న పుస్తకం
రాస్తున్నాను. దీనికి సంబంధించిన విషయ సేకరణకు
నాకు ఏడు సంవత్సరాలు పట్టింది! మానసిక
వ్యాధులకు సంబంధించినవీ, సాంఘిక పరమైనవీ-
కథలు రాస్తున్నాను. ఇదివరలో సరదాగా వుండే
కథలే ఎక్కువగా రాశాను గాని, ఇప్పుడు దృష్టి
మారింది.

మీ రచనలకు, ఆరుద్రగారి తోడ్పాటు బాగా
వుంటుందనుకుంటాను !

ఉండదు! అనలు నేను రాస్తున్నదీ, రాయబోతున్నదీ
ఏదీ అతనికి తెలీదు. వత్రికలో అచ్చయితే, అందరితో
పాటే అతనూ చూస్తాడు. సినిమాకథలు, సినిమా
స్క్రిప్టు రాసినప్పుడు కూడా అతన్ని ఏమీ అడగ

చిన్నపుత్తు

ఒక ఆవిడకు ఒక కోరిక కలిగింది. ఆ కోరిక తీర్చాలంటే, దేవుడే
తీర్చాలి. అందుకని ఆమె దేవుడి కోసం మోరమైన తపస్సు చేసింది. దేవుడు
ప్రత్యక్షమై "నారీమణీ! నీ కోరిక ఏమీ?" అని అడిగాడు. ఆమె తన కోరిక
ఏమిటో చెప్పింది. అది విన్నాక, దేవుడు ఒక్కక్షణం ఆలోచించి-ఏ సమా-
దానమూ ఇవ్వకుండానే అంతర్ధానమై పోయాడు! ఆమె "స్వామీ! స్వామీ!"
అని ఎలుగై త్తి పిలిచినా, అతను పలకలేదు !

ఇంతకీ ఆమె కోరిన కోరిక ఏమిటి? అది వినగానే ఎందుకని దేవుడు
మాయమైపోయాడు? - సమాధానాన్ని కార్డుమీద నాలుగైదు వాక్యాలకు మించ
కుండా రాసి, ఈనెలాఖరులోగా ఆ కార్డు మాకు చేరేలా పంపాలి. ఎవరి సమాధానం
చమత్కార పూరితంగా గాని, ఆలోచనాయుతంగా గాని వుందని అనిపిస్తే వారికి
"చిన్న బహుమతి" పంపబడుతుంది. కార్డుమీద 'చిన్నప్రశ్న'-వనిత-చందమామ
బిల్డింగ్స్, మద్రాసు 600026 అన్న చిరునామా రాయాలి. కార్డుమీద-సమాధానంతో
పాటు పంపినవారి పేరు, చిరునామా తప్ప ఇంకేమీ వుండకూడదు.

సమాధానం : మే 15వ తేదీ సంచికలో

లేదు. అయితే, ఆరుద్ర రాసే గేయాలు అవీ నేనే
కాపీచేసి, పంపిస్తాను-అది కూడా 'రచయిత'గా
అతని మీద నాకున్న గౌరవాభిమానాల చేతనేగాని,
"భర్త కాబట్టి" కాదు! భర్తగా అతన్ని గౌరవిస్తాను-
అదివేరు !

సరేనండీ....మిమ్మల్ని చాలామంది అడగాలను
కుంటూ వుంటారు....ఆ ప్రశ్నే నేనిప్పుడు అడి-
గితే, మీరేం అనుకోరు గదా....

అడగండి. నేనేమీ అనుకోను. నాకు దాపరికాలు
ఏమీ లేవు.

మీరు బొట్టు కాటుక పెట్టుకోరు-ఎందుకనీ ?

ఎంచేతంటే-ఎప్పుడూ లేదుగనక! మా తండ్రిగారిది
రఘుపతివెంకటరత్నం నాయుడిగారి మతం. అంచేత,
మా యింట్లో పూజలు, వ్రతాలు, తద్దినాలు, కర్మలు-
లాంటివి ఏవీ చూడలేదు. బొట్టుపెట్టుకోమని ఎవరూ
చెప్పలేదు; పద్దనీ చెప్పలేదు. అలాగే నాకు అలవా-
టయింది. ఒకవేళ బొట్టుపెట్టుకున్నా అదేదో ఆచా-
రంగా పాటించను; అలంకారంగానే పెట్టుకుంటాను-
అది కూడా ఎప్పుడో! మాది 'కాగితాల మీద పెళ్ళి'
కాబట్టి-నా మెడలో మంగళసూత్రాలు కూడా లేవు.
ఏదైనా, మన ఆత్మవిశ్వాసం, సమ్మతం మీద
ఆధారపడి వుంటుంది. ఏమంటారు ?
అవుననుకోండి. అయితే మీ పిల్లల్ని కూడా మీరు
అలాగే పెంచుతున్నారా !

వాళ్ళ యిష్టం. నేనేమీ వాళ్ళను నిర్బంధించను.
క్రమశిక్షణలో వుంచుతాను తప్ప-వాళ్ళ వ్యక్తిగత
అభిప్రాయాల్లో, ఇష్టాల్లో, అభిరుచుల్లో నేనేమీ
కలిగించుకోను. వాళ్ళు డ్రస్సులు 'మోడర్న్'గా
వేసుకుంటారు. నేనేం అభ్యంతరపెట్టను. తరాలు
మారుతున్నాయి. వాళ్ళ వాళ్ళ అభిరుచులు
వాళ్ళవి.

చాలా విషయాలు చెప్పారండీ....అయితే అఖరి
ప్రశ్న అడుగుతున్నాను - మీ హాబీలు ఏమిటో
చెబుతారా ?

ప్రతి పుస్తకమూ చదువుతాను. చూస్తున్నారా-ఇంట్లో
పుస్తకాల అలంకారాలు వస్తువులూ! పురాతనమైనవి
ఏవైనా దొరికితే, సేకరిస్తూ వుంటాను. తొలి రోజుల్లో
సంగీతం, నాట్యం నేర్చుకున్నాను. 1944 - 45
ప్రాంతాల్లో ఏడు ఎనిమిది నాట్య ప్రదర్శనలు కూడా
ఇచ్చాను. అయితే అవేమీ ఇప్పుడు లేవు. చిత్రాలు
గియ్యడం కూడా నేర్చుకున్నాను. అది మాత్రం-
ఇంకా వుంది. ఈ 'వెయింటింగ్' చూశారా, నేను
వేసిందే !

చాలా బాగుందండీ....మీకు ఎంతో శ్రమ కల
గించాను.

అబ్బే-ఏమిలేదు !

వెళ్ళొస్తానండీ, నమస్కారం.

నమస్కారం.

—ఆర్. రేవతి

“జీవితాంతం నేను మంచం మీదే వుండి పోవలసి వస్తుందనీ, నా వేళ్ళూ, కాళ్ళూ ఎందుకూ ఉపయోగించవనీ ఎంతో భయ పడ్డాను. ఆ స్థితిలో నా ఆరోగ్యంలో అద్భుతంగా మార్పు వచ్చేసింది. సూర్యుని తేజస్సులా స్పష్టంగా కనబడింది ఆ మార్పు. నేను మళ్ళీ మనిషివైనాను. తీయని నిద్రపట్టడం ఆరంభించింది. తగ్గుతున్న కనుచూపు మెరుగైంది.”

ఇది కథ కాదు.

దబుల్ డిగ్రీలుకల ఒక డాక్టరుగారు, మాజీ గవర్నరుగారి భార్య-కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా వ్రాసియిచ్చిన వాక్యాలివి. అన్ని వైద్యాలూ చేసి చేసి విసిగిన తర్వాత, డాక్టర్ సి. సరస్వతీరావు గారి ఆధ్వర్యంలో ప్రకృతి చికిత్స, ముఖ్యంగా గోధుమగడ్డి రసం తాగడం, యోగాసనాలు వేయడం ద్వారా మామూలు మనిషివైనానని వ్రాసి యిచ్చారామె.

అందరికీ వుత్తరాలు వ్రాసి పెట్టడం కూడా మొదలెట్టాను. ఐతే నిండుప్రాణం తీసుకోవడానికి సంకోచం వుండి నాలో. ఉత్తరాలు వ్రాస్తూ అల్లా కూర్చుండిపోయిన నాకు, మా అమ్మ చల్లపలి నీతాదేవిగారు నా చిన్నతనంలో రాజమండ్రిలో కొన్ని ప్రకృతి చికిత్సలు చేయడం, మా తమ్ముడికి దబుల్ నిమోనియావస్తే కూడా ఆ పద్ధతిలో తగ్గించడం గుర్తుకు వచ్చింది. వెంటనే కొత్త ఆశ నాలో మొలకెత్తింది. మా మేనమామ దగ్గర్నుంచి ఆ వుత్తరాలన్నీ తెప్పించి, చదివాను. నా జబ్బుకి కారణం—నా రక్తంలో మలినం చేరివుండటమే అని తెలుసుకుని, వెంటనే సొంతవైద్యాన్ని ఆరంభించాను. రక్తంలోని మలినాన్ని తొలగించడానికి చెప్పిన అన్ని పద్ధతులూ పాటించాను. ఒకటి రెండు వారాల్లో మార్పు కనబడింది. కొన్ని నెలల్లో జబ్బు పూర్తిగా కుదిరిపోయింది. పునర్జన్మ ఎత్తినట్లయింది” అని చెప్పారు ఆమె.

కర్నూలు మొదలైన పట్నాల్లో వుండటం, చివరికి 1956లో హైదరాబాదు వచ్చేయడం జరిగింది. అన్నిచోట్లా ఏదో ఒక విధంగా యీ ప్రకృతి వైద్యం పద్ధతులు చెబుతూ వుండేదాన్ని. హైదరాబాదు మలకపేట కాలనీలోను, ఆంధ్ర మహిళాసభలోను కొన్నాళ్ళు తరగతులు నడిపిన తర్వాత, 1964లో మా యింట్లోనే యోగాప్రకృతి ఆరోగ్యకేంద్రం ఆరంభించాము.

ఏయే జబ్బులకి చికిత్స చేస్తున్నారు?

నేను ‘చికిత్స చేస్తున్నాను’ అనడం సరైన మాట కాదు. ఎవరికి వారు చికిత్స చేసుకునేందుకు మార్గాల్ని చూపించి, పద్ధతుల్ని నేర్పిస్తాము. అన్ని రకాల వ్యాధులూ — తలనొప్పి, డయాబిటీస్, ఎలర్జీ, మూర్పులు, కళ్ళ జబ్బులు, ఆస్తమా, రక్తపు పోటు, నరాలజబ్బులు—ఒక టేమిటి అన్నిరకాలూ నయం చేయడం జరుగుతున్నది. ప్రస్తుతం అదిక

ఉచితంగా ప్రకృతి చికిత్స చేస్తున్న

డాక్టర్.సి.సరస్వతీరావు

హైదరాబాదు విద్యానగరులో గత పద మూడేళ్ళుగా శ్రీమతి సరస్వతీరావు యోగా ప్రకృతి ఆరోగ్య కేంద్రాన్ని నడిపిస్తున్నారు. ప్రసిద్ధులైన అల్లోపతి డాక్టర్లు కూడా తమ సొంత బాధల నివారణకోసం యిక్కడ చికిత్స పొందారని విని నాకు కుతూహలం కలిగి సరస్వతీరావుగారిని కొన్ని వివరాలు అడిగాను. ఆమె వయస్సు యిప్పుడు 80 సంవత్సరాలు. కానీ అలా కనబడరు. 45 సంవత్సరాలేమో—అనిపిస్తుంది.

“నాకు 23 నుంచి 34 సంవత్సరాల వయస్సు నిండేవరకు భయంకరమైన కీళ్ళవాతం, కంటి గ్రుడ్లు ఉబ్బడం, వూపిరి అందకపోవడం (డిస్పీయా) మొదలైన జబ్బులు పట్టుకుని పీడించాయి. మద్రాసులోను, ఆ తర్వాత 1946-49 సంవత్సరాల్లో ఇక్లాండ్లోనూ ఎంతోమంది దగ్గర వైద్యం చేయించుకున్నానుగానీ గుణం కనిపించలేదు. మంచం పట్టిపోయిన జీవితం గడపలేక ఒక అర్ధరాత్రివేళ ఆత్మహత్య చేసుకుందామని

ఐతే ఈ విధానం యితరులకి చెప్పాలన్న ఆలోచన మీకు ఎందుకు కలిగింది? ఎలా కలిగింది?

మద్రాసు జనరలు ఆస్పత్రిలో నాకు మండిచ్చిన డాక్టర్లు, మా యింటి చుట్టుప్రక్కలవారు, మిత్రులు అందరూ నేను కోలుకుని తిరగడం చూసి, తమ బావలు చెప్పుకుంటూ నా వైద్యం ఆవలించిందారు. ఆ తర్వాత మావారి ఉద్యోగరీత్యా కాకినాడ,

బరువా, తొలి దశల్లో వున్న క్యాన్సరు, మలబద్ధం, చర్మవ్యాధులు — యీ కేసులు ఎక్కువగా వస్తున్నవి. ప్రతివాళ్ళూ తప్పనిసరిగా చెప్పేమాట ఒకటైంది—అది ఏమిటంటే—“అన్ని వైద్యాలూ చేశాము, ప్రాణం విసిగిపోయింది. మీరు చెప్పిన దల్లా తుచ తప్పకుండా చేస్తాము.” అని.

ఆ చికిత్స ఎలా వుంటుందో చెబుతారా?

బూకీగా చెబుతాను. శరీరం పైభాగాల్ని ఎలా మనం తోమి శుభ్రం చేసుకుంటామో, అలాగే లోపలవున్న మురికిని తొలగించడానికి 'అంతశుద్ధిక్రియలు' వున్నాయి. జలాన్ని శరీరం లోపలికి పంపి శుభ్రం చేసుకోవడం, క్రమపద్ధతి ప్రకారం ఉపవాసాలు చేయడం, యోగాసనాలు, ఆహార నియమాలు పాటించడం - యివన్నీ నేర్పిస్తాం. ఉపవాసాలు - యంత్రం లాంటి మన శరీరానికి విక్రాంతి యిచ్చి, పునఃశక్తివంతం చేయడానికి ఉపయోగిస్తాయి.

ఆహారనియమాలంటే ఎలాంటివి ?

జబ్బునిబట్టి వుంటాయి. కాకాహారం అవశ్యకతని గురించి వివరిస్తాం. వీరై నన్ని కూరలు, పండ్లు, మొక్క మొలిచిన గింజలు తినడం అవసరమనీ, వాటిని అనవసరంగా వండి, శరీరానికి అవసరం లేని దినుసులు అన్నీ చేర్చడం వల్ల శరీరం ఎదురు తిరుగుతుంటుందనీ, యిందువల్లే అనేక బాధలు వస్తున్నాయనీ బోధపరుస్తాం. మాంసాహారం వల్ల తీవ్రమైన ఏసిడ్లు ఉత్పన్నం బౌతాయనీ, అలాగే కాఫీ, టీ, మద్యం వంటివి శరీరానికి ఏవిధంగానూ అవసరంలేనివనీ చెబుతాము. పాలు 'నిర్జీవ పదార్థం' - కాఫీ మజ్జిగలో శరీరానికి ఉపకరించే సూక్ష్మజీవులున్నాయని చెబుతాము.

కాఫీ, టీలు మానేసి, వచ్చి కూరలు తింటూ వుండటం కష్టం కాదా ?

క్రమంగా మార్చాలి తిండిపద్ధతులు. జబ్బువలన బాధలు దుర్భరం అయిన స్థితిలోనే మా దగ్గరికి వస్తారు. చెప్పినట్లల్లా వింటామని మాట యిస్తారు. అంచేత నూటికి ఒకరిద్దరికంటే జారిపోరు యీ చికిత్స నుంచి. కొందరు సుస్తీ నయమైనా, యీ స్వాదుభోజనంలోని రుచిని గ్రహించి, అది

పూర్తిగా మానలేరు కూడా. రోజూ ఉదయం 8-15 నుంచి 3 గంటలవరకు కేంద్రానికి ముపై మంది వరకు వస్తారు. ఇక్కడ నేర్చుకొన్న తర్వాత యింట్లో చికిత్స చేసుకుంటారు.

మీరు ఏమీ వీజు తీసుకోరని విన్నాము. ఎంచేత ? మరీ మీ కేంద్రం ఎలా నడుస్తుంది ?

మాది స్వచ్ఛంద సంస్థగా రిజిస్టరైంది. కమిటీ వుంది. ఒక్క పైసా తీసుకుంటే దాని లెక్క వ్రాయాలి. ఎవరుచేస్తారు యీ పనంతా? ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గవర్నమెంటు, ఇండియన్ మెడిసెన్ శాఖవారు మా కేంద్రానికి గుర్తింపు యిచ్చారు. మొట్టమొదట్లో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక నాలుగువేల రూపాయలినే దాంతో కావలసిన పరికరాలు కొనుక్కున్నాం. రోజు వారీ యిద్దరు ముగ్గురు వచ్చి సేవచేస్తుంటారు. అందరికంటే ముందు నేనూ, ఆ తర్వాత మావారు-డాక్టర్ సి. బి. రావు గారు ప్రధాన సేవకులం. ఆదాయం లేదు; ఖర్చు స్వల్పం. మాకు డబ్బు సంపాదించే ధ్యేయం లేనందువల్ల ఏ పద్ధతులూ ఆలోచించ లేదు. ఉదాహరణకి దక్షిణ ఆఫ్రికాలో వుంటున్న భారతీయుడు ఒకాయన బొంబాయి నుంచి ఈ మధ్య యిక్కడికి వచ్చి, రక్తపు పోటు, మరుపు మొదలైన బాధలున్నాయని చికిత్స పొందాడు. ఏదైనా తీసుకోమని మరీ పట్టుపట్టాడు. చివరికి, 'రోగులకి కావలసిన నాలుగు మోదాలు కొనండి పోనీ', అనవలసివచ్చింది.

ఉచితంగా చేసే వైద్యానికి విలువ వుంటుందని రోగులు అనుకుంటారా ?

ఈ వైద్యం పొందాలన్న గట్టి నిశ్చయంతోకే వస్తారుకనుక, విలువ గ్రహించే యిందులోకి దిగు తారు. వారు బాగాయి స్వయంగా వ్రాసియిచ్చే

అభినందనలూ అభిప్రాయాలే మాకు వారిచ్చే పారితోషికాలు. అదే మా తృప్తి.

*

సరస్వతీరావుగారు ఇండియన్ మెడిసెన్లో డాక్టరుగా నమోదు అయినారు. రాష్ట్రరెడ్ క్రాస్ కమిటీ మెంబరుగా వున్నారు. రెడ్ క్రాస్ నుండి విశిష్ట సేవా పతకాలను పొందారు. నగరంలోని అనేక ఆసుపత్రులకు సలహాసభ్యురాలిగా వున్నారు. అకాశవాణి కార్యక్రమాల సలహా సంఘంలో

కొన్నేళ్లు సభ్యురాలిగా వున్నారు. రెడ్ క్రాస్ కార్యకలాపాలూ, వడ్రంగం, శిల్పం, పొదో గ్రూప్, తాపీపని, సంగీతం తన సరదాలంటాయి. ఇంట్లో తను రిపేరు చేసిన పర్చిచరు, గోడలు చూపించారు. డాక్టర్ సి. బి. రావుగారు విద్యా వేత్త. రాష్ట్రవిద్యాశాఖలో జూయింటు డైరెక్టరుగా రిటైరు అయినారు. అన్నివిధాలా ఆయన భార్యకి సహాయ సహకారాలను అందిస్తుంటారు.

—జానకిరాణి

దానికి అనుకూలత ఏర్పరచినట్లు రాధ-“చూడు మాధవ్. గోపీ చదువు ఇంకా రెండేళ్ళతో పూర్తవుతుంది. ఎలాగో కష్టపడితే అతడి కాళ్ళమీద అతడు నిలబడతాడు. మనం వున్న చోటికి రవిని తీసుకెళ్ళి చదివిస్తే. అత్తయ్య వాళ్ళకు భారం తగ్గుతుంది - ఎట్లాగో నివేద పెండ్లి చేస్తే నా కర్తవ్యం నెరవేరుతుంది.

37 38 39

రాధకు దూరంగా ఉండమని శేఖర్ మాధవ్‌ను హెచ్చరించాడు. దాంతో మాధవ్ మనసు వికలమైంది. రాధకు అతని మీద ద్వేషం కలిగేలా ప్రవర్తించమని మాధవ్‌కు సుదీర్ఘ సలహా చెప్పాడు. రాధ కోరిక మీద ఊరికివచ్చిన మాధవ్‌కు అమెకు తన పరిస్థితి ఎలా చెప్పాలో తెలియలేదు.

అమ్మ తన కిష్టమైన వారి దగ్గరుంటుంది. మంచి పెండ్లికొడుకును చూడు మాధవ్! నివేదకు వివాహమైతే నాకు నిశ్చింతగా వుంటుంది” అంటూ మాధవ్ వైపు చూపు సారించింది రాధ.

అతడు ఏదో అవాంఛనీయమైన విషయం చెప్పబోతున్నట్లు గంభీరంగా మారడం కనిపెట్టి కాస్తంత గాబరాపడసాగింది.

“చూడు రాధా నాలాంటివాడు పనికొస్తాడా?” ప్రక్కకు చూస్తూ అడిగాడు మాధవ్.

“నీలాంటి వాడా! దొరకడు. అది నాకే పరిమితం. మరొకడు నీలాంటివాడు వుండటం అసంభవం....”

“అయితే నేనే చేసుకుంటాను!” గబుక్కున అనేశాడు అతను.

“ఏయ్! పరాచికాలకై నా, నమయం సందర్భం వుండాలి. మరీ కొంటెవాడి వై పోతున్నావ్!”

“కాదు. నీడియన్‌గా చెబుతున్నాను. నేను-నేను-నిన్ను పెళ్ళి చేసుకోవడంలేదు. చేసుకోనంత మాత్రాన మన ప్రేమకేం లోటురాదు. మనం ఎప్పటిలా....” మాధవ్ మాటల మధ్యలో అందు కుంది రాధ: “అంటే.... అంటే....ప్రేమకు అర్థమేమిటి? పెళ్ళికాదా?”

“పెళ్ళయితే మొగుడౌతాడు. అలాంటి

మొగుడు నీకున్నాడు. అందుకని....అతడు తిరిగొచ్చాడు. నీవతనితో కాపురం చెయ్యి. మన పరిచయం మనసుకు సంబంధించింది గనుక మనసుతోనే వుండిపోదాం. రాధ మాధవుడి ప్రేయసిగానీ భార్యకాదు. అంతమాత్రాన వారి ప్రేమకు లోటు లేదు. అయినా ఆడదానికి ఇన్ని సార్లు పెళ్ళేమిటి?”

“మాధవ్! నీకేమైనా విచ్చిపట్టిందా? నేను నేను నీ ప్రియురాలిగా....? చీ....చీ బుద్ధిలేదా?” అంటూ చెయ్యి పైకెత్తింది రాధ.

“దించుతావేం....? నాకలవాటేగా! నీవిప్పుడు నన్ను దండించడమింకా....దండించు. నాకు లేని దురలవాటంటూలేదు. సిగరెట్లుత్రాగుతున్నాను. పేక ఆడుతున్నాను. బ్రాండ్ సేవిస్తున్నాను. దేనికి దండిస్తావ్? దేనికి వూరుకుంటావ్? నీ భర్తకున్న ప్రతి అలవాటూ నాకుందిప్పుడు...అందుకే అతడే ‘మేలు’ అంటున్నాను”.

“నోర్నూయ్....భర్త....భర్త....భర్త ఎవరు భర్త? వయసురాని చిన్నతనంలో బొమ్మల పెండ్లి చేసి భర్త అని చెబితే ఎలా నమ్మను! అది పెళ్ళా? సరే నీ సంగతి చెప్పు. జబ్బు పడకమీదనే నిన్ను పెళ్ళిచేసుకోమని చెప్పానే-అనాదెందుకు శ్రీరంగ నీతులు పలికావ్? నన్ను బ్రతికించి చిత్రవద చెయ్యడానికా? నేను నీకేం అపకారం చేశాను? నేను ఏం పాపం చేశానని నన్ను వేధిస్తున్నావ్?” వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ ముఖానికి చేతులు అడ్డు పెట్టుకుంది రాధ.

“నేనన్నానని నీకెందుకు రోషం? నీకు అది పెండ్లి కాదనిపిస్తే....అలా? మెడలో ఎందుకుంచు కుంటావ్?” అని ఏదో అనబోతున్న మాధవ్ చేతిలో వో చీటి పెట్టింది నివేద. కంపించే హస్తాలతో విప్పి చదువుకున్నాడు మాధవ్.

మాధవ్ గారూ!

అక్క మనసుకుగాని, శరీరానికిగాని అలసట

కలిగితే జబ్బు తిరగబెడుతుందన్నారు డాక్టర్లు. మీరు దయవుంచి అక్కను - పెళ్ళి చేసుకోకన పోయినా, ఆ మాట ఇప్పుడే బచ్చితంగా చెప్పి, ఆమెను బాధపెట్టి అక్కను మాకు దక్కకుండా చెయ్యవద్దని ప్రార్థిస్తున్నాను.

ఆ చీటి చదవగానే, చటుక్కున గొంతుమార్చి, రాధ మొహాన చేతులు తొలగించి చిరునవ్వుతో "చూడు రాధా! ఇదంతా నిజమనుకున్నావా! చ....చ....ఏదవడం తప్పు. ఏదవకు...నే చెప్పేది వినిపించుకోవాలి మరి" అన్నాడు మాధవ్. అది విని సంభ్రమాశ్చర్యాలతో చూచింది రాధ.

"ఇది నాటకం పోర్షన్. దైలాగులు నేనేవిధంగా వ్రాసేనో! నీవేవిధంగా అంటావో చూచుకోవాలని; మా హీరోయిన్ ఇంత నేరు రలేగా అట్ట చేస్తుందో లేదోనని బ్రయర్ చూచు కున్నాను. అయితే ఆమె బాగా చెయ్యలేక పోతున్నట్లు అర్థమైంది. రిహార్సర్ ఇంకా

ఇవ్వాలి. నీ ఆక్షన్ ప్రకారం...." అంటూ లాలిం పుగా రాధ ముంగురులు సవరించాడు మాధవ్.

"నీవనేది ఏమిటి మాధవ్? ఏది నాటకం ఏది కాదు.... నన్నెందుకింత వెర్రినాన్ని చేసి ఆడిస్తున్నావో? ఇదంతా అబద్ధమా! ఎంత భయపడి పోయాను. అ....బ్బా మరెన్నడూ ఈలాంటి నాటకం ఆడకు మాధవ్! ఆడకు" — మాధవ్ హృదయం మీద తలవుంచి తన్మయత్వంతో చెప్పింది రాధ.

"ఏచ్చి రాధ! అబలవనిపించుకున్నావ్! ఎందుకంత హడలిపోయావ్?" అనురాగ పూరి తంగా అన్నాడు నయనాలు సజలాలు కాగా.

మాధవ్, ఓ గులాబి గుత్తి తెచ్చి రాధ జడలో వుంచాడు. దేవతకు 'బలి' ఇవ్వబోయే మేక పిల్లను అలంకరించడం గుర్తుకు రాగా....సన్నగా వణికింది మాధవ్ శరీరం. గుప్పెడు సన్న జాజులు తెచ్చి మాధవ్ పాదాల మీద పోసి... నాలుగు పూలు కళ్ళకద్దుకొని జడలో తురుము కుంది రాధ.

మాధవ్ కు దుఃఖం పెల్లుబికింది. నిగ్రహించు కొని ఇంటిదారి పట్టాడు.

*

ఇంటికి వెళ్ళాలనిపించలేదు మాధవ్ కు. రిక్తా విలిచి, రంగనాయకుల దేవాలయానికి పోసీయ మన్నాడు. దేవాలయంలో ఏదో వుత్సవం జరుగు తుంది. అక్కడా స్త్రీమితంగా నిలవలేక దేవాలయం వెనుకవైపు ద్వారం దాటి పెన్నవైపు దారి తీశాడు.

మాధవ్ విహ్వల మనస్సుతో ఒక్కొక్క చిన్నరాయి తీసుకొని నీళ్ళలోకి విసరసాగాడు.... తనిప్పుడేం చేశాడో! ఏమి చెయ్యాలో....రాధను తన నుంచి ఎలా వేరు చెయ్యాలా?.....చేస్తే హాయిగా బ్రతకలేదు, చెయ్యకపోతే శేఖర్ బ్రతక నివ్వడు 'ఎలా? ఎలా? భగవాన్ నాకెందుకీ విషమ పరీక్ష?' అనుకున్నాడు మాధవ్.

కాలం గడిచిపోయింది-ఏదో బలమైన చెయ్యి వీపు మీద పడగా, త్రుళ్ళిపడి వెనుదిరిగి చూచాడు మాధవ్.

వెన్నెల్లోని మానవాకారాన్ని గుర్తుపట్టి పురిక్కి పడ్డాడు. చింత నిప్పుల్లాంటి కళ్ళతో...మింగేనేలా చూస్తూ శేఖర్ కనిపించాడు.

"మీరా.....మీరా నన్నెందు...." చెయ్యి

విడిపించుకోబోయాడు.

"రాస్కేర్....నేను వచ్చి ఇంట్లో వుంటే నీకెన్ని గుండెల్రా — రాధతో మాట్లాడటానికి; దానికి పత్యం....జబ్బుపడుతుందని అలా వుంచాను గాని లేకపోతే యీపాటికి....హా — ఇప్పుడిప్పుడే నన్నర్థం చేసుకుంటూ, నాతో సన్నిహితంగా వుంటున్నదాన్ని మళ్ళీ రేపెట్టి....నీ వల్లో వేసుకుం దామనా?"

"మిస్టర్ శేఖర్...వదులు. ఏమిటి దౌర్జన్యం?" చొక్కా విసురుగా లాక్కున్నాడు మాధవ్.

"నీ అంతు తేల్చి వదులుతాను. రాధను వదలి హాయిగా నీ బ్రతుకు నీవు బ్రతుకుతావా! లేక..."

"రాధకు అన్యాయం చెయ్యలేను. రాధ.... రాధ..." అంటూ వుండగానే మాధవ్ వీపు మీద రెండు దెబ్బలేశాడు శేఖర్.

"ఏలుకోను చేతగాక దేశం పట్టుకుపోయి మళ్ళీ...."

"ఏయ్....ఏం కూశావ్! ఈసారి రాధతో మాట్లాడటానికి వచ్చావంటే ఆమె శవమే నీకు కంటబడేది. గుర్తుంచుకో. ఆ రోజు కాదు-గొడ్డ పలుపుతో పట్టివ్వడానికి! ఈనాడు నీవు మొత్తు కున్నా నిన్ను రక్షించే నాకుదెవడో చూస్తాను!"

దొక్కలో ఓ పోటు పొడిచాడు శేఖర్.

ఆ మొరటు దెబ్బకు 'అమ్మా', అని క్రిందపడిపోయాడు మాధవ్.

అప్పుడే కొందరు యువకులు అక్కడి కొచ్చారు. చిన్నగా తప్పుకోపోయాడు శేఖర్.

"ఏమిటండీ! అతణ్ణలా కొట్టేస్తున్నారు?" గద్దించాడో యువకుడు.

"మా వ్యక్తిగత విషయాలు మీకెందుకోయ్!" నిర్లక్ష్యంగా జవాబిచ్చాడు శేఖర్.

"మీ వ్యక్తిగత విషయాలైతే ఇంట్లో చూసు కోండి! బయటకొచ్చి కొడుతుంటే చూస్తూ ఎవరూ వూరుకోరు" అంటూ అతణ్ణి అక్కడినుంచి నెట్టుకుని పోయారు ఇద్దరు కుర్రాళ్ళు.

మాధవ్ ను లేవనెత్తి...చిన్నగా నడిపించి రిక్తా మాట్లాడి ఇంటికి పంపారు తక్కినవాళ్ళు.

40

"రాధా! మనకు వేరే ఇల్లు అద్దెకు తీసు కున్నాను. వంట సామాగ్రి నువ్వు కొన్నవి చాలా? మరేవయినా తీసుకుందామా?" అన్నాడు శేఖర్

సాధారణ విషయం అడిగినంత తేలిగ్గా.

“ ఏంటి మావయ్యా! అద్దేంటి? నీవు ప్రత్యేకంగా రూం తీసుకున్నావా....? అయితే స్వయం పాకమన్నమాట....” చిన్నగా నవ్వించి రాధ.

“ మావయ్యా ఒంటరిగా ఎందుకుంటాడు? బంటగానే ఉంటాడు. నంగనాచి మాదిరి అడుగుతున్నావే!” అన్నది జానికమ్మ సహజ దోరణిలో.

“ మీరనేది నాకేం అర్థం కావటం లేదమ్మా! అక్కా. తమ్ముడూ ఏం నిర్ణయించుకున్నారో నాకు తెలీదు. నేను ఎప్పటిలా వున్నానంతే!” అందోళన వ్యక్తమైంది రాధ స్వరంలో; వింతగా చూడ సాగింది ఇద్దరివైపు.

“ నీవేదో దారిలో పడ్డావని సంతోషపడ్డాను కదే? మళ్ళీ మొదటికొచ్చావే? వాదించే సుముఖంగా వుండడం....పాత్ర సామానులు కొనడం అదీ నీ ఇష్టానికి నిదర్శనమనుకున్నాను గాని.... ఇదేం....దే?” బాధ ధ్వనించింది జానికమ్మ గొంతులో.

“ సామాను....నా సొంతానికి. మీ కనుకూలంగా పరిస్థితి నర్థం చేసుకుంటే నేనేం చెయ్యనూ? మావయ్యా మీద నాకెప్పుడూ ద్వేషం లేదు. మేనమామగా....అతడి మేలు నేనెప్పుడూ అభింషిస్తాను. కాని....మీరనుకునే దృష్టి నాకెన్నడూ లేదు. ఉండబోదు....నన్ను విసిగించి ప్రయోజనం లేదు...” విసురుగా లేచిపోబోయింది రాధ.

“ అవునే....నీకేందుకుంటుందీ? ఆ అబ్బుకు కూతురివిగాదూ? వాడి సొమ్ముతో అంద ర్నీ పోషిస్తూ వాణ్ణి దేశదిమ్మరి చేసేడు....నీవు అయినమటుకూ వాణ్ణి ఉపయోగించుకొని ఇప్పుడు నాకేం సంబంధం లేదు అంటున్నావ్! ఏరుదాటి తెప్ప తగలేసిన చందాన చేస్తే ఎల్లకాలం నీ ఆటలు సాగవు. అప్పుడు మీ నాన్న. అన్న నీకు సపోర్టు. ఇప్పుడు నేను వాడికున్నాను. వాడికి పెళ్ళానివి, నాకు కూతురివి....మా ఇష్టప్రకారం... నిన్ను మలచుకుంటే సరే. లేదా ఎవరు అర్థం వస్తారో చూస్తాను....ఇక్కడుంటే...తప్పించుకుంటున్నావు నిన్ను మొగుడు వదిలాడని....ఎందుకనుకోవాలే? అందుకనే కలసి కాపురముంటే అందరి ఆటలు కదతాయి. ఇతర్ల నోర్లు నొక్కుకుపడతాయి....” తనే తీర్మానించి విషయాన్ని తెలిపింది జానికమ్మ అజ్ఞ పాలించమనే మహారాజ్జిలా.

మాటలతో ప్రయోజనం లేదని మౌనమే శరణ్యం చేసుకుంది రాధ.

“ అక్కయ్య చెప్పిన దానికి నీ జవాబేమిటి రాదా? అర్థాంతరంగా వుంటే ఇంక భరించేది లేదు. ఆ మాధవ్ గాడితో నువ్వు కులుకుతున్నా వోర్పు కున్నాను. ఆ తప్పుకాచి ఏలుకోదలుచుకున్నాను. క్షయవ్యాధిదానివైనా చేరదియ్యాలనుకున్నాను. నీవు మీ నాన్నలాగా విశ్వాసపూరితురాలివే! చీ....చీ....నాదే బుద్ధి తక్కువ నిన్ను ఆశించటం. ఒక్కటి గుర్తుపెట్టుకో—నువ్వు నాకు కానినాడు వాడిని నీ ఎదుటే చిత్రవధ చేసి....” అంటూ పళ్ళు కొరికాడు శేఖర్.

“ నీకు నమస్కారం చేస్తాను. మావయ్యా. మాధవ్ నేమీ చెయ్యెద్దు....అతడి తప్పే లేదు. నన్ను....నన్ను చంపేవెయ్య-అంతేగాని....మాధవ్ మనసు విరిచి నాకు కాకుండా చేసినా సరే, నేను నీ వశం కాలేను. అది మాత్రం మరచిపోకు....” జాగుప్పుతో చూస్తూ కోపంతో వూగిపోయింది రాధ.

“ చూస్తాను. ఎవడదేం వస్తాడో? నీకు కొన్ని నెలలు రెస్ట్ అవసరమని చెప్పబట్టి. సరిపోయింది. లేకపోతే....” ఉక్రోశం వెళ్ళగక్కుతూ అక్కడ నుంచి కదిలాడు శేఖర్.

“ చీ....చీ....నాకడుపున చెడ బుట్టావే!” అంటూ విసుక్కుంది జానికమ్మ.

“ నేనేం నేరం చేశానమ్మా! ఎందుకు నాకి శిక్ష? నన్ను చంపినా సరే. నేను మావయ్యతో కాపురం చెయ్యను” దృఢ నిశ్చయంతో అంటూ విసురుగా లేచి వెళ్ళింది రాధ.

41

కొంఠుడుగ్గా సాగిపోతున్నది. రాధకు ఆరోగ్యం దాగుపడింది. మాధవ్ దగ్గర నుంచి లేఖలు వస్తున్నాయి. తనూ జవాబు వ్రాస్తూవుంది రాధ.

తనను పంజరంలో బిగించడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నా ఎగిరిపోయి తన గమ్యం చేరుకోవా లనే దృష్టితో, దైర్యంగా రోజులు దొర్లించ సాగింది రాధ.

నెలవు పూరై స్కూల్లో జాయిన్ అయింది.

నివేదను కూడా బి. ఎ. లో చేర్పింది. తన జీతంలో ప్రస్తుతం గోపీకి పంపడం లేదు. ఆమె జబ్బున పడినప్పుడు గోపీ చదువుకు డబ్బిచ్చే ఆసామి సంవత్సరాని కొకసారి లెక్కలు చూచుకుని జమకట్టొచ్చు అన్నాడని గోపీకి పంపే డబ్బు బ్యాంకిలో వేయసాగింది రాధ.

ఏదో వ్యాపారం చేస్తున్నానంటూ ఇంటికి వెచ్చాలు తెచ్చేవాడు శేఖర్.

సౌద దగ్గర నుంచి చాలా రోజులుగా ఉత్తరాలు లేవు. ప్రతిదినం ఆమె వుత్తరం కోసం చూచేది రాధ.

‘పోస్ట్’ - కేక వినగానే గుమ్మంలోకి పరుగులాంటి నడకతో వచ్చి అందుకుంది కవరు.

దస్తూరి సౌదదే. గణగణ చించి చదవసాగింది రాధ.

“ అక్కయ్యా!

నా ఉత్తరం నిన్ను చాలా కలవర పెడుతుందని తెలుసు కాని నీ తోబుట్టువుగా నా బాధను పంచిపెడు తున్నాను.

అమ్మకంటే నీదగ్గరే నాకు చనువుగదా! అందుకే నా మనసువిప్పి నీ కానాడు నా పరిస్థితి వివరించాను. అయినా నీవు నన్ను అత్తగారింట్లోనే ఉండమని ఆదేశించావు.

ఎంతో ఓర్పుతో కాపరం చేస్తున్నా ఆయన అనుమానం మాత్రం తరగడంలేదు. నా దురదృష్టమో, ఆయన బలహీనతో నా కర్థం కావడం లేదు. నా గుణం తెలిక అలా అనుమానించే వారేమో, క్రమేణా గ్రహించగలరని ఆశించాను. కాని అది అడియాసే అయింది.

అసలే నాన్న. అన్నయ్యల మరణాలు మనసును బాదిస్తున్నా ఆయన అవసరాడు తీర్చాల్సి వచ్చేది.... ఆయనకు నేనొక ఓ విలాస వస్తువును. నా తెలివితేటలు....నేర్పు నిష్ప్రయోజనాలైనాయి. మొన్నటి సంఘటన వింటావా అక్కా!

వారు పూర్లోలేరు. మా ముసలి జవానుకు జ్వరంరాగా. అతడి మనవణ్ణి పంపేవాడు. పాపను ఇంటి ముందు గ్రౌండులో చెక్కగుర్రం మీద వూగిస్తుంటే, నేను అన్నం పెట్టాలని అన్నం గిన్నెతో వచ్చాను. దానిమీదే తినిపించ మంది. ఆ అబ్బాయి కొయ్యగుర్రం వూపు తున్నాడు. నేను అన్నం పాప నోట్లో పెడుతున్నాను. పరాగ్గా వూపుతున్నాడేమో. ఆ ఊపుకు పాప పట్టుదప్పి క్రిందికి వారగబోయింది. తటాల్న ఆ పిల్లవాడు ముందుకు వంగాడు. నేను పట్టుకోబోయి ముందుకు ఒరిగాను. పాప తల ప్రక్కకు జరిగింది. నా తల అతడి తలకు తగిలింది. పాప కిలకిలా నవ్వుతూ చప్పట్లు చరిచింది. ఆ హఠాత్పరిణామాన్నుంచి ఇద్దరం

తేరుకుని పొరపాటును చెప్పుకునేలోగా పాపనవ్వు చూచి మేమూ శ్రుతి కలిపాము. అప్పటికి శ్రీవారు వీధి వాకిలి దగ్గరకు వచ్చిన వైనం మా ఇద్దరికీ తెలీదు. తెలిసినా కావాలని చేసింది కాదుకదా అని నేనేం భయపడలేదు.

తనలో క్యాంప్ కెళ్ళిన జవానును ఇంటికెళ్ళ మని తమ ద్యాగ్ ను తాత మనువడు రంగడిని తెమ్మ న్నారు. వాడు అసలే హుషారైన వాడేమో!

“సార్: మన పాపేమో గుర్రం మీద కూర్చుని....” అని ఉత్సాహంగా చెప్పుకుంటూ పోసాగాడు.

ఆయనకు కోపం మితిమీరింది.

నేను హడలిపోయాను. రంగడికి వీర్చిగురించి తెలీదు. ఉల్లాసాన్ని చెరగనివ్వకుండా చెప్పుకు పోతున్న వాణ్ణి జబ్బు పట్టుకుని.... గుంజి “రాస్కెల్! నీ తాహతెంత, నీవెంత? నా పెళ్ళాం సరసన.... పరాచికలాద్దం గాక.... తలలు అనించుకుంటారా....!” అంటూ బెల్లు తీసుకుని కర్కశంగా కొట్టడం ప్రారంభించారు.

“నేనేం చేశాను సార్: నాతప్పేం లేదు సార్:!” అంటూ హృదయవిదారకంగా ఏడవ సాగాడు అతను.

నేను అడ్డుపోయాను. నాకూ రెండు అంటిం చారు. రంగడి శరీరం మీద ‘బెల్లు’ నాట్యం చేసింది కొంతనేపు. రంగడి ఒళ్ళు వాతలు లేచింది. ఇంక సహనం కోల్పోయాను. చేతిలోని బెల్లు లాక్కుని వాణ్ణి రెక్క పట్టుకుని వాకిట్లోకి లాక్కుపోయి తలుపు వేసేను.

“ఒరే పూర్: నీవు రేపు తెల్లవారిన తరువాత కంటికి కనిపించావా? అమ్మగారి పని బాళి: పాప అమ్మ శవమో - నీవు పూరెళ్ళి పోవడమో! నిర్ణయించుకో.... మేం బ్రాన్స్ పరయి వెళ్ళేదాకా ఈ ప్రాంతాల్లో వుంటే జరిగేది అదే జాగ్రత్త....” అంటూ విసురుగా బెల్లు ఝుళి పించారు.

“నే లేకుండా చూచి వాడితో హాయిగా గడుపుతున్నావన్న మాట.... ఎక్కడికి పోతాయి బుద్ధులు.... ఏదో ఒకటిచేసి చెడగొట్టుకుని ఆక్కకు తోడు పుట్టిల్లు చేరుదామని.... ఎత్తు వేస్తున్నావు: నాకే బుద్ధిలేక నీ సౌందర్యానికి ప్రలోభపడి కాపరం చేస్తున్నాను. అందమైన ఆడదానికి ఇంత చెడ్డబుద్ధి వుంటుందనుకోలేదు. అందుకే మొగుడెట్టుంటే ఏమని.... నన్ను చేసుకుని....

చాయ

[రెండు నవలికలు]

[రచన: అలేటి నాగమణి; ప్రచురణ: నవసాహితీ బుక్ హౌస్, ఏలూరురోడ్డు, విజయవాడ-2; క్రాస్ & సైజులో 232 పేజీలు; వెల: రూ. 80]

ఇందులో ‘చాయ’, ‘సంగమం’ అని రెండు నవలికలున్నాయి. ‘చాయ’లో ఆరడుగుల విగ్రహం గల కథానాయకుడు; అందం, ఆత్మాభి మానం, అంతకుమించి మొండితనం వున్న కథా నాయిక. ఆమెకొక అవిటి తమ్ముడు వుంటారు. ఈ పాత్రలు పరిచయం కాగానే, ఎప్పుడో చదివిన ప్రఖ్యాత రచయిత్రి ప్రసిద్ధ నవల ప్రతి పరిశకూ గుర్తు వస్తుంది.

ఆడపిల్ల ఒంటరిగా ఉద్యోగం కోసం వస్తే పశువుల్లా మీదపడి జీవితాన్ని బలితీసుకోవాలను కునే రాక్షసుల మధ్యనున్న వాసూని చూసి.... “నేను ఆసహ్యించుకొనే వ్యక్తుల్లో మొదటి వ్యక్తి మీరే; మీకు బాలు అంటే జాలి. కాని.... ఇష్టం అని అలంకారం చేశారు. బాలు ద్వారా నన్ను.... నన్ను....” అన్నా. చివరి పేజీల్లో ఆతని మంచి తనం, విలువ తెలుసుకొని “నన్ను మరెవ్వరికీ అప్పగించకండి వాసూ! నన్ను ఇలాగే మీ చాయగా మిగిలిపోనివ్వండి.” అంటూ ఒక్క అంగుళం కూడా తక్కువలేని ఆరడుగుల విగ్రహం గల వాసూ గుండెల మీద ఒరిగిపోతుంది చాయ.

ఒకే పదం పదేపదే రాకుండా చూసుకోవటం చాలా అవసరం. వ్రాసినవారి పేరు చూసి నవలను కొనే పాఠకులకు నిరాశ కల్గించకుండా వుండటం రచయిత్రుల కనీస బాధ్యత కాదా?

ఇక ‘సంగమం’ సంగతికివస్తే-

“కులాంతర వివాహమో, మతాంతర వివాహమో చేసుకున్నవాళ్ళకు పుట్టిన పిల్లలు ఏ కులానికి, ఏ మతానికి చెందినవారవుతారు?” కులాంతర వివాహం చేసుకున్న రాధమ్మ ప్రశ్న.

“వాళ్ళది మానవ కులం. మానవత్వమే వాళ్ళ మతం. ఎంత కాలం ఈ సంఘం చేసిన చాదస్తాల గోడలకు మనం తాపీవాళ్ళలా బ్రతకటం? తెగువ, దైర్యం లేక మరేం చేతకాక అందరూ

ఈ అడ్డుగోడలకు ఇటుకలుగా మారిపోతుంటే.” ఈ సంఘం కట్టుబాట్లలో పడుండటానికి ఇష్టపడని విజయ కాలేజీ లెక్చరరై.... “కన్పించినప్పుడల్లా చిరునవ్వుతో పలకరించే అదృష్టాన్ని తప్ప నేను మరేం కోరుకోవటం లేదు” అనే ఆరడుగుల రాజుని కులాంతర వివాహం చేసుకుంటుంది.

“ఈ మాడునాళ్ళ ముచ్చట కోసం, వెంట రాని పరువు ప్రతిష్ఠల కోసం, అర్థం లేని కులమతాల కోసం, కన్న పిల్లలను దూరంగా తరిమేయలేని” విజయ తండ్రి వేదాంత దోరణి ఈ కథకి ముగింపు.

మతాంతర వర్ణాంతర వివాహాలను ప్రోత్సహించే ఆశయం ఇందులో కన్పిస్తుంది. అయితే కథకు ఉపయోగపడని కొన్ని సంఘటనలు తీసేస్తే కాగితం విలువ కలిసొచ్చేది.

అర్చన

[నవల]

[రచన: అలేటి నాగమణి. ప్రచురణ: నవసాహితీ బుక్ హౌస్, ఏలూరురోడ్డు, విజయవాడ-2. క్రాస్ & సైజులో 231 పేజీలు; వెల: 8 రూ.లు.]

ఒకనాడు ఏంజిల్ గా అర్చనకు దూరం అయి పోయాడు రవి. ఈనాడు చట్టం వదిలేసిన హంతకు రాయిగా అందరికీ దూరంగా వెళ్ళిపోవాలనుకుంటుంది అర్చన. “వద్దు బాబూ! పెంచినందుకు శిక్షగా నాన్ననెంతో బాధపెట్టాను. ఈనాడు కన్న తండ్రినంటూ వచ్చిన మిమ్మల్ని కన్నందుకు నేరంగా బాధ పెట్టలేను. నాకెవ్వరూ లేరు” అని తండ్రి శివసుందరాన్ని. “రేఖ! నా మీద ఏ మాత్రం జాలివున్నా నన్ను ఆపాలని చూడకు. ఎక్కడికో... ఎవరూ లేని అతి ప్రళాంతంగా వున్న చోటుకి వెళ్ళిపోవాలనుంది” అని ప్రాణ స్నేహితురాల్నీ. రవి మీద అర్చనకు గల ప్రేమనూ, ఆరాధననూ అర్థం చేసుకొని ఆమెను రవికి మిగల్చాననే తపనలో ఓడిపోయి, చివరికి రవికే దూరం అయి స్నేహానికే మారుపేరుగా నిల్చిన వెంకునూ అందర్నీ వదిలి వెళ్ళిపోదామను కున్న అర్చన చివరికి రవి హృదయంలో అర్చనా పీఠాన్ని అలంకరిస్తుంది. అనవసరమైన పేజీలు తగ్గి వుంటే.... కథ మాట ఎలా వున్నా ధర అందుబాటులో వుండేది. కథని నెంటిమీటరు కదల్చకుండా పేజీలు.... పేజీలు నింపగల నైపుణ్యం తెలుగు రచయిత్రులకే దక్కింది!

అద్దం పెట్టుకుని ఆడాలంటున్నావ్! చీ....చీ.... నీ లావణ్యం పిల్లలకు రావాలని చెద్ద కోరిక కోరుకున్నాను. అది పెద్దదై నీ గుణాలే వచ్చి యింకో మొగవాణ్ణి వేధిస్తుందని ఆలోచించలేక పోయాను. అందుకే 'భార్య రూపవతి శత్రుః' అని పూరికే చెప్పలేదు....నిజం చెప్పు....నిజం చెప్పు...." అంటూ నన్ను అదే పనిగా బాద సాగారు.

"వాడు నాకు తమ్ముడితో సమానం" అని ఎంత మొత్తుకున్నా వినలేదు.

"తమ్ముడిలాంటి వాడని నమ్మించి, వాడితో వుడాయించాలని ప్లానేసుకుని...." ఆయన ఏదేదో చెప్పబోయారు.

"చీ....చీ....మీరు ఎంత భర్త అని వోర్పు కున్నా. నేనూ మనిషినే....నాకేం వ్యభిచారిగా బ్రతకాల్సిన అవసరం లేదు. మరెప్పుడైనా ఆ మాట....మీ నోటి నుంచి వస్తే....నా ప్రాణం తీసుకోదం భాయం...." అన్నాను బాధగా.

"ఇంకా 'చాయిన్' కావాలా? నేనింకా అందరి నోళ్ళలో నానేదాకా బ్రతికుండాల్సా?" మళ్ళీ కొట్టారు.

శరీరం ఆయన చేతికర్పించి, బాధ భరిస్తూ వుండిపోయాను. గేట్లో ఎవరో పిలవగా లేచి వెళ్ళారు. ఆ రాత్రి పాపను దగ్గర పడుకోబెట్టుకుని అలాగే పడుకున్నాను. ఎప్పుడు నిద్రపోయానో ఏమో? ఆయన ఒక్క లాలింపు మాట గూడా అనలేదు.

మరునాడు ఏమీ జరగనంత హాయిగా బజారుకు వెళ్ళిపోయాను. జవాను వెంటియ్య తాత భార్య వచ్చి నానా మాటలన్నది.

"పనివాడు వాడికి తెలిక తొందరపడితే, నువ్వన్నా చెప్పగూడదంటమ్మా? నీ జీవానికి వాడు దేశాలుబట్టుకుని పోయిండు. పుణ్యం గట్టుకున్న మహాతల్లివి...." అని ఇంకా ఏదేదో అనసాగింది.

నా తల తిరిగిపోగా, ఎలాగో నిగ్రహించు కుని "నా మాట వినవమ్మా! వాడేంతప్పు చెయ్యలేదు....ఆయన అనుమానం మనిషి గనక

అలా చేసేరు. మావల్ల రంగడికంత అన్యాయం జరిగిందని నేనెంతో బాధపడుతున్నాను. నీవు గూడా నన్ను అనుమానిస్తున్నావా? తాతను నన్ను గురించి అడుగు...." అన్నాను-నా గురించి అంత నీచంగా మాట్లాడుతున్నందుకు కుమిలి పోతూ.

"తాతకేం దెలుసుద్ది? వాడు ఎర్రంగ బుర్రంగ కనపడి వుంటాడు. మీ ఆయన అద్దాన్న పోడయ్యో....వయసు అసుమంటిది....మా వోడే దొరికిండా? ఏవీ చూడండి ఆయ్యగారెందు కోప్పడతాడూ?" అని నిందను నా మీద మోపింది.

"నేను....నేను అంత నీచరా....ల్నా?" ఆ మాటలు వినలేక నాకు కళ్లు తేలిపోయాయి. తల మీద ఎవరో సుత్తెతో కొట్టినట్టై, తల పట్టుకుని కూర్చుండిపోయాను.

నేను తేరుకుని చూచేసరికి, క్రోధంగా చూస్తూ వారు నా ఎదుట నిలబడి వున్నారు.

"నేనంతా విన్నాను....నీవెంత విచ్చలవిడిగా ప్రవర్తించకపోతే ఆమె అంత అసహ్యంగా మాట్లాడుందీ? ఇంక నిన్ను తమించలేను.... అందరికీ తెలిసి అల్లరిగాక ముందే వెళ్ళిపో. నేను క్యాంపు కెళ్తున్నాను. ఎవరికైనా చెప్పావో నీ పరువే పోతుంది. నీవెప్పుడు ప్రయాణం చెయ్యగలవనిపిస్తే అప్పుడే వెళ్ళు. నేను నాలుగు రోజులవరకు రాను...." అంటూ క్యాంపుకు గుడ్డలు సద్దుకుని వెళ్ళిపోయారు.

చెప్పక్కయ్యా! నాతప్పేమిటో! వాళ్ళకు అనుమానం వుండడం నాతప్పా? అన్నిటికీ అన్నీ అన్వయించుకుంటే నేనేం చెయ్యనూ? అక్కడ నాకు స్థానం లేదు. పుట్టింట్లో స్థానం వుండదని నీవే నిష్కర్షగా చెప్పావు. అందర్నీ తనలో ఇముచ్చుకునే భూదేవి వుంది. పరువుతో మరణం చడమే మేలుకదా! నా కథ తెలిసిన ఏకన్నెపిల్ల ఐశ్వర్యం గురించి భ్రమ పడరాదు. అందంతో అన్నీ జయించాలనే అభిప్రాయం కలిగించుకో రాదు. అందుకే నా పిల్ల వాళ్ళింట్లో పెరక్కూడదు. ఈ బంగారుపంజరం దానికొద్దు. దాన్ని ఓ అదర్బ

వంతురాలిగా పెంచి పెళ్ళిచెయ్యకు. ఓ యువకుడి అనుమానానికి గురిచెయ్యకు. ఏ లోకహిత కార్యాలకో సహకరించే ఆదర్శవాదిగా తీర్చిదిద్దు. నాచివరి కోరిక నెరవేరుస్తావుకదా! ఇంక నీవు నన్ను సజీవంగా చూడలేవు. ఇవే నా ఆఖరు మాటలు.

నీకీవిషయం చెప్పకుండా చనిపోతే, నేనే ఏదో తప్పుచేసి తప్పు బైటపడకుండా కాపాడుకోడానికి యిలాచేశానని నీకనిపించకుండా తెలుపుతున్నాను. అభిమానంగల ఆదది-వ్యభిచారివని భర్త అని నప్పుడూ నిజమై వుంటుందని ప్రజలకు తోచి నప్పుడూ ఎలా బ్రతికుంటుందంటావ్! నేను చనిపోవడం తప్పు చేయడమా! చేయించడమా! చెప్పక్కా!

కనీసం నీ జీవితమైనా స్వర్గధామం కావాలని కాంక్షిస్తూ ముగిస్తున్నాను.

నీ సొద.

*

రాధ దుఃఖభారంతో తను చదివి వినిపించలేక నివేదచేత సొద ఉత్తరాన్ని తల్లికి వినిపించింది.

తన బాధ తగ్గగానే మనసులోవేడి తగ్గి మరణాన్ని దూరం చేసుకోగలదు సొద. కాలం జరిగే కొద్దీ సొదలేని వెలితిని, తన చెడ్డస్వభావాన్ని తెలుసుకుని పశ్చాత్తాప పడగలదు నిరంజనరావు అనుకుని సొదను ఇంటికి తీసుకురావాలని తీర్మానించుకున్నారు. నెలవుపెట్టి ప్రయాణానికి బ్యాగ్ సర్దుకోవడంలో నిమగ్నమైన రాధకు పోస్ట్మేన్ కేక వినిపించింది.

పోస్ట్మేన్ను చూడగానే రాధకు గుండె దడ పుట్టుకొచ్చింది. 'తెలిగ్రామ్' చదివి కుప్పలా కూలిపోయింది. నివేద, జానికమ్మ ఆత్రుతతో అడిగారు.

ఎలాగో గొంతు పెకలించుకుని "సొద మనకింక లేదమ్మా!" పెద్దగా రోదించడం మొదలు పెట్టింది రాధ.

జానికమ్మ గుండెలవినేలా ఏడవసాగింది. నివేద కనులు కాల్యలయ్యాయి.

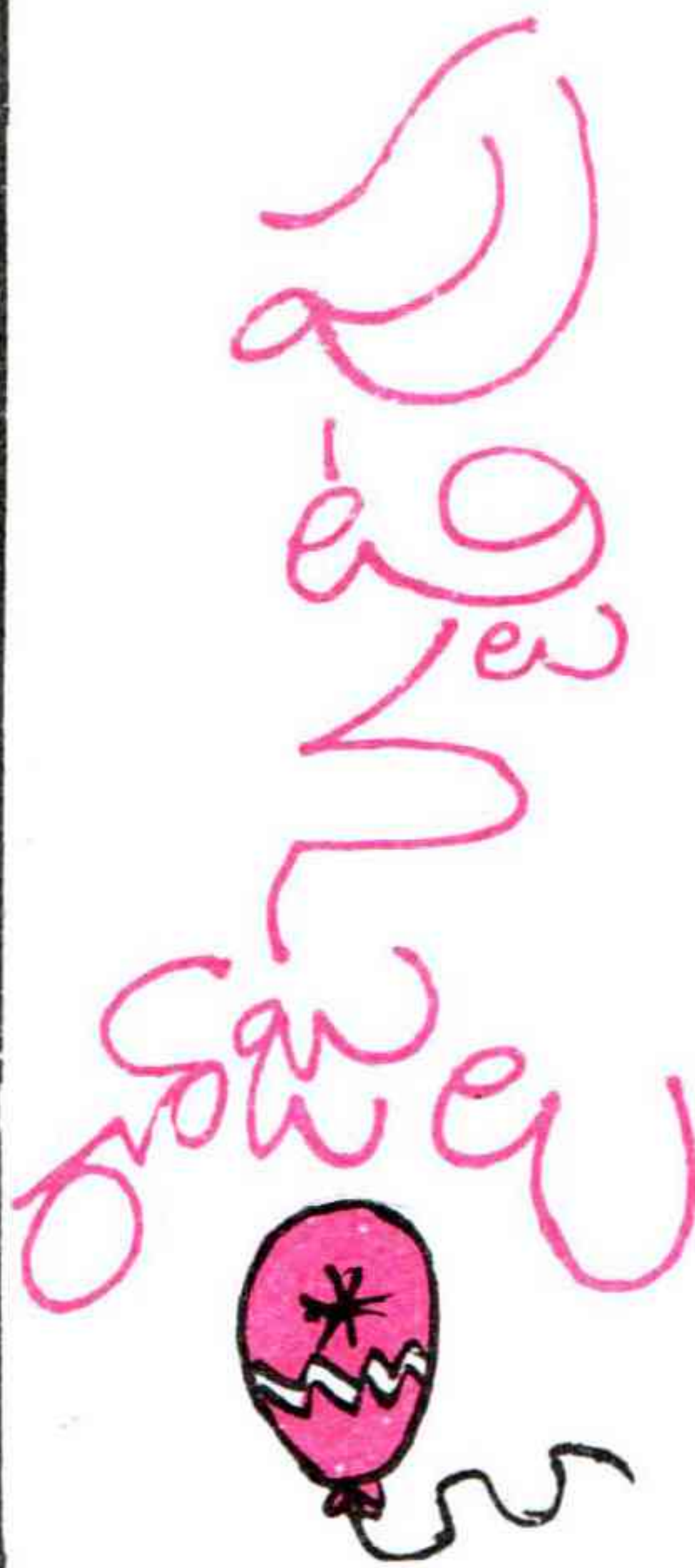
[సశేషం]

Results of Camel Vanitha Crylin Painting Contest No. 6 held In February 1977.

1st Prize : Rs. 100/- T. Bala, Bobbili 532 558. 2nd Prize : Rs. 75/- Smt. Vasantha Lakshmi, Nagarcoil 2. 3rd Prize Rs. 50/- Kumari P. Santhi Kakinada 41. Certificate of Merit : M. S. Pramila, Bangalore 41. Kumari M. Varija Rani, Nellore. Kumari S. Vimala, Tanuku 534 211. Dr. G. Renuka, Gudur 2. Smt. K. D. S. Kusuma Kumari, Nellore (A. P.)

ప్రేమ్కుమార్ (ఇచ్చాపురం) పుట్టినతేదీ: 22-4-76
తల్లిపేరు : యల్. కల్పన .

ఈ నెల 15-30వ తేదీల మధ్య పుట్టిన రోజులు జరిగే బాలల పోటోల్లో-ఆరోగ్యమైన బాలలవి-బదు పోటోలు ఎన్నికచేసి ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాము. వీరిలో అందరికంటే ఆరోగ్యంగా కనిపిస్తున్న

ప్రేమ్కుమార్ ను

'ఈ పక్షపు - శిశువు'గా నిర్ణయించి. 'పుట్టిన రోజు కానుక'ను పంపుతున్నాము.

* 'పుట్టిన రోజులు' శీర్షికకు పోటోలు పంపడానికి గల నిబంధనల ప్రకటన 'వనిత' 1-3-77 సంచికలో వచ్చింది-పార్లాన గోరేవాడు. ఆ ప్రకటనను గమనించగలరు.

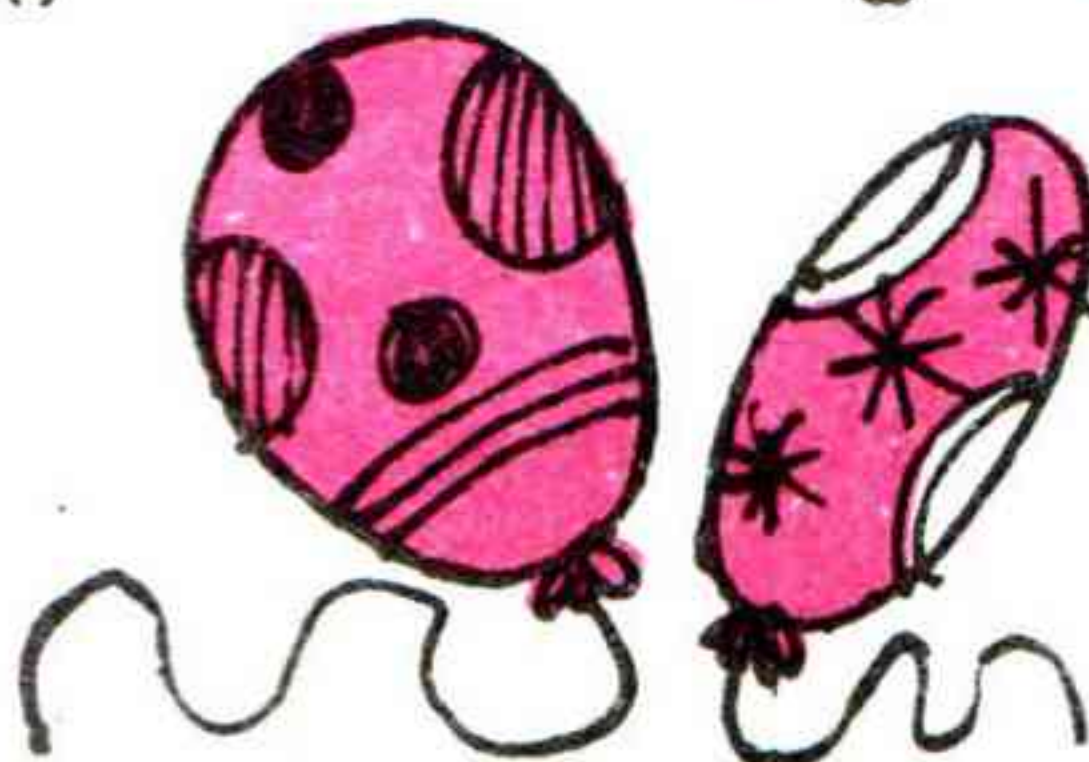
మోహని జ్యోతి (వారేరు) పుట్టిన తేదీ: 28-4-76
తల్లిపేరు : కె. రాజీశంకర్

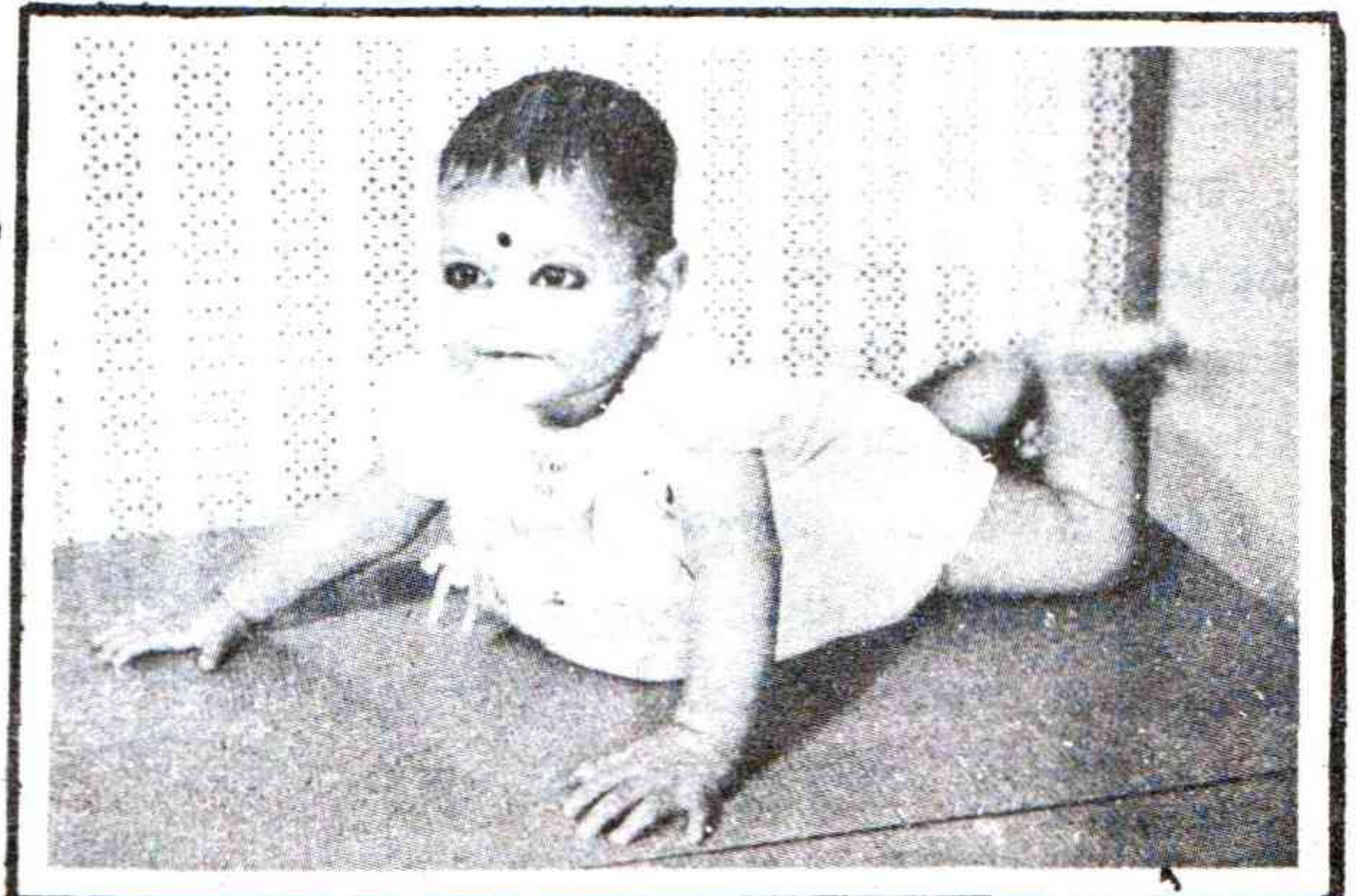
కె. లక్ష్మి (వెల్లూరు) పుట్టిన తేదీ: 20-4-76
తల్లిపేరు : కె. సుజాతా కొండారెడ్డి

సునీల్ కుమార్ (విజయవాడ) పుట్టిన తేదీ: 28-4-76
తల్లిపేరు : వనంశా కామేశ్వరరావు

అనూరాధ (హైదరాబాదు) పుట్టిన తేదీ: 27-4-76 తల్లిపేరు : ఎ. లక్ష్మి

స్వస్మయ దేవి

శ్రీశ్రీ. అబ్బూరి. వేదల. నందూరి, రాయప్రోలు. అదవి బాపిరాజు మున్నగువారి గీతాలకు లలిత సంగీతపు ఒరవడిని దిద్ది. తమ గానమాధుర్యంతో ఆలాపన చేసి ఆంధ్రదేశం యావత్తునూ పరవ శత్యంలో ముంచి. ఆ గీతాలకు ఎనలేని ఖ్యాతిని సమకూర్చారు ఆమె.

తెలుగునేల నాలుగు వైపులా ఉన్న మారుమూల పల్లెలనుండి క శ్రీలేని అచ్చ తెలుగు పల్లెపదాలను నేకరించి. సంప్రదాయానుసారంగా వస్తున్న బాణీలను, వరసలను సాధ్యమయినంత వరకు మార్పుచెందనీయక, వాటికి మెరుగులు దిద్ది. పండిత పామరులు కూడా జానపద సంగీత మంటే చెవికోసుకునే స్థాయికి తీసుకు వచ్చి. వాటిని సంగీత కచేరీలలో. ఆకాశవాణి ప్రసారాలలో అనునిత్యమూ వినిపించి. జనాన్ని మరి పించటంలో ముందంజ వేసిన "వింజమూరి విస్మర్-నీతా అనసూయలు" అంటే తెలియని తెలుగు వారుండరు. ఈ జంటలో పెద్దవారు శ్రీమతి అనసూయ అనసూయదేవి. ఆమెకు ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తు ఇటీవల తన 50 వ స్నాతకోత్సవ సభలో "కళా ప్రపూర్ణ" బిరుదును ఇచ్చి గౌరవించింది.

శ్రీమతి అనసూయదేవి తూర్పుగోదావరిజిల్లా కాకినాడలో సంగీత సాహిత్య సరస్వతులు నాట్యాలు చేనే ప్రసిద్ధ వంశంలో జన్మించారు. తండ్రి (పద్మశ్రీ) వింజమూరి వెంకటలక్ష్మీ నరసింహారావు ప్రఖ్యాతపండితుడు; నాటకకర్త. తల్లి శ్రీమతి వింజమూరి వేంకటరత్నం కవయిత్రి. తెలుగులో వచ్చిన మొదటి స్త్రీల మాసపత్రిక "అనసూయ" కు ఆమె సంపాదకురాలు. అనసూయదేవి మేనమామ ప్రఖ్యాతకవి శ్రీ దేవుల పల్లి కృష్ణశాస్త్రి. చిన్న తనంలోనే కంఠం కంఠంతో కమ్మగా పాడటం అనసూయకు పుట్టుకతో అభిన్న సహజ సంపద.

చిన్నతనం నుంచి. హాస్యోనియం వాయిస్తూ వుండటం. పాటలు పాడుతూ వుండటం ఆమెకు పరిపాటయింది. ఆమె ఏడవ యేట నుంచే కచేరీలలో హాస్యోనియం వాయిస్తూ వుండేవారు. ఎనిమిదవ యేటనే ప్రఖ్యాత జానపదగీతం "అయ్యో కొయ్యోడ" ప్రప్రథమంగా గ్రామఫోను రికార్డు యిచ్చి. అలా జానపదగీత మాధుర్యాన్ని ప్రచారం చేశారు. ఈ కొయ్యోడ పదం గ్రామ ఫోనులో పాడటానికి యీమెకు సహకరించి.

ఆంధ్ర విశ్వ కళా పరిషదధ్యక్షుల సమక్షాన శ్రీ బి. కృష్ణమోహన్ అనసూయదేవిని ప్రశంసిస్తున్నారు....

ఒరవడి దిద్దినవారు శ్రీవల్లూరి జగన్నాథరావుగారు.

అనసూయదేవి కర్ణాటక (శాస్త్రీయ) సంగీతాన్ని శ్రీ మునిగంటి వెంకటరావుగారి వద్ద అభ్యసించారు. ఈ శాస్త్రీయ పునాదుల బలంతో శాస్త్రీయ సంగీతానికి 'గమకం' ఎంత అవసరమో లలిత సంగీతానికి కూడా 'గమకం' అంటే అవసరమని నిరూపించి. ఆమె తమ సొంతబాణీతో లలిత సంగీత రీతులతో ఆశేషజనాన్ని ఆకట్టుకున్నారు. ఈ తీరులో ప్రప్రథమంగా తమ పదమూడో యేట పితాపురం యువరాజుగారి వివాహ సందర్భంలో దేవులపల్లి గీత రచనలను తమ సొంత బాణీలో పాడి వినిపించారు. మహాకవి శ్రీశ్రీ రచించిన "మరో ప్రపంచం" విప్లవగీతానికి తమ పదహారవ యేటనే సంగీతం కూర్చి. గ్రామఫోను రికార్డు యిచ్చారు. విద్యార్థిని దశలో ఇంటర్మీడియేట్ తరగతిలో కర్ణాటక సంగీతాన్ని ఆ రోజులలో 'ఆప్షనల్ సబ్జెక్టు' గా తీసుకున్న (ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం) ప్రథమ విద్యార్థిని అనసూయే. బి. ఏ. తరగతిలో ఆ సబ్జెక్టు లేని కారణంగా వేరే సబ్జెక్టులు తీసుకుని 1943 లో తమ డిగ్రీ కోర్సు పూర్తిచేశారు.

ప్రఖ్యాత కవులైన దేవులపల్లి, విశ్వనాథ.

చిన్నతనం నుంచి ఆమె చేసిన కచేరీలు కోకొల్లలు. పద్నాలుగవయేట (1937) ఏలూరులో శ్రీ సుభాష్ చంద్రబోసు ఆధ్యక్షత వహించిన రాజకీయ మహాసభలో లలిత సంగీత కచేరీ జరిపి పలువురి పెద్దలచేత, రసజ్ఞుల ప్రశంస లందుకున్నారు. 1938 లో కాకినాడలో జరిగిన రాజారామ మోహన్రాయ్ శత జయంతి సభలో. అదే సంవత్సరం మదరాసు, కలక్లలో జరిగిన 'ఆకాశవాణి' సంస్థ ప్రారంభోత్సవ సభలలో. 1940 లో కాకినాడలో శ్రీమతి విజయ లక్ష్మి పండిట్ ఆధ్వర్యాన జరిగిన అఖిలభారత మహిళా సభలో. 1953 లో ఢిల్లీలో జరిగిన దక్షిణభారత సంగీతమేళా సందర్భంగా వివిధ విదేశ దౌత్య కార్యాలయాలలో ఇలా ఎన్నో ప్రముఖ సభలలో ఆమె పాల్గొని, సంగీత కచేరీలు జరిపారు.

1942లో ఆకాశవాణి మద్రాసు కేంద్రంలో 'మ్యూజిక్ కంపోజర్'గా. 1946లో మద్రాసు నైల్లామేరీన్ కళాశాలలో సంగీతోపాధ్యాయునిగా. ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీలో రెండు సార్లు సభ్యురాలుగా (1958-64). మద్రాసు ఆకాశవాణి కేంద్రంలో దక్షిణప్రాంతపు 'సుగమ

సంగీత' శ్రావ్య పరీక్ష నిర్వాహక వర్గంలో రెండు దఫాలు సభ్యులుగా పనిచేసి, ప్రస్తుతం 1975 నుండి ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ సభ్యులుగానే కాక, జానపద కళా విభాగానికి ఉపాధ్యక్షురాలిగా, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయంలో రంగస్థల కళా విభాగానికి విద్యా వివేచక సంఘ సభ్యురాలిగా పనిచేస్తూ సంగీత రంగంలో నిరంతర పరిశ్రమ చేస్తూనే వున్నారు.

అనసూయాదేవి ఎన్నో తెలుగు, తమిళ, హిందీ సిని చిత్రాలకు జానపద సంగీతాన్ని అందించారు. "మహాత్మా కబీర్" అనే కన్నడ చిత్రానికి సంగీత దర్శకత్వం వహించారు. ప్రస్తుతం "బొమ్మలాట" అనే తెలుగు చిత్రానికి సంగీత దర్శకత్వం వహిస్తున్నారు. ఆమె నేకరించిన గేయ సంకలనాలూ, జానపద గీతాలలో కొన్ని- స్వర రచనతో సహా - త్వరలోనే ప్రచురణ కాబోతున్నాయి.

అనసూయాదేవి తమ చెల్లెలు సీతాదేవిని సహగాయనిగా చేసుకుని ఎన్నో కచేరీలు చేశారు. సీతాదేవి యిప్పుడు హైదరాబాదు ఆకాశవాణి కేంద్రంలో జానపద సంగీత నిర్వాహకు

ముగ్గురు కుమార్తెలు సంతానం.

పెద్ద కుమార్తె ప్రఖ్యాత నర్తకిగా పేరు పొందిన శ్రీమతి రత్నపాప - ఇప్పుడు హోస్టల్ (బెక్వాస్)లో ఆమె నాట్య శిక్షణలయం నడుపు తున్నారు. రెండవ కుమార్తె శ్రీమతి సీతా రత్నాకర్ మద్రాసు బెలివిజన్ కేంద్రంలో తెలుగు కార్య క్రమాల ఇన్ - చార్జిగా పనిచేస్తున్నారు. పెద్ద కుమారుడు శ్రీ కృష్ణశాస్త్రి గిటారు వాద్య నిపుణులుగా పేరు పొందారు.

"మొదటగా మీరు కర్ణాటక (శాస్త్రియ) సంగీతంలో కచేరీలు ప్రారంభించి, తరువాత లలిత సంగీతాన్ని, జానపద సంగీతాన్ని ప్రధానం చేసుకున్నారెందుచేత?" అన్న ప్రశ్నకు, ఆమె- "లలిత (సుగమ) సంగీతం, జానపద సంగీతం పండితులనూ, పామరులను కూడా ఆకర్షిస్తున్నాయనీ, బహుజనమోదం పొందుతున్నాయనీ వాటిలోనే ప్రధానంగా కృషి చేశాను." అన్నారు.

"ఈ జానపద సంగీతాన్ని పాడటానికి ప్రత్యేకమైన వాద్య విశేషాలేమయినా అవసరమా?

కావలసిన ప్రత్యేక వాద్య విశేషాలు: పంబ (జముకు), డప్పు, తప్పటగుళ్ళు, వేణువు, ఏకతార్ వగైరా. ఈ వాద్యాలు వుంటేనే పాటలకు 'నేటివిటీ' వస్తుంది."

"కచేరీలలో జానపద సంగీతానికి ఉన్న స్థానం ఏమిటి?"

"శాస్త్రియ సంగీతాన్ని విని ఆనందిస్తూన్న జనం జానపద గీతాలను కూడా సమానంగా ఆదరిస్తున్నారు. ఈ సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెలలో భీమవరంలో త్యాగరాయ గాన సభలు జరిపినప్పుడు నా జానపద సంగీత కచేరీ కూడా ఏర్పాటుచేసి, నాకు సన్మానం చేశారు."

"సినిమా పాటలు బహుళ ప్రచారం పొందు తున్న యీ రోజులలో, వాటి ప్రభావం వల్ల అసలైన జానపద సంగీత సాహిత్యాలలోని 'నేటివిటీ' దెబ్బతింటుందా?"

"లేదు - సరిగదా, యీ జానపద సంగీత సాహిత్యాల ప్రభావం సినిమా పాటలలో ఎక్కువగా కనిపిస్తోంది."

"జానపద సాహిత్యంలో అక్లిల పదాలు దొర్లు తున్నట్లు కనపడుతుంటుంది. ఇది ఎంతవరకు ఊతవ్యం?"

"జానపద సాహిత్యం తేట తెలుగు పల్లెపదాల నుండి నేకరించినది. వీటిలో అక్కడక్కడ అక్లిలాలు ఉంటే వాటిని సంస్కరించి నా కచేరీలలో పాడుతుంటాను."

"మీ ఆశయం ఏమిటి?"

"మన తెలుగుతనాన్ని ప్రతిబింబించే ఈ జానపద సంగీతం నాతో అంతం కాకూడదు; ఈ తరం వారు, ముందుతరాలవారు కూడా యీ సంగీత సాహిత్యాలలో కృషిచేసి మన తెలుగుతనాన్ని, వ్యక్తిత్వాన్ని కలుషితం కాకుండా నిలబెట్టుకోవాలి; అవసరమైతే, ప్రభుత్వం కూడా ముందుకువచ్చి యీ సుగమ-జానపద సంగీతాలను అభివృద్ధి పరచేటందుకు తగిన శిక్షణ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చెయ్యాలి; నా శిష్యురండ్రను నాకంటే ఎక్కువ ప్రవీణులుగా తయారు చేసుకోవాలనేదే నా ఆకాంక్ష; విదేశాలలో కూడా పర్యటన చేసి మన తెలుగుతనాన్ని, మన జాతీయతను, మన జనపదాల యొక్క సంగీత సాహిత్యాలలో గల 'నేటివిటీ'ని లోకానికి చాటి చెప్పాలనేదే నా ఆకాంక్ష!!" అని తన అభిలాషను వ్యక్తం చేశారు అనసూయాదేవి. —విలేకరి

ఆంధ్ర విశ్వ కళావరిషత్ 50వ స్నాతకోత్సవ వేదికలో అక్కింగ్ గవర్నరు, చాన్సలరు అయిన శ్రీ దివాన్ శ్రీమతి అనసూయాదేవికి 'కళా ప్రహరణ' ప్రధానం చేస్తున్నప్పుడు....

రాలుగా పనిచేస్తున్నారు. ఈమెకు మద్రాసు యూనివర్సిటీ-జానపద సంగీతంలో యం. లిట్. ఇచ్చింది.

అనసూయాకు 1946లో శ్రీ అవసరాల శేషగిరి (వాహినీవారి 'సుమంగళి' చిత్రంలో హీరో)తో వివాహం అయింది. వీరికి యిద్దరు కుమారులు,

ఈ పాటలు పాడటానికి సంగీత జ్ఞానం లేక పోయినా పరవారేదు-ప్రతి మనిషీ పాడుకోవచ్చు నంటారు. అది నిజమేనా?"

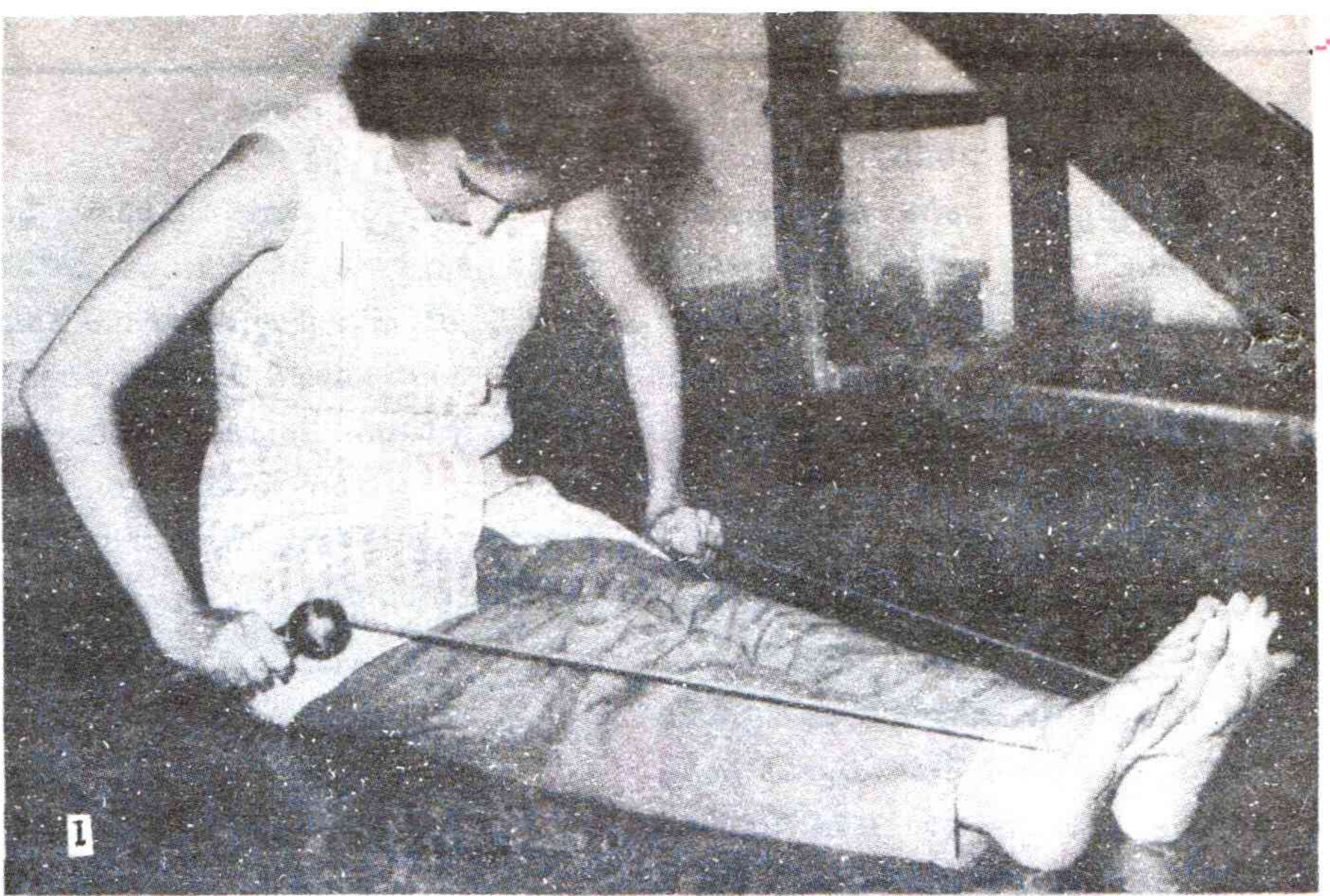
"ఈ పాటలను శ్రావ్యంగా, నిర్దుష్టంగా, విన సొంపుగా పాడటానికి సంగీత జ్ఞానం-రాగ జ్ఞానం విధిగా ఉండాలి. అప్పుడే పాటలు రాణిస్తాయి.

శరీరాన్ని అందంగా, ఆకర్షణీయంగా, ఆరోగ్యంగా ఉంచుకోవడానికి 'ఐసోమెట్రిక్స్' విధానం సాయపడుతుంది. 'వనిత'లో వెలువడుతున్న 'ఐసోమెట్రిక్స్' వ్యాయామ విధానాలవల్ల తమకు లభించిందని చాలామంది పాఠకులు ఉత్తరాలు రాస్తున్నారు. వారందరికీ కృతజ్ఞతలు.

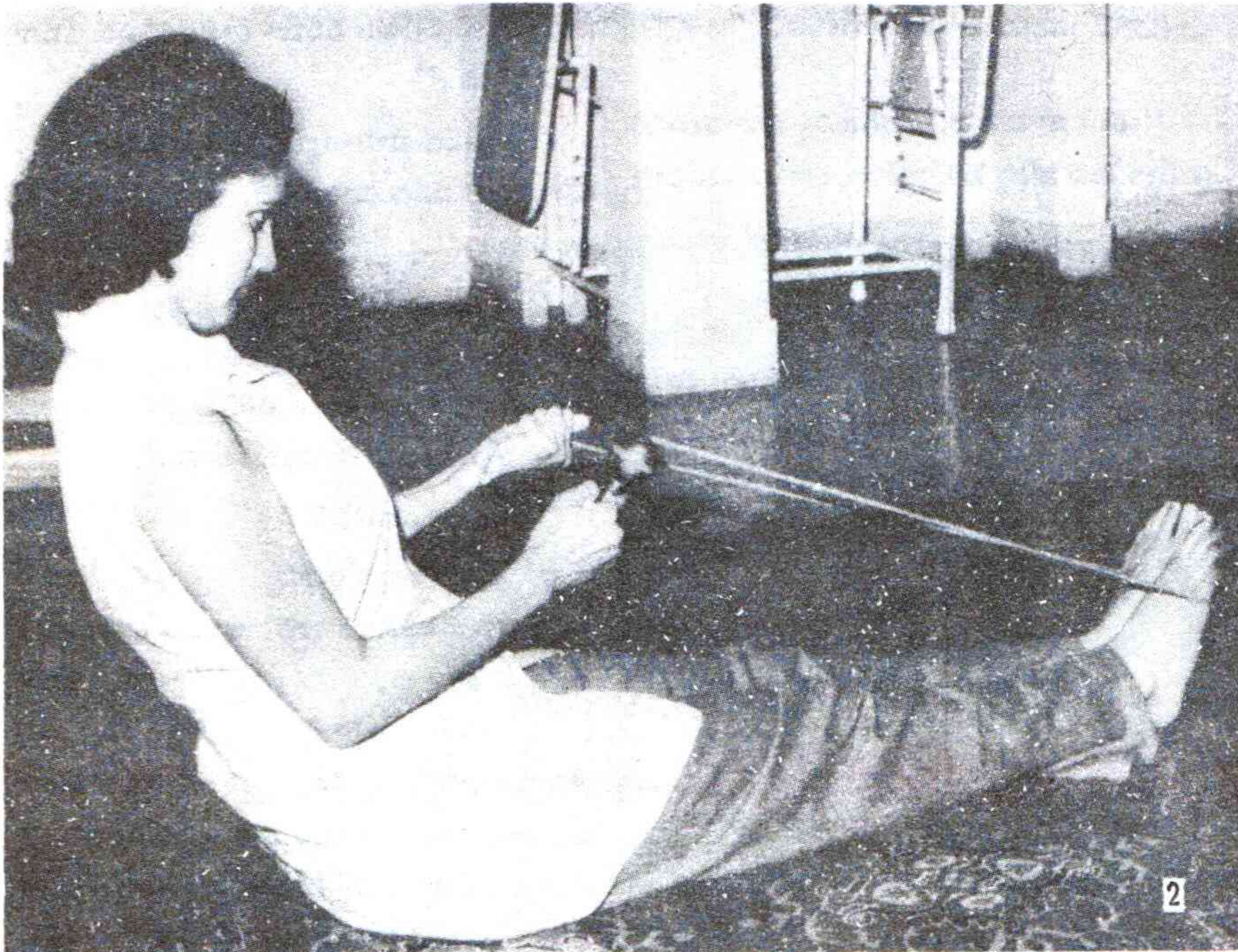
ఈమారు మరికొన్ని వ్యాయామ విధానాలు వివరిస్తున్నాను. ఇక్కడ ప్రచురించిన చిత్రాల సాయంతో ఈ వ్యాయామ విధానాలు తేలికగా అనుసరించవచ్చును.

అభ్యాసం 1:

చదునుగా ఉన్న వేల మీద కూచుని కాళ్ళు రెండూ ముందుకు చాచాలి. ఒక కాడు తీసుకుని దాన్ని చిత్రం-1లో చూపినట్లు అరికాళ్ళ మధ్య తగిలేలా ఉంచాలి. కాడు కొనలను రెండు చేతుల

ప్రసారమెట్రిక్స్

తోమా లాగిపట్టాలి. వెనక్కువంగి, కాడు బిగి నడక కుండా పట్టుకోవాలి. కాళ్ళు కాడును ముందుకు లాగేలా ఉంచుకోవాలి.

ఇలా కాడును గట్టిగా పట్టుకుని నెమ్మదిగా నడుమును ముందుకు వంచాలి. (చిత్రం - 2 చూడండి) తల మోకాళ్ళ మధ్యకు వచ్చేదాకా ఇలా తలను ముందుకు వంచే ప్రయత్నం కొనసాగిం

చాలి. అయితే ఈ వ్యాయామం చేస్తున్నప్పుడు కాళ్ళను వంచకూడదు. కాడు రెండు కొనలూ రెండు కొడలకు అవతలంగా వచ్చేలా పట్టుకోవాలి.

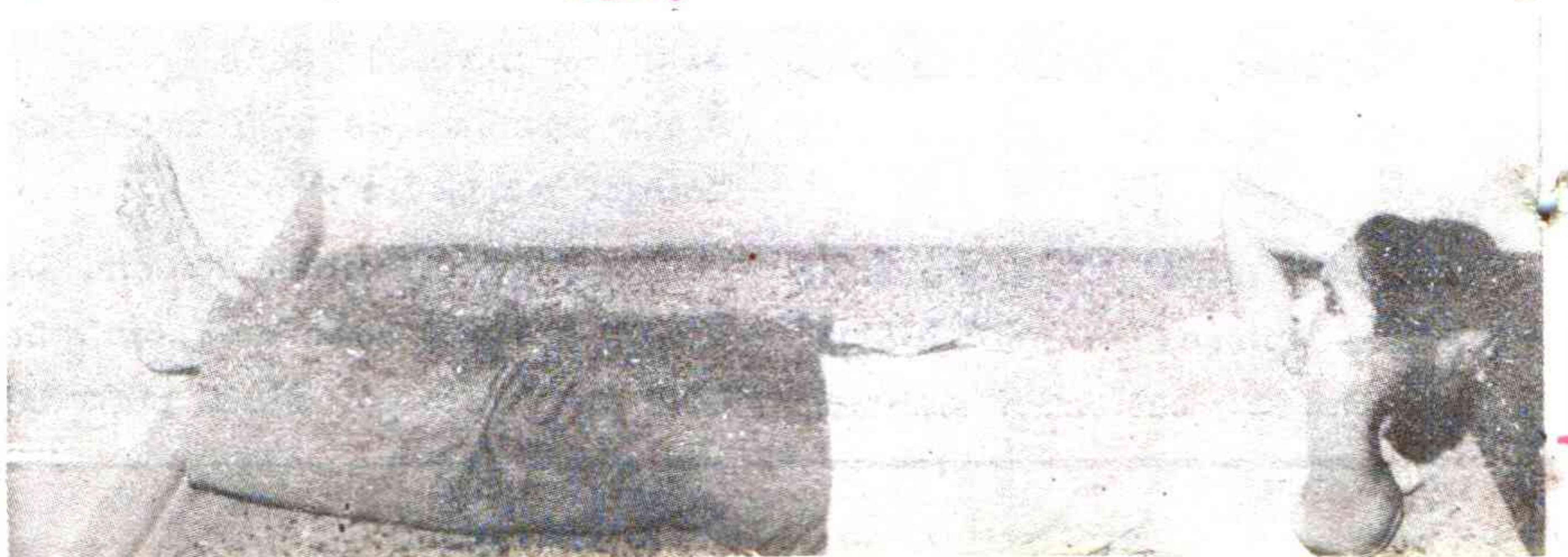
ఈ స్థితిలో 6 సెకండ్లబాటు గ్వాన బిగబట్టి, మళ్ళీ మామూలు స్థితికి రావాలి. ఇలా మూడుసార్లు చెయ్యాలి. కడుపు, కొడలు, నడుము మొదలైన శరీరావయవాల ఆరోగ్యానికి ఈ అభ్యాసం మంచిది.

అభ్యాసం 2:

గోడ ఒరగా చేరి, కాళ్ళను గోడకు అన్ని వెల్లకిలా వదుకోవాలి (చిత్రం - 3 చూడండి.) కాళ్ళను బలంకొద్దీ గోడకు అన్ని నొక్కాలి.

చేతులను తల వెనుక ఆధారంగా ఉంచుకుని మెడను వైకెత్తాలి. ఈ దశలో ఊపిరి బిగించి 6 సెకండ్లు గడపాలి. ఆ తర్వాత మళ్ళీ మామూలు స్థితికి చేరుకుని, అభ్యాసాన్ని కొనసాగించాలి. ఈ అభ్యాసంవల్ల కడుపు, మెడ భాగాలు అందంగా, ఆరోగ్యంగా రూపొందుతాయి; పిక్కలకు బలం చేకూరుతుంది.

శాశిమలాచంద్రన్

భారతీయ ఆంధ్రం

పండుగలు వచ్చినప్పుడుగానీ, ఇంట్లో ఏవన్నా సుభకార్యాలు వచ్చినప్పుడుగానీ, విహారయాత్రలకో షికారుకో వెళ్ళేటప్పుడుగానీ ధరించదగ్గ చీరలు కొన్ని ఇక్కడి వర్ణచిత్రాలలో కనిపిస్తున్నాయి. వాటిని మద్రాసులోని 'కో ఆప్టెక్స్' సంస్థ రూపొందించింది.

చిత్రం-1లో నిలబడి ఉన్న ఆమె ఆలివ్ పచ్చరంగు నూలు చీర ధరించింది. ఈ చీరను అజంతా ప్రింటెడ్ చీర అంటారు. దీనికి ఎరుపు రంగు పువ్వులున్న అంచు ఉంది.

చిత్రం-2లో నిలబడి ఉన్న ఆమె అజంతా నీలం రంగు చీర (దాన్ని యమునా ప్రింటెడ్ పట్టు చీర అంటారు) ధరించింది. ఈ చీర అంచులో చక్కని అంచు ఉంది. చిత్రం-2లో కూచుని ఉన్న ఆమె ధరించిన ఎరుపురంగు చీరకు ప్రత్యేకమైన జరీబుటా, జరీ అంచు ఉన్నాయి.

1

2

నే చేసింది తప్పింది

జె.లక్ష్మి

“ డ్రియర్ మదూ :

ఇన్ని సంవత్సరాల తరువాత ఇలా నా ‘లెటర్’ చూసి ఆశ్చర్యపోతున్నావు కదూ? ఉత్తరం చివరివరకు ఓపిగ్గా చదువు. యింకా ఆశ్చర్యపోయే విషయాలు చాలా ఉన్నాయి :

మదూ : నా ‘పెళ్ళి’ నీకు గుర్తుంది కదూ? అప్పుడు విడిదిలోని ‘పెళ్ళికొడుకు’ను చూసి వచ్చిన నువ్వు. రేణు ఏమన్నాలో కూడా గుర్తుండే ఉంటుంది నీకు.

‘పెళ్ళికొడుకు చాలా అందంగా ఉన్నాడనీ, ఎంతో మర్యాదగా మాట్లాడాడనీ, అతను చాలా మంచివాడనీ, నేను చాలా ఆదర్శవంతురాలననీ మీరు నన్ను పొగిడెయ్యడం, ఆ మాటలకు నేను మురిసిపోవడం కూడా నాకిప్పటికీ గుర్తుంది.

కాని, ఆ మురిపం శాశ్వతం కాదని అప్పుడు తెలియలేదు నాకు.

మొదటి రాత్రి ‘రాజా’ నన్ను మెల్లగా దగ్గరకు తీసుకుంటూ “శాంతి! నువ్వే నా జీవితానికి శాంతిని ప్రసాదించే దేవతవు. నిన్ను చూచిన క్షణాలెటువంటివో కాని, నిన్ను విడిచి ఉండలేనన్నిస్తోంది. నీ అందంతో నన్ను కట్టే శావు” అన్నారు. ఆ మాటలకు నేను మైమరచి పారవశ్యంగా ‘అతని’ చేతుల్లో కరిగిపోయాను.

తరువాత నేను ‘రాజా’ వెంట హైద్రాబాద్ వచ్చేసాను. అంతా మమ్ము చూచి ‘ఈర్ష్య’ పడేంత అనందంగా మా కొత్త కాపురం సాగింది. కన్నెగానే కన్న కలలు, పేర్చుకున్న ఆశలు అన్నీ రాజా నిజం చేస్తుంటే, అతన్ని నేను దైవంగా ఆరాధించేదాన్ని. నేనతన్ని

ప్రేమించినంత పిచ్చిగా జీవితంలో మరెవ్వరినీ ప్రేమించలేదు.

‘పువ్వుల్లోపెట్టి పూజించే పెద్ద అవీసరు భర్త. చక్కని బంగళా, వండి పెట్టటానికి మనిషి, ఏకార్లు కొట్టడానికి కారు, ఓహో! జీవితాన్ని మరింకేం కావాలి?’ నా బ్రతుకు నందనవనమే అనిపించేది నాకు.

నన్ను చూచి-నేనే ఈర్ష్య పడ్డ క్షణాలు, గర్వపడ్డ ఘడియలు కూడా ఉన్నాయి.

నేను ఒక క్షణం కన్పించకపోతే ‘బ్రతకలేను’ అన్నట్టు ఉండేవాడు రాజా.

“శాంతి! నా కోరికేక్కడ?”

“ఏయ్! శాంతి నా పర్స్ కన్పించడే?”

“శాంతి! ఓసారిలా రావోయ్!”

అవీసు కెళ్ళేవరకు ఆ నోటికి ఖాళీ ఉండేది కాదు. ఓ క్షణమైనా నన్ను విడిచి ఉండేవాడు కాదు.

అవీసు నుండి రాగానే ఏక్చర్ కో, పార్కు కో వెళ్ళేవాళ్ళం. రాత్రుళ్ళు అన్నం తినిపించమనీ, జోల పాడమనీ, నానా అల్లరి చేసేవాడు.

అతని చిలిపితనాన్ని నా వయస్సు ఉరకలు పెట్టేది.

అతనికి నాపైగల ప్రేమకు నా మనస్సు పులకరించేది.

అతనే నా ఆరాధ్య దైవం. రాజాకు నామదిలో అందమైన ఆలయం కట్టి మమతానురాగాలనే వుప్పాలతో అతన్ని పూజించాను.

“శాంతి నువ్వు లేకపోతే నాకు శాంతే.... ఉండదు!”

“శాంతి! నిన్ను నాకిచ్చిన ఆ దైవానికి నేనెంతో ఋణపడి ఉన్నాను! నిన్ను పొందిన నేను ఎంత ఆదర్శవంతుణ్ణి! నా కన్నుల్లో కదిలేది, నా హృదయంలో నివసించేది, నాలో సగమైనదా ఉండేది నువ్వే! జన్మ జన్మలకు నువ్వే కావాలి!” భర్త నోటి నుండి నిత్యం ఇలాంటి మాటలు వింటూంటే ఏ భార్య కరిగి ఆతనికి దాసి అవదు?

నేను అలానే ఆతని మాటలకు పొంగిపోయి ఆతని కనుసన్నలలో మెసిలేదాన్ని. ‘అతను లేని నేను లేను’ అనిపించేది నాకు. అతన్ని వదిలి క్షణం ఉండాలంటే మనస్సు కొట్టుకునేది బాధగా.

కానీ-రాజా నెలకు మూడు వారాలు ‘కేంప్’ లోనే ఉండేవాడు. తల్లిదండ్రులను కూడా ఆతని సాన్నిధ్యంలో మర్చిపోయానంటే, అతణ్ణి కిక్కిరిస్తాడు.

అలా రెండు సంవత్సరాలు అతి మధురంగా ‘జీవితం అంటే యిలా ఉండాలి’ అనేంత మధురంగా, కాలం ఎలా వెళ్ళిపోతుందో తెలియనంత తియ్యగా జరిగిపోయాయి.

అలాటి నా జీవితం అనుకోకుండా పెద్ద మలుపు, అదే-అతి భయంకరమైన మలుపు తిరిగింది.

ఆ రోజు నా బతుకులో ‘అశాంతి’ నీడలు పర్చుకునేందుకు పునాది వేసిన రోజు.

రాజా కాంప్ నుండి వచ్చి రెస్టు తీసుకుంటున్నాడు. అతని ప్రక్కనే కూర్చుని-నిద్రపోతున్న అతనివైపు ఆరాధనగా చూస్తూ, అతని క్రాప్ తో ఆడుకుంటున్నాను. అలాంటి సమయంలో పోను మ్రోగింది. ‘కాంప్ నుండి వచ్చి గంట కాలేదు. అప్పుడే పోస్టు!’ అంటూ విసుగ్గా రిసీవర్ అందుకుని, కోపంతో ‘హల్లో’ అనికూడా నేను అనలేదు. అంతలో అటువైపు నుండి “డియర్! ఏమిటి లేట్? ఇవాళ 3 గంటలకు సరిగ్గా నా వడిలో ఉంటానని ‘ప్రామిస్’ చేశావు మర్చిపోయావా? నీ కోసం నేనెంత ‘యిడి’గా వెయిట్ చేస్తున్నానో నీకెలా చెప్పేది? ప్లీజ్-త్వరగా రా!” అంటూ వినిపించిన ఆడ స్వరానికి ఏమని జవాబు చెప్పాలో తోచక క్షణం తికమకపడి ‘రాంగ్ నెంబర్’ అని చెప్పదామనుకునేంతలో అటు వైపు ‘పోను’ పెట్టేసిన శబ్దం వినిపించింది. మరేం చెయ్యలేక రూమ్ లో పిచ్చిగా తిరగడం మొదలెట్టాను రాజా లేచేవరకూ—

'రాజా లేవగానే ఈ విషయం చెప్పదామా?' అనించింది. "అఁ ఎందుకులేదూ! ఎదో రాంగ్ నెంబర్, అయివుంటుంది. అంత మాత్రానికే చెప్పడం ఎందుకు?" అని సరిపెట్టుకుని - రాజా లేవగానే "ఇవ్వాలి పిక్చర్ కి వెళదాం" అన్నాను. రాజా మొహం తుడుచుకుంటూ - "చిత్తం! దేవిగారి అజ్ఞకు మరి తిరుగుందా? ముందు మా ఆత్మారాముడికి ఏదైనా 'దానా' పడేసి, తరువాత తమరు సింగరం మొదలెట్టండి" అన్నాడు.

అప్పటి వరకు నేననుభవించిన, 'తలనొప్పి'ని యిట్టే మర్చిపోయి హుషారుగా 'కిచెన్' లోకి నడిచాను.

టిఫిన్ ప్లేట్ తో తిరిగి వస్తున్న నేను గదిలో రాజా ఎవరితోనో పోస్ట్ మాట్లాడడం వినిపించి అప్రయత్నంగా గుమ్మం దగ్గరే ఆగిపోయాను.

"వ్యాట్, జయా! యింటికి పోన్ చెయ్య వద్దని ఎన్నిసార్లు చెప్పాను? సారీ, డియర్! మర్చిపోయాను. పది నిమిషాల్లో నీ పదిలో ఉండనూ? ఓ. కె" పోన్ పెట్టేసిన శబ్దం వినిపించింది. విషయం అర్థమై, అవనట్లుగా గండ్రగోళం చేసి బుర్రలో నుంచి వింతైన బాధ బయలుదేరింది. 'ట్రే'ని పట్టుకున్న చేతులు కంకాయ.

తూలి పడబోతూ నిలద్రొక్కుకుని, మామూలుగా అవదానికి విశ్వప్రయత్నం చేసి, అతి ప్రయాసపై తెచ్చుకున్న చిరునవ్వుతో, రూమ్ లో అడుగుపెట్టాను.

టిఫిన్ ప్లేట్ అండిస్తున్న నన్ను తన రెండు చేతులతోను బిందీస్తూ "కాంతీ! ఈరోజు కలర్ సారీలో నువ్వెంత అందంగా ఉన్నావో తెల్సా!" అంటూ నన్ను ఉక్కిరిబిక్కిరి చేసాడు. అదే మరోసారి తే తన్మయత్వంతో అతని చేతుల్లో ఒదిగిపోయేదాన్ని. కాని యిప్పుడు అతని చేతుల్లోనూ, మాటల్లోనూ, 'నటన' ఉండేమోనన్న అనుమానం కలిగి నా ఒళ్ళు కంపరంగా అనించింది. చిన్నగా నవ్వేస్తూ అతని చేతుల్లో నుండి తప్పుకున్నాను.

టిఫిన్ చెయ్యడం పూర్తి అయిన తరువాత అప్పుడే గుర్తుకువచ్చినట్లు "కాంతీ! ఆయామ్ సారీ, ఇవ్వాలి పిక్చర్ పోగ్రామ్ కాన్సిల్ చెయ్యి. అఫీసునుండి పోనొచ్చింది. అర్జంటుగా వెళ్ళాలి. మరి-వెళ్ళనా?" అన్నాడు లేస్తూ.

ఏమనాలో తోచని నేను "ఓఁ" అంటూ మూల్గాను.

"గుడ్! మాకాంతి నిజంగా కాంతే! వస్తా-బై" అంటూ వెళ్ళిపోయాడు. విషయం పూర్తిగా అర్థమైంది నాకు.

అంతటి పచ్చి నిజాన్ని భరించలేని నా హృదయం క్షణం మూగబోయి, మరుక్షణం లోనే తుపాను ప్రారంభమైంది. నా హృదయం ముక్కలైంది. ఆ హృదయ పీఠంపై ప్రతిష్ఠించు కున్న నా దైవం హఠాత్తుగా, వికృతంగా మారి, నన్ను పరిహసిస్తున్నట్లునిపించింది.

'జరిగిన రెండేళ్ళ కాపురం ఒక నాటకమేనా?' అనించింది. రాజా సమర్థుడు. తన నటనను అతి చాకచక్యంతో కప్పిపుచ్చి, నిజమని నన్ను నమ్మించి, నా కళ్ళు కప్పాడు. నాలో ఏదో తెలియని మంట బయలుదేరింది. అది నన్ను నిలుపునా దహించడం ప్రారంభించింది. ఆ మంటలో నా 'ప్రేమ' కాలి బూడిదై మిగిలింది. జీవితంలో మొదటిసారిగా 'రంపపు కోతను' అనుభవిస్తూ, అంతులేని 'వ్యధ'తో, అర్థం కాని బాధతో పక్కమీద పడి ఏడ్చాను.

చాలా ప్రొద్దు పోయిం తరువాత వచ్చిన రాజా నన్ను చూస్తూనే "అరే, కాంతీ! ఏమిటిలా ఉన్నావ్? ఒంట్లో బాగుండలేదా? ఏమైనా టాట్ రెట్స్ వేసుకున్నావా? డాక్టర్ కి పోన్ చెయ్యనా?" అంటూ హడావిడి పడుతుంటే చెప్పలేని అసహ్యమేసింది. 'యింతకాలం ఈ నటనను నిజం అని నమ్మి ఎంత మోసపోయాను? కళ్ళుండి గ్రుడ్డిదాన్ని అయ్యాను' అనుకుంటూ అతని వైపు పిచ్చిగా చూస్తూ వుండిపోయాను.

అలా రెండు రోజులు అతని ప్రవర్తన పరిశీలనగా గమనిస్తే, అతని నటన స్పష్టంగా తెలిసిపోయింది. ఏవేవో అడిగి-మందే నా హృదయాన్ని చల్లబరుచుకోవాలని అనిపించేది. కానీ, ఏమని అడగాలో తెలియక ముఖావంగా ఉండి పోయాను. అతని స్పర్శ నాకు తేల్చూ, జెర్రులూ ప్రాకినట్లు ఉండేది. అందుకే రాజా నన్ను దగ్గరకు తీసుకోబోయినప్పుడల్లా 'ఒంట్లో బాగుండలేద' నే నెపంతో తప్పుకునేదాన్ని.

అలా వారం గడిచింది.

ఒకరోజు రేణు దగ్గర్నుండి రెటర్ వచ్చింది. మా ఆదర్శ దాంపత్యాన్ని చూడడానికి వస్తున్నానని స్టేషన్ కి రమ్మనీ వ్రాసింది. ఇలాంటి సమయంలో

రేణు రావడం ఇష్టం లేకున్నా, తప్పనిసరిగా మరుసటిరోజు ఒక్కత్తినే స్టేషన్ కు వెళ్ళాను. అంతకుముందే రాజా కాంప్ ఉందంటూ వెళ్ళి పోయాడు. అతనితో రేణు వస్తుందనే మాట చెప్పబుద్ధి కాక, ఊరుకున్నాను.

స్టేషన్ లో 'రేణు' కొరకు వెతుకుతున్న నాకు 'ప్రియురాలు' తో కలిసి రైలు ఎక్కుతున్న రాజా దర్శన మిచ్చాడు. రాజా ప్రియురాలు మరెవరోకాదు-పేరుమోసిన వేశ్య-జయకుమారి!

'రేణూ' రానేలేదు.

నేను ఊహించుకుంటున్న దృశ్యం స్పష్టంగా కళ్ళబడేసరికి తల తిరిగి స్పృహ తప్పినంత పనైంది.

యింటికి ఎలా వచ్చానో కూడా తెలియదు. ఆ రోజుతో రాజాపై ఏమూలనో ఉన్న కాస్త అభిమానం, ప్రేమా కూడా రూపుతెలియకుండా పోయాయి.

రాజా నాతో 'కాంప్' కని చెప్పి బయలుదేరేది ప్రియురాలితో విహారాలు చెయ్యడానికి - అని అప్పుడు అర్థమైంది.

"అతన్నే దైవంలా పూజించి, మనస్ఫూర్తిగా ప్రేమించి, గౌరవిస్తున్నందుకు రాజా నా కిచ్చే బహుమానం ఇదేనా? నేనుండగా రాజాకి ఆ జయ అవసరం, జయ సాంగత్యం ఎందుకు కావల్సి వచ్చింది? పైకి నేనంటే

కొత్త వస్తువులు...

ఇండియన్ ఆయిర్ కార్పొరేషన్ వారు 'నూతన్' అన్న పేరుతో ఒక 'కిరోసిన్ స్టవ్' తయారుచేశారు. మామూలు స్టవ్ లకంటే, ఇందులో కిరోసిన్ బాగా ఆదా అవుతుందని ఉత్పత్తిదారులు తెలియజేస్తున్నారు. దీని 'బర్నర్'ను కొత్త విధానంలో రూపొందించడం జరిగిందనీ, దానివల్ల 'బ్లూఫ్లేమ్' (నీలం రంగులో వచ్చే మంట) ఏమాత్రం హెచ్చుతగ్గులు లేకుండా బాగా వస్తుందనీ, ఆ మంట స్టవ్ మీది పాత్రకు బాగా తగులుతుందనీ, వృధాగా పోవడం అంటూ వుందనీ, స్టవ్ కూడా దిట్టంగా తయారు చెయ్యడంవల్ల, ఎంత పెద్ద పాత్రనయినా అది భరించగలదనీ— ఐ. ఓ. సి. వారు తెలియజేస్తున్నారు. స్టవ్ లోని కిరోసిన్ (ఇందులో 2 లీటర్లు పడుతుంది) ఎంత వున్నదో తెలిపే సాధనం కూడా దీనికి వున్నదనీ, 'ఫ్లేమ్' హెచ్చుతగ్గులు లేకుండా కావలసినంత మేరలో వాడుకోడానికి తగిన సాధనం కూడా చాలా అనువుగా వుందనీ—వారు తెలియజేస్తున్నారు. ప్రస్తుతం ఈ స్టవ్ ఢిల్లీ, కలకత్తా ప్రాంతాలలో ఇండియన్ ఆయిర్ స్టేషన్స్ లో లభిస్తుందనీ, త్వరలోనే దక్షిణదేశంలో కూడా ప్రవేశపెడతామనీ ఐ. ఓ. సి. వారు తెలియజేశారు. ఢిల్లీలో దీని ధర రూ. 32.20 వై. (పన్నులు కాక) అనీ, తక్కిన ప్రాంతాల్లో కూడా, పన్నులతోకలిపి రూ. 35కు మించదనీ — ఐ. ఓ. సి. వారు చెబుతున్నారు.

'ప్రాణం' అంటూ ఎంతగా నటిస్తున్నాడు! ధబ్బుకోసం పదిమందికీ వళ్ళమ్ముకొనే ఆ జయ తోనా నా రాజాకి కాలక్షేపం? రాజా యిలాటి వాడ!" అంటూ నా హృదయం గొల్లుమంది.

పదిరోజులనంతరం తిరిగి వచ్చాడు రాజా. ఆ పదిరోజులు, రాత్రింబవళ్ళు ఆలోచించి నేను ఒక నిర్ణయానికొచ్చాను.

రాజా వస్తూనే నన్ను చూసి కంగారుగా "శాంతి! ఏమిటి యిలా ఉన్నావ్? వంట్లో బాగుండటంలేదా?" అంటూ దగ్గరకు తీసుకోబోయాడు. రాజా నలా చూస్తుంటే ఎవ్వరిపైనా ఎప్పుడూ కలగనంత ఆసహ్యం వేసింది. ఎవరో క్రొత్త వ్యక్తిని చూస్తున్న భ్రాంతి కలిగింది.

"వంట్లోనా? దానికేం బాగానే ఉంది! మనస్సే బాగుండలేదు!" అన్నాను ఆతన్నుండి దూరంగా జరుగుతూ.

"అదేం? మనస్సెందుకు బాగాలేదు? నేను లేననా?" రాజా కొంచెగా అంటూంటే మరింత ఆసహ్యమేసింది.

"కాదు! నమ్మినవాళ్ళే మోసగించినందుకు! నేను చిత్తుగా ఓడిపోయినందుకు" మొహం తిప్పుకుంటూ అన్నా.

"మోసమా? ఎవరు మోసంచేశారు నిన్ను?" కనుబొమలు ముదేస్తూ అన్నాడు.

"అదీసరే—టూర్ ఎలా జరిగింది? ఏమంటోంది మీ జయ?" సూటిగాచూస్తూ అడిగాను.

రాజా ఉలిక్కిపడి సర్దుకోవడం, క్షణంలో ఆతని మొహం తెల్లగా పాలిపోవడం స్పష్టంగా తెల్సిపోయింది.

"టూర్ ఏమిటి? నా జయ ఏమిటి? నీకేమైనా మతిపోయిందా?" బింకంగా బొంకబోయాడు.

"రాజా! నిజం దైర్యంగా వప్పుకుంటే కొంచెం అయినా నేను సంతోషించేదాన్ని. యిన్నాళ్ళూ నాకు నిజంగానే మతిపోయి మీరే నా సర్వస్వం అని గుడ్డిగానమ్మి మోసపోయాను. మీరింతగా నటించగలరని నేను కలలో కూడా ఊహించలేదు. ఈ రెండేళ్ళ మన కాపురం కేవలం

ఒక నాటకంలా మాత్రమే మిగిలిపోయినందుకు నేనెంతో కుమిలిపోతున్నాను—" నా మాటలకు మధ్యలోనే అడ్డుపడ్డాడు రాజా.

"అయ్యా సారీ, శాంతి! నీకు తెలియ నియ్యకూడదనే అనుకున్నాను. అది నా బలహీనత! అయినా నేను జయతో తిరిగినంతమాత్రాన యిప్పుడు నీకొచ్చిన నష్టం ఏమిటి? నీకేం తక్కువైంది?" రాజా మాటలు నాలో మరింత మంటలను రేపాయి.

"రాజా! ఆదానిగ్ని కావల్సింది తిండి, బట్టా, కార్లో తిరగడం మాత్రమే కాదు. అంత కంటే ఎక్కువైంది—ప్రతి ఇల్లాలు కోరుకునేదీ తన భర్త హృదయంలో తనకు సంపూర్ణమైన స్థానం. అది నాకు ఉన్నదని భ్రమపడి యిన్నాళ్ళూ నేను గర్వపడ్డాను. యిప్పుడు నా భ్రమ తొలగి పోయాక కూడా 'నాకేం తక్కువైంది?' అని ఆత్మవంచన చేసుకుంటూ నేనుండలేను. మీరు చేసినలాటి తప్పే నేను చేసి క్షమించమని మీ కాళ్ళపైపడితే మీరు క్షమిస్తారా? తమ భార్యలు ఏరాయి మగాడితో చనువుగా మాట్లాడితేనే సహించలేని మీ మగజాతి—తాము మాత్రం భార్య కళ్ళుకన్నీ బజార్ల వెంట పడొచ్చా? యిప్పటివరకు నటించింది చాలు. యిక నేను—ఈ నాటకం నుండి తప్పుకుంటున్నాను!" అఖరి మాటలన్నప్పుడు నా గుండెల్లో గుసేవాలే దిగాయి. కళ్ళ నుండి కారే కన్నీటిని రాజా చూడడం ఇష్టంలేక మొహం కిటికీ వైపు తిప్పేసుకున్నాను.

"శాంతి!" అంటూ దగ్గరకు రాబోతున్న రాజాని తప్పించుకుని దూరంగా జరుగుతూ "స్టీజ్, రాజా! నన్ను తాకాలని ప్రయత్నించండి. ధబ్బు కోసం పదిమందికీ ఒళ్ళమ్ముకునే ఆ జయను తాకిన చేతుల్తో నన్ను తాకొద్దు. యిప్పటికే నా వళ్ళంటే నాకే ఆసహ్యంగా ఉంది. యిప్పుడు మీరు తాకితే తాకినచోట కాల్చుకుని ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకుంటాను" తీక్షణంగా అన్నాను.

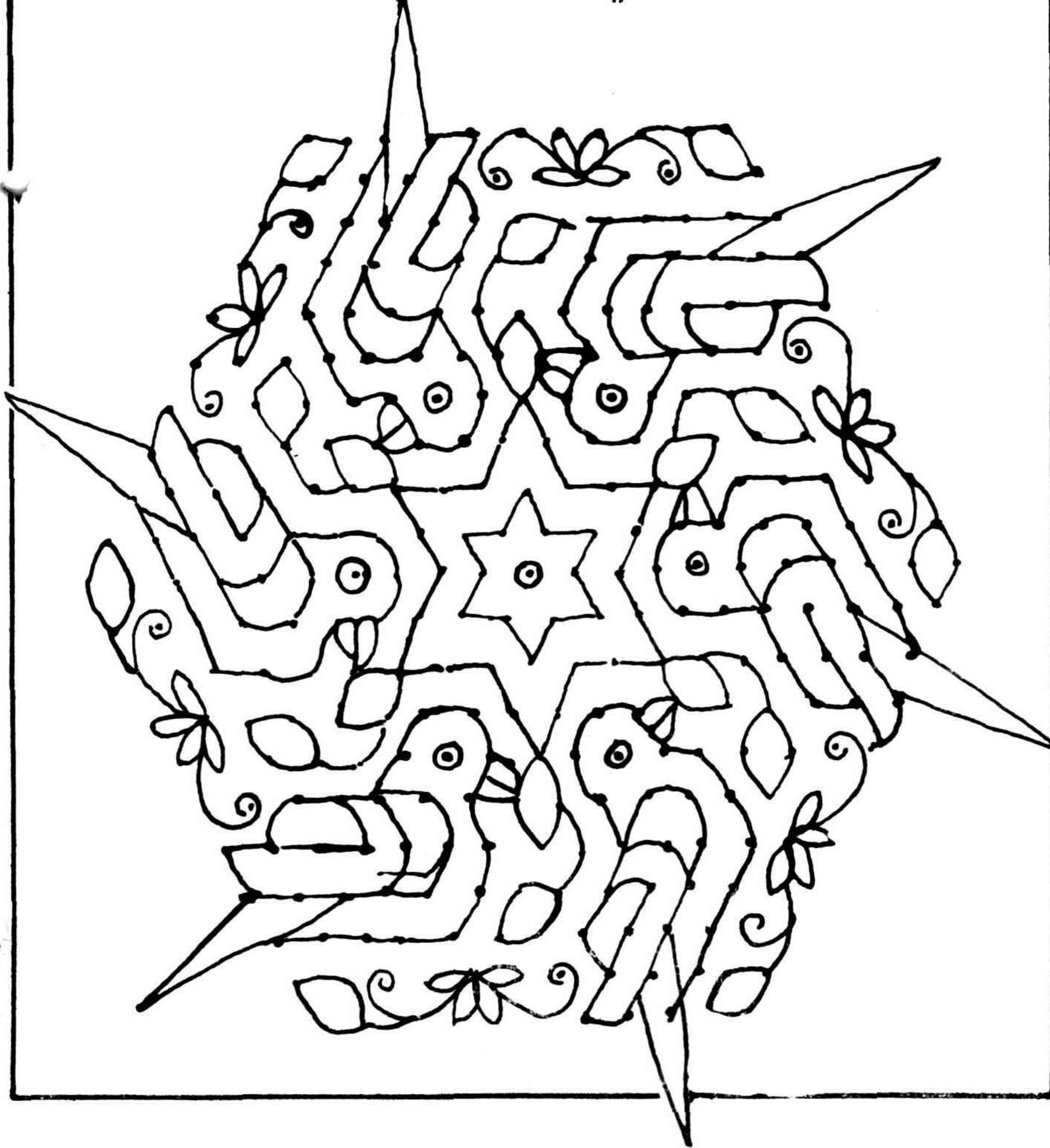
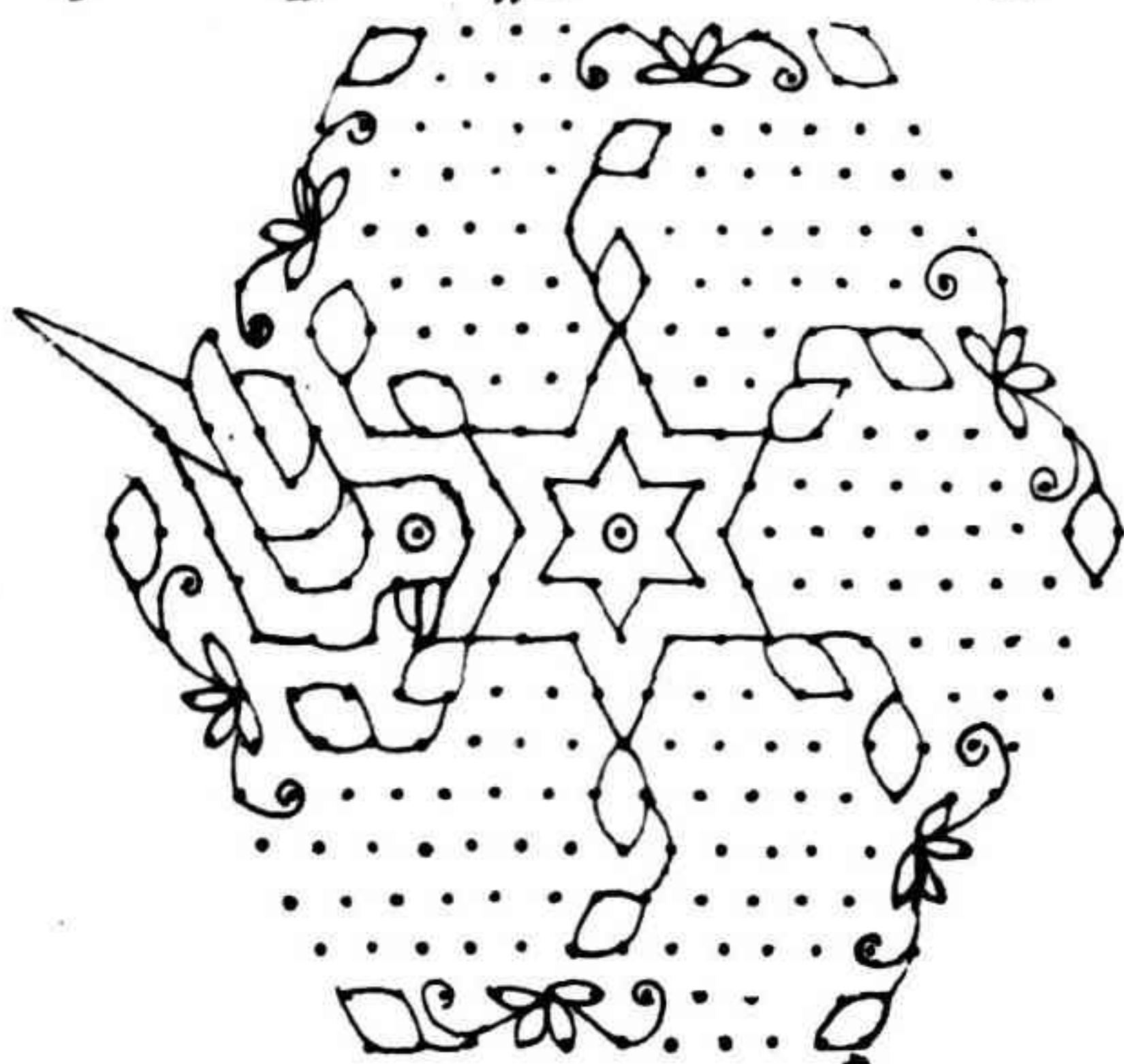
"శాంతి! ఏమిటి వాగుడు? పోనీ అనుకుంటూంటే మితిమీరుతున్నావ్! నేను మగాణ్ణి తెలుసా? నా యిష్టం వచ్చినట్లు తిరుగుతాను. ఏం చేస్తావ్? నీ కంటే ముందే నాకు చాలామంది ఆదవాళ్ళతో పరిచయం ఉంది! ఏం? తప్పా? నువ్వెంత బెదిరించి ఏడ్చినా నేను జయను మాత్రం వదులుకోలేను. నోరుమూసుకుని పడివుండు."

చిలకమొస

మొదట ఒకదానికొకటి సమానధారంలో ఉండేలా 21 చుక్కలు ఒక వరుసలో ఉంచాలి. ఆ తర్వాత ఆ వరుసకు అటూ ఇటూ ఒక్కొక్క చుక్క చొప్పున తగ్గిస్తూ అలా రెండువైపులా

11 చుక్కలున్న వరుసలు వచ్చేదాకా చుక్కలు పెట్టుకోవాలి.

ఆ తర్వాత 21 చుక్కలున్న వరుసలో మధ్య ఉన్న చుక్క చుట్టూ ఒక వృత్తం గీచి - దానిచుట్టూ ఉన్న చుక్కలు కలిపి చిత్రం-1లో చూపినట్లు నక్షత్రం ఒకటి రూపొందించాలి. ఆ తర్వాత దాని చుట్టూ మరో నక్షత్రం ఆకారం రూపొందించాలి. ఇక చిత్రం-1లో చూపిన ఆరు కొనల దగ్గర చిత్రంలో చూపినట్లు-అకులూ తీగెలూ గియ్యాలి. తక్కిన చుక్కలను కలిపితే చిలుకల ఆకారాలు వస్తాయి. మొదట చిలుక కంటిలో ప్రారంభిస్తే ముగ్గు బాగా కుదురుతుంది. (చిత్రం-2లో పూర్తయిన ముగ్గు కనిపిస్తున్నది). రంగులతో అలంకరిస్తే ఈ ముగ్గు మరింత బావుంటుంది.

నటన పోయి అసలు స్వరూపం బయట పడిందా రోజు!

చేసిన తప్పుకు 'సిగ్గు' పడక పైగా నన్నే నోరుమూసుకోమని వెళ్ళిపోయాడు బయటకు.

మళ్ళీ 'రాజా' వచ్చేసరికి నేను అమ్మా వాళ్ళింటికి వచ్చేసాను. ఎవరిమీదో తెలియని వెర్రి కోపంతో చావాలనుకున్నాను. కాని నా మనస్సు హెచ్చరించింది. చచ్చి ఎవరిని సాధిస్తావు? ఒక మగాడు చేసిన వంచనకు చనిపోవడం పిరికి తనమే అవుతుంది! నువ్వు అంత పిరికిదానివా? నీ అంతట నీవు బ్రతకలేవా? నువ్వు పుట్టినందుకు కొంతయినా సేవచేసి నీ మాతృ దేశపు ఋణం తీర్చుకో! యిక 'నీ ప్రజలకోసం' బ్రతుకు! అంటూ నావివేకాన్ని, మానవత్వాన్ని తట్టి లేపింది.

అందుకే చనిపోయే ప్రయత్నం మాని 'నర్సింగ్'కి వెళ్ళాను. ట్రైనింగ్ కి వెళ్ళే రోజు అమ్మ చాలా గొడవచేసింది. తిరిగి 'రాజా' దగ్గరకు వెళ్ళిపోమని అన్నయ్య హితబోధ చేశాడు. కానీ నా మనస్సు మారలేదు. యిక ముంచు మారదు కూడా.

మాధవీ!

ఇప్పుడు నేను 'సిస్టర్ శాంతి'ని. 'ట్రైనింగ్' పూర్తిచేసి 'జాబ్' చేస్తున్నాను. ఇక్కడ ఈరోగులనూ, చిన్నారి పాపల్ని చూసి నన్ను నేనే మర్చి పోతాను. నాలో యిప్పుడు ఎలాంటి కోరికలూ, బాధలూలేవు. నా మనస్సెప్పుడూ హాయిగా, ప్రశాంతంగా ఉంటోంది.

మధూ! నే చేసిన పని తప్పా? 'శీలం' అనేది మనసున్న ప్రతివాళ్ళ ప్రాణం ఏంటే ఎక్కువైతే, పవిత్రంగా కాపాడుకోవల్సిందే కదా? 'శీలం' పోగొట్టుకున్న ఆడది పతితా-శీలం లేని మగాడు మొనగాడూనా? తన భార్య పవిత్రంగా ఉండాలని భర్త కోరుకున్నట్లే, తన భర్త కూడా అంత పవిత్రంగానూ ఉండాలని భార్య కోరుకోవడం తప్పా? 'శీలం' లేని భార్యను భర్త తిరస్కరించినట్లే - 'శీలం' లేని భర్తను భార్య తిరస్కరిస్తే నేరమా? మన బంధువులందరూ నాకు 'మొగుడ్ని వదిలేసింది' అనే బిరుదిచ్చారు. మరి నువ్వేమంటావో! వెంటనే జవాబు వ్రాయి."

నీ శాంతి

*

అతడు బలశాలి ఆమె చలనశీలి

చల్లదనానికి రూపం
శౌంతానికి ప్రతిరూపం
అందరిలో ఆపురూపం
మీ సుందర మేధస్సుతో
తులతూగేందుకు, బోంబే డ్రాయింగ్
వారి దుస్తుల శ్రేణి. రంగులతో
డిజైన్లతో మిమ్మల్ని కవ్వించేందుకు.
కండసిరి చిరకాలం. అతివ.
సొగసు కలకాలం.

బోంబే డ్రాయింగ్

పట్టణాలలోనూ నగరాలలోనూ నానాటికి ఎక్కువ అంతస్తులుగల ఇళ్ళు, భవనాలు పెచ్చు పెరిగి పోతున్నాయి. ఇలా రెండు మూడు అంతస్తుల కన్నా ఎక్కువ అంతస్తులున్న భవనాలలో కింది నుంచి రెండు అంతస్తులలో ఉంటే పరవారేదట. కాని మూడవ అంతస్తుకన్నా ఎక్కువ ఎత్తులో కాపురముండేవారు జబ్బు పడడం తరచుగా జరుగుతూ ఉంటుందని వచ్చిమ జర్మనీ శాస్త్రజ్ఞులు ఇటీవల ప్రకటించారు. వారు ఈ మధ్య విస్తృతంగా పరిశోధనలు జరిపి, కొందరు రకరకాల కారణాలవల్ల మీది అంతస్తులలో కాపురం చెయ్యడానికి ఇష్టపడినా-లిఫ్టులో తరచుగా కిందికి మీదికి వెళ్ళిరావడం వల్లా, మెట్ల వెంటి చాలామంది నడవడం వల్లా - వైరస్లు, తక్కిన సూక్ష్మజీవులు మీదికి వ్యాపిస్తాయని తెలుసు కున్నారు. అందువల్ల మీది అంతస్తులలో ఉన్న వారికి కింది అంతస్తులలో ఉన్నవారికన్నా తరచుగా జలుబు, దగ్గు వంటివి వచ్చే అవకాశం ఉందని వారు తెలిపారు.

*

భారతీయ శస్త్రవైద్యులు ఇటీవల ఒక కొత్త మనత సంపాదించారు. ప్రమాదంవల్ల తల మీద కుడివైపు జుట్టంతా కాలిపోయిన ఒక తొమ్మిదేళ్ళ అమ్మాయికి ఎడమవైపు నుంచి ఆరోగ్యకరంగా ఉంది. జుట్టును పెరగనివ్వగలస్థితిలో ఉన్న చర్మాన్ని తీసి అతుకువేసి వారు విజయం సాధించారు. శస్త్ర చికిత్స జరిపిన కొన్నాళ్ళలోనే ఆ అమ్మాయికి కుడివైపున జుట్టు పెరగసాగింది. బొంబాయికి చెందిన ఆర్. జె. మనేకపా, ఎస్. ఆర్. తంబ్లే కర్ అన్న ఇద్దరు శస్త్రవైద్యులు ఈ 'ప్లాస్టిక్ సర్జరీ' చేశారు. వారు చేసిన శస్త్రచికిత్సను 'మైక్రో వాస్కులర్ సర్జరీ' అంటారు. వారిద్దరూ ఈ శస్త్ర చికిత్సావిధానాన్ని జపాన్ లో నేర్చుకున్నారు.

మామూలుగా ఈ రకమైన శస్త్రచికిత్సలు చెయ్యడానికి ఉపయోగించే ఎలక్ట్రానిక్ సూక్ష్మ దర్శినిని కాక, సాధారణమైన సూక్ష్మదర్శినిని ఉపయోగించి వారు విజయం సాధించడం చెప్పుకోదగ్గ విశేషం. చిన్నతనంలో ప్రమాదవశాత్తూ ఒంటికి తగిలే గాయాలు పెద్ద పెరిగాక ఆయా వ్యక్తులను బాధించకుండా ఉండడానికి ఈ రకమైన శస్త్ర చికిత్సలు ఉపయోగపడగలవని భావిస్తున్నారు. ఈ శస్త్రచికిత్సా విధానంవల్ల చాలామందికి మేలు జరగగలదని ఆశిస్తున్నారు.

*

మృత్యాన్ని మొట్టమొదట ఎవరు కనిపెట్టారో కానీ, దానివల్ల కలిగే బాగోగులు ఇప్పటికీ చర్చనీయాంశాలుగానే పరిణమించాయి. ఇటీవల నలుగురు అమెరికన్ డాక్టర్లు - కొన్ని ప్రయోగాలు జరిపి, రోజూ కొద్దిగా 'విస్కీ' తీసుకోవడం-గుండెకు మంచిదని తేల్చారు. అలాగే మోతాదు మించని రైంగిక సుఖం - మానసిక ఆందోళనను తగ్గించగలిగితే, హృద్రోగంగలవారు రైంగిక సుఖం పొందడం ఆరోగ్యానికి దోహదం చేస్తుందని కూడా చెప్పారు. పొగత్రాగడం, కొవ్వుపదార్థం అధికంగా వుండే ఆహార పదార్థాలు ఎక్కువగా తీసుకోవడం, వ్యాయామం చేయకపోవడం, విపరీతంగా మానసిక ఆందోళనకు గురికావడం, అధికంగా మద్యపానం చేయడం వంటి కారణాలవల్ల గుండెపోటు వస్తుందని ఆ డాక్టర్లు తెలియచేశారు.

*

రోగికి గుండెపోటు వచ్చిందన్న విషయం తొందరగా నిర్ధారణ చేసుకుని, వైద్యం చేయడానికి మూత్ర పరీక్ష చేసి-గుండెపోటును కనుగొనే విధానాన్ని ఈ మధ్య అమెరికాలో డాక్టర్లు కనిపెట్టారు. మామూలుగా కొందరు రోగుల విషయంలో గుండె పోటుకు సంబంధించిన చిహ్నాలను డాక్టర్లు తెలుసుకోవడం కష్టమనీ, అందువల్ల గుండె

పోటుకు వైద్యం చేయడంలో ఒకోసారి జాప్యం జరుగుతుందని, ఈ విధానం వల్ల కొన్ని గంటల్లో అసలు సమస్యను గుర్తించి, తగిన వైద్యం చేయవచ్చనీ - వైద్య శాస్త్రజ్ఞులు భావిస్తున్నారు.

*

'బింగళాదుంపలలో పిండిపదార్థం ఎక్కువగా ఉంటుంది కనుక వాటిని తక్కువగా తినాలి' అన్నది ఇప్పటిదాకా ఉన్న అభిప్రాయం. 'అయితే ఈ మధ్య కొందరు పోషకాహార శాస్త్రజ్ఞులు జరిపిన పరిశోధనల ఫలితాలు ఈ అభిప్రాయం సరికాదంటున్నాయి.

బింగళాదుంపలలో అమూల్యమైన పోషకాహార పదార్థం ఉందనీ, వాటిలోని మాంసకృత్తులు (ప్రోటీన్లు) 'చిటెన్' (కోడి మాంసం)లోని మాంసకృత్తులంత బలవర్ధకమైనవనీ వారు పేర్కొన్నారు. మాంసకృత్తులు ఎక్కువగా కావలసిన ముసలి వారికి బింగళాదుంపలు పనికిరాగలవనీ, తొక్క ఒలిచిన 100 గ్రాముల బింగళాదుంపలలో మామూలుగా ఉడికించిన గుడ్డువల్ల లభించేటన్ని కేలరీలు లభిస్తాయనీ వారు చెప్పారు. బింగళాదుంపలు తింటే లావెక్కుతామని ఎవరూ భయపడక్కరలేదని వారు పేర్కొన్నారు.

*

ఇటీవల ఒక బ్రిటిష్ డాక్టర్ ఒక మందును తయారు చేశాడు. ఆ మందును ఉపయోగించే పురుషులకు కామవాంఛ ఉండదని ఆయన పేర్కొన్నాడు. విపరీతమైన కామోద్రేకంవల్ల-కామవాంఛకు సంబంధించిన నేరాలు చేసి, శిక్ష అనుభవిస్తున్న వారికి ఈ మందు ఇవ్వాలనుకుంటున్నారు. ఈ మందు వాడడం వల్ల అసలు కామవాంఛ కలగకుండా చేసుకోవచ్చని చెబుతున్నారు. ప్రస్తుతం లండన్ లోనూ, బ్రిటన్ లోని ఇతర నగరాలలోనూ లభించే ఈ మందును వాడడం వల్ల ఇతర సమస్యలు ఏవీ రావని పరిశోధనల వల్ల తేలింది.

రెండు రోజుల తర్వాత కారేజీ బయట శ్రీపతి కనిపించాడామెకి. అతన్ని చూసి చిన్నగా మందహాసం చేసిందామె.

“మీతో కొంచెం మాట్లాడాలి....” గంభీరంగా అన్నాడతను.

“ఏమిటది?”

“ఇక్కడ రోడ్డు మీదే మాట్లాడమంటారా?”

శాంతి మాట్లాడలేదు.

“పదండి! అలా హోటల్లో కూర్చుని మాట్లాడుకొందా....”

అయిష్టంగానే అతని వెనుక నడిచిందామె.

హోటల్లో చాలానేవు మౌనంగా కూర్చున్నారీద్దరూ.

“మీరు నన్ను చాలా బాధపెడుతున్నారు....” అన్నాడతను పెన్నుతో టేబుల్ మీద ఏదో బొమ్మ గీస్తూ.

“నేనా?” ఆశ్చర్యంగా అడిగింది శాంతి.

“అవును! ఆ రోజు నన్నలా వదిలేసి పారిపోయారు కదా— పిలుస్తున్నా వినిపించుకోకుండా....”

ఈ కోర్స్ పూర్తయ్యాకే వివాహం చేసుకొందా....”

శాంతి ఏమీ మాట్లాడలేదు. ఎంచేతో అతను తొందర పడుతున్నాడేమో అనిపించింది.

“త్వరలోనే సృజన్ బాబుతో నేనన్ని విషయాలూ మాట్లాడతాను లెండి. మీరేమీ భయపడకండి! సృజన్ బాబు సంగతి నాకు తెలుసు! మన నిర్ణయాన్ని తప్పక హద్దీస్తాడు.”

శాంతి మనసంతా ఆలోచనల్లో నిండిపోయింది. ఇంతకూ తనసలు శ్రీపతిని ప్రేమిస్తోందా? మనసారా కోరుకొందోందా? లేక ‘ప్రీ’ మీద అతనికిగల ఆభిప్రాయాన్ని గౌరవించి తద్వారా అతనిని అభిమానిస్తోందా?

సర్వర్ కాపీలు తెచ్చి వారి ముందుంచాడు.

ఇద్దరూ కాఫీ తాగి, లేచి నిలబడ్డారు. ఫటుక్కున ఆమె చేయి అందు కొని చుంబించి వదిలేశాడతను.

శాంతి కంగారుపడి చుట్టూ చూసింది. ఫామిలీ రూమ్ లో ఇంకెవ్వరూ లేరు. ‘అమ్మయ్య’ అనుకొంది ధైర్యం తెచ్చుకొని.

“ఇంకెప్పుడూ అలా చేయకండి! ఇలాంటి పనులు నాకీష్టం

శాంతి కిరణాలు

8

శీలంకెట్టి
రమాదేవి

శాంతి సిగ్గుపడింది.

“నాకెందుకో వెళ్ళిపోవాలనిపించింది....”

“ఆ రోజు నుంచీ నాకు విచ్చెక్కిపోయినట్లుంది. మీ మీద ఎంతో కోపం వచ్చింది. కానీ ఎంత కోపమొచ్చినా చేసేదేముందీ?....”

శాంతి అతనివంకే చూస్తూండిపోయింది.

“కావాలంటే ఇంత విషమిచ్చి నన్ను చంపేయండి! కాని ఇలా చిత్రహింసపెట్టొద్దు....” తిరిగి అన్నాడతను.

శాంతి అదిరిపడింది.

“ఆ రోజు నేను వెళ్ళిపోయినందుకే మీరింత బాధపడుతోంటే— అయామ్ సారీ!” అంది నెమ్మదిగా.

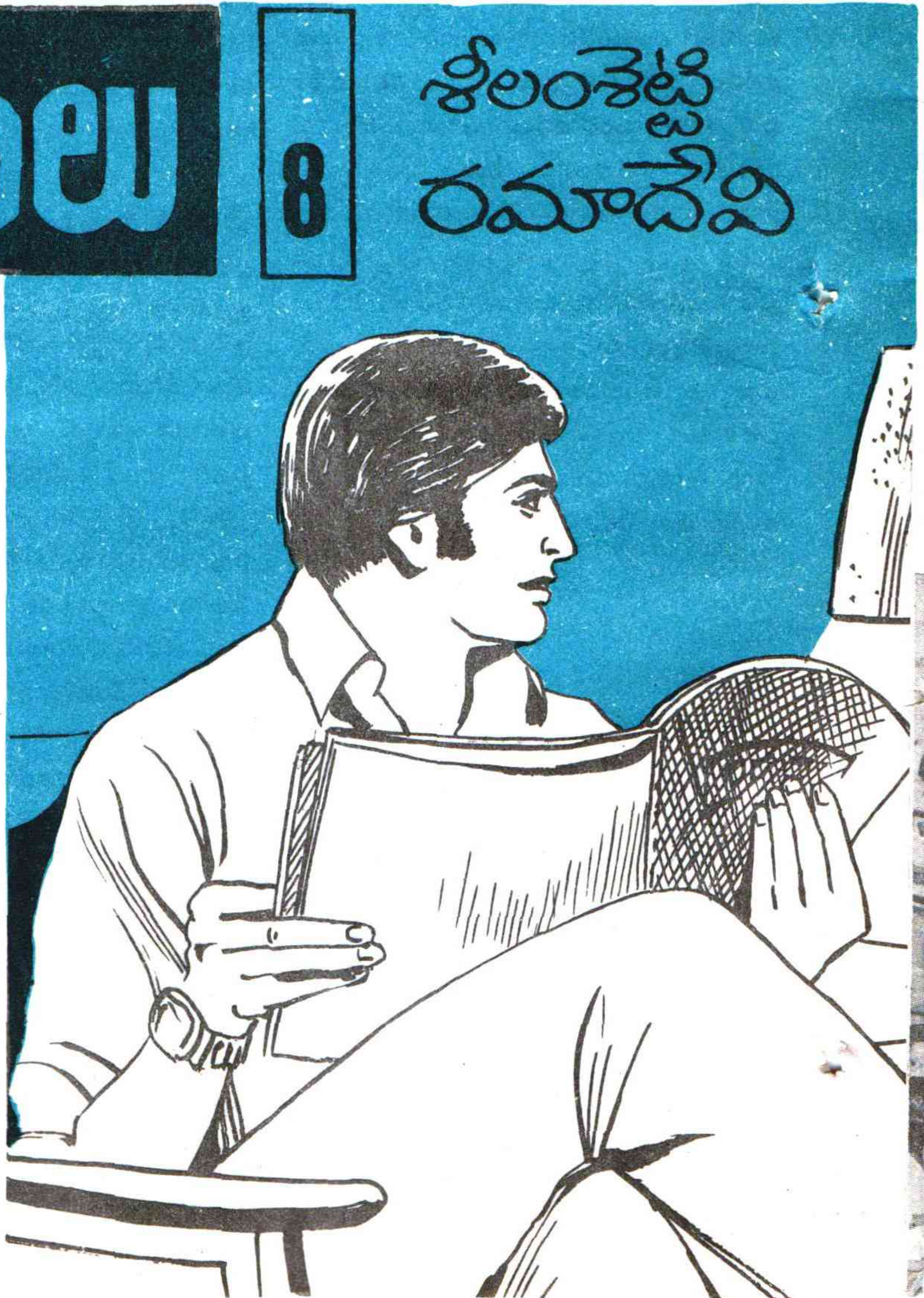
“ఊహ! నాక్కావలసింది—మీరు విచారపడటం కాదు. మీమీద ఎన్నో ఆశలు—మీ గురించి కంటున్న ఎన్నో కలలు వీటినేం చేయదల్చు కొన్నారన్నది నాక్కావలసిన సమాధానం!”

“అంటే?” ఇబ్బందిగా అడిగింది శాంతి. నిజానికతని ఉద్దేశం స్పష్టంగా అర్థమయిందామెకి.

“నేను మిమ్మల్ని ప్రేమించాను! వివాహం చేసుకోవాలను కొంటున్నాను....” త్వరత్వరగా అన్నాడతను.

శాంతి మనసు ఆనందంతో ఊగిసలాడింది. తనను పెళ్ళాడేవారు కూడా ఉన్నారన్నమాట! కాని....ఎలా?....

“మీ చదువు గురించి మీరేమయినా బాధపడుతున్నారేమో?

ఉండదు...." అంది అసహనంగా.

"ఓ! మీరింత అప్ నెట్ అవుతారనుకోలేదు. మీరు నేనూ త్వరలో ఒకటవబోతున్నామన్న అనందంలో అలా చేశాను...." అన్నాడతను నవ్వుతూ.

బస్ స్టాప్ దగ్గర ఆమెను వదలి వెళ్ళిపోయాడతను.

ఆరాత్రి సృజన్ బాబుతో శ్రీపతి గురించి మాట్లాడడానికి ప్రయత్నించిందామె. అతనెలాగూ కొద్ది రోజుల్లో తనను పెళ్ళాడే విషయమై సృజన్ బాబుతో మాట్లాడతాడు. అప్పుడు తను-తామిద్దరికీ మధ్య జరిగిన విషయాలన్నీ-అతని దగ్గర దాచినట్లు తెలిసిపోతుంది. ఆ తరువాత అన్నయ్యకి తన మొఖమెలా చూపగలదు?

"సాయింశ్రం కారేజి నుంచి వస్తుంటే శ్రీపతిగారు కనిపించారన్నయ్యా!" అంది సాధ్యమైనంత మామూలుగా మాట్లాడుతూ.

"ఎక్కడ?"

"నాంపల్లి దగ్గర...."

"ఏమన్నాడు? వారం రోజుల్నుంచీ శెలవులో ఉన్నట్లు తెల్సింది

నాకు...."

"అవునట! ఏదో పనిమీద తిరుగున్నట్లు చెప్పారు....బలవంతం చేసి హోటల్ కి తీసుకెళ్ళి కాఫీ టిఫిను ఇప్పించారు...."

కాసేపు శ్రీపతి గురించి ఏవేవో మాట్లాడాడతను.

అమర్నాడే తిరిగి సరస్వతి వాళ్ళింటికెళ్ళింది శాంతి. వాళ్ళింట్లో ఏదో పూజ ఉండటం చేత సరస్వతి ఆహ్వానించిందామెని. అదీగాక అజ్ఞాతంగా వినోద్ తో సరదాగా మాట్లాడాలన్న కోరిక కూడా చోటు చేసుకొందామెలో. ఒకోసారి మనకు వ్యతిరేకంగా ఉండేవారిపైనే గౌరవం పెరుగుతుంటుంది.

"శ్రీలమీద మీ అభిప్రాయాలు ఏమయినా మారినాయా?" అడిగింది శాంతి నవ్వుతూ.

"ఊహ! నా అభిప్రాయాలు ఏ పుస్తకాలో చదివి ఏర్పరుచు కొన్నవి కాదు శాంతిగారూ! అనుభవం - పరిశీలనలవల్ల ఏర్పరుచు కొన్నవి! అంచేత అవెప్పటికీ తప్పుకావు! మారివు!"

"సరే! చూద్దాం లెండి! ఏదోక రోజు మీరే వచ్చుకొంటారు-ఆవన్నీ తప్పని" కవిస్తూ అందామె. ఎందుకో అతనితో వాదించడం చాలా సరదాగా ఉందామెకి.

"ఈమాట మీరన్నారు గనుక ఊరుకొంటున్నాను. ఇదే మా సరస్వతి అయినట్లయితే చెంపలు పగలకొట్టే వాణ్ణి...."

"నేనూ అంతే! ఈ అభిప్రాయాలన్నీ మీరు వెలిబుచ్చారు కనుక సరిపోయింది. ఇదే సరస్వతి అయినట్లయితే...." నవ్వావుకోలేక నవ్వేసిందామె.

అంతవరకూ సీరియస్ గా ఉన్న అతను కూడా నవ్వేశాడు.

"మీరు మా యింటికోసారి రావాలి! మా అన్నయ్య తీసుకు రమ్మన్నాడు మిమ్మల్ని...." అంది శాంతి.

"వస్తాను! మీ ఇల్లు నాకు తెలుసు! మొన్న నేనూ సరస్వతి ఆటోలో ఆటే వెళ్తోంటే సరస్వతి చూపించింది."

"రండి! మా అన్నయ్యయితేగాని మీ వాదనలన్నీ తప్పని నిరూపించ లేదు...."

"అతనివల్ల కాదు! మీ అన్నయ్య అభిప్రాయాలే తప్పని ఒప్పిస్తాను చూస్తూండండి...." అతను వెళ్ళిపోయాడు నవ్వుతూ.

"మరేమీలేదు వాడికి చాలా ఇంటర్ వ్యాలయినా! అన్నిటిలోనూ మొగాళ్ళకంటే శ్రీలే ఎక్కువమంది నెలక్టవడంతో వళ్ళు మండిపోయింది. మా యింటి వెనుకే ఓ మహారాష్ట్రులమ్మాయ్ ఉంది. వాళ్ళకి చాలా డబ్బుంది. ఇంట్లో ఆందరూ ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు. బాంక్ లో ఇంటర్ వ్యూ వస్తే అన్నయ్య వెళ్ళాడు. ఆ అమ్మాయి కూడా వెళ్ళింది. ఆ అమ్మాయి నెలక్టయింది. అన్నయ్య నెలక్ట్ కాలేదు. ప్రతి నెలా జీతం రాగానే ఆ అమ్మాయి నాలుగు చీరలు, ఖరీదయిన స్పౌలీ-పౌడర్లు-లిప్ స్టిక్కులు-ఇలాంటివన్నీ తెచ్చేసుకొంటుంది. అదీ అన్నయ్యకు కోపం-అదే ఉద్యోగం తనకు దొరికినట్లయితే ఆ జీతం మాయింటిల్లి పాదికి సరిపోతుంది కదా-ఇప్పటి లాగా కష్టాలు పడకుండా గడపొచ్చు-అని అంటూంటాడు...." అంది సరస్వతి.

శాంతి ఇంటికి చేరుకొనేసరికి సృజన్ బాబు - శ్రీపతి కూర్చుని

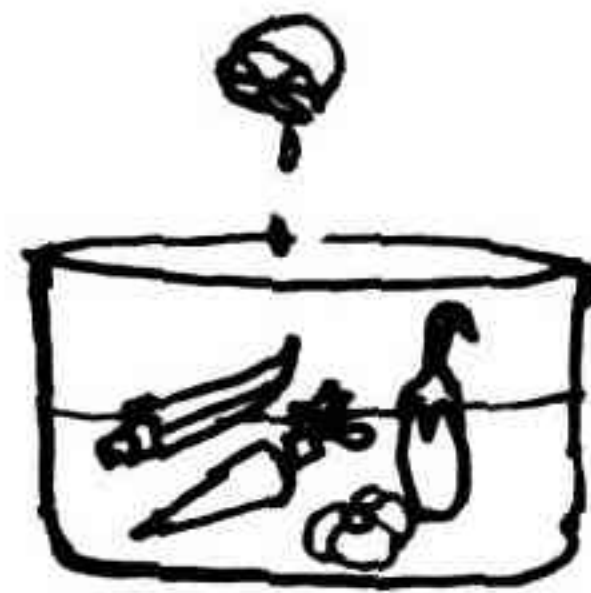
మాట్లాడుతూ కనిపించారు. గుండెలు రుల్లుమన్నయ్ శాంతికి. అతను తమ వివాహం గురించే మాట్లాడడానికొచ్చాడా? లోపలికెళ్ళిపోయి తలుపు వెనుక నుంచుని వారి మాటలు వినసాగింది.

14

సరోజ దగ్గర్నుంచి ఉత్తరం వచ్చింది స్వరూపకి.

వెంటనే బయల్దేరి వచ్చేటట్లు అతనికి ఒక తెంపరరీ ఉద్యోగం దొరికే అవకాశం ఉందని రాసిందామె. అది చదవటంతోనే ఆమెకు ప్రాణం వచ్చి నట్లయింది. ఏ ఉద్యోగమైనా ఫరవాలేదు. చిన్నదో-పెద్దదో తెంపరరీయో-పర్మనెంట్ అదంతా తరువాత చూసుకోవచ్చు. ముందోసారి ఉద్యోగంలో కాలుపెడితే తరువాత అది కాకపోతే మరోటి చూసుకునేంత ధైర్యం-అర్థిక స్తోమతా ఉంటాయ్! తన జీతం మీద ఆధారపడేవారెవరూ లేరు. కాని ఈ విషయం చెప్తే తల్లిదండ్రులేమంటారో అన్న బెరుకు మొదలయిందామెలో. ఏమయినా సరే! తను తీసుకొన్న నిర్ణయం మాత్రం అమలు జరగాల్సిందే! కాని వీలయినంతవరకూ తల్లిదండ్రులకు నచ్చచెప్పి ఈ ఊరు వదలడమే మంచిది. లేకపోతే వాళ్ళకు మళ్ళీ మనశ్శాంతి!

కాయగూరలు కొని నిలవచేస్తే వాడిపోతాయి. కాని అలా వాడిపోయినట్లుండే కాయగూరలను ఉపయోగించే ముందు నిమ్మరసం కలిపిన మంచి నీటిలో గంటసేపా, అరగంటసేపా నానబెడితే చాలు! అవి కాకా కాయగూరలలా తయారు కాగలవు.

తల్లి పడక్కుర్చీలో పడుకొని కళ్ళజోడులో నుంచి భగవద్గీత చదువుతోంది. తన జీవితం ఇలా అయిపోయిన దగ్గరనుంచి అవిడకు మనశ్శాంతి బొత్తిగా కరువయిపోయింది. అంచేత ప్రతిరోజూ భగవద్గీత చదవడం అలవాటు చేసుకొంది. ఆమె దగ్గరకు నడిచి నేల మీద కూర్చుంది స్వరూప. చేతులు రెండూ కుర్చీ చెక్కమీదుంచి “అమ్మా” అంది నెమ్మదిగా. భగవద్గీత చదవడం ఆపి కూతురివంక చూసిందామె.

“మా ఫ్రెండ్ సరోజ లేదూ! హైద్రాబాద్ లో ఉద్యోగం చేస్తోంది చూడు! అది ఉత్తరం రాసిందమ్మా! అక్కడే మరో ఉద్యోగం వాళ్ళి వచ్చిందట. కావాలంటే వచ్చి చేరమని రాసింది....” తల్లి మొఖంలో మారుతున్న భావాలను పరీక్షగా చూస్తూ అంది స్వరూప.

“ఉద్యోగమా?” ఆశ్చర్యంగా అడిగిందామె. “కాని హైద్రాబాద్ లో ఒంటరిగా ఎలా ఉంటావ్?”

“ఒంటరిగా ఎందుకమ్మా! సరోజతోపాటు ఉంటాను! లేదా ఇలా ఒంటరిగా ఉండదల్చుకొన్న ఆదాళ్ళ కోసం హాస్టల్స్ ఉన్నయ్! అక్కడయినా ఉంటాను!”

ఆమె ఆలోచనలో పడింది.

ఎటు మాట్లాడడానికి లోచటంలేదు. నిజానికి ఆడపిల్ల అంతదూరం పోయి ఒంటరిగా ఉద్యోగం చేయటం తనకిష్టం లేదు! కాని గుండెలమీద కుంపటిలా స్వరూపను ఎదురుగా ఉంచుకొని-ఆమెతోపాటు తామూ మానసికంగా బాధపడటం కూడా ఇష్టం లేదు.

“ఇది పర్మనెంట్ ఉద్యోగం కాదుటలే అమ్మా! తాత్కాలికమైనదే కాబట్టి. ఉన్నన్నాళ్ళు చేస్తాను. ఆ తరువాత మళ్ళీ ఇక్కడే ఉంటానుగా....”

ఇది కొంతవరకూ సచ్చిందామెకి.

“ఏమోనమ్మా! మీనన్నగారిని కూడా అడగాలిగా!” అంది ఆలోచిస్తూనే.

“నాన్నదేముందిలేవే? నువ్వు చెప్తే కాదంటారేమిటి?” సంతోషంగా అంది స్వరూప. ఆమెకు చాలా ఉత్సాహంగా. ఆనందంగా ఉంది. తల్లి ఇంత తేలిగ్గా వప్పుకొంటుందని ఊహించనైనా లేదు. తనక్కావలసింది, ముందీ వాతావరణం నుంచి బయట పడటం అంతే!

సాయంత్రానికల్లా బట్టలన్నీ సూట్ కేస్ లోకి సర్దుకొంది. రాత్రికి బయల్దేరాలనే ఉందామెకి. సాయంత్రం అయిదున్నరనుంచే తండ్రి కోసం ఎదుర్చుస్తూ వీధిలో నుంచుంది.

“ఏమిటి? ఇవాళేనా వెళ్ళటం?” ఆశ్చర్యంగా అడిగింది తల్లి. ఆమెకు స్వరూప ప్రయాణమవడానికి సిద్ధపడటం కొంచెం దిగులు కలిగిస్తోంది.

“ఆవును! త్వరగా వెళ్తేనే ఆ ఉద్యోగం దొరుకుతుంది. లేకపోతే మరెవరయినా చేరిపోయే అవకాశం ఉందిట....”

ఆమె ఇంకేమీ మాట్లాడలేకపోయింది.

మరి కాసేపట్లో స్వరూప తండ్రిరానే వచ్చాడు. ఈ వార్త వింటూనే ఆశ్చర్యపోయినా వెంటనే అందుకు వప్పుకొన్నాడు. తనే స్వరూపను తీసుకెళ్ళి బస్సెక్కించాడు.

“అక్కడ ఒబ్బరైవీ సరోజ ఇల్లు కనుక్కోగలవో లేదో....” సందేహంగా అన్నాడాయన.

“ఫరవాలేదు నాన్నా! తేలిగ్గానే కనుక్కోవచ్చు అని రాసిందిగదా! ఒకవేళ అంతగా కష్టమయితే ఆమె ఆఫీస్ కెక్రాను! ఆఫీసు కనుక్కోవడం తేలికే....”

ఆయనేమీ మాట్లాడలేదు.

బస్ బయల్దేరింది. అలాగే నిలబడిపోయి. కర్చీప్ తో కళ్ళు తుడుచు కొంటున్న తండ్రిని, కనుమరుగయేంతవరకూ చూస్తూండిపోయింది స్వరూప. ఆమెకూ దుఃఖం అగలేదు. ఇంతకాలానికి ఈ ఊరు వదిలేసింది తను. మళ్ళీ తల్లిదండ్రులతో కలిసి ఉండడం సాధ్యమవుతుందో లేదో! తన జీవితం ఎన్ని మార్పులు చెందబోతోందో? హైద్రాబాద్ లో కొత్త జీవితం, కొత్త స్నేహితురాండ్రు, కొత్త వాతావరణం.

చీకట్లో నుంచి దూసుకుపోతోంది బస్.

పక్క నీట్లోని అమ్మాయి పలుకరించింది. “ఎందాకా వెళ్తున్నావు?”

“హైద్రాబాద్-మీరో?”

“నేనూ హైద్రాబాద్! అక్కడ రేపు ఇంటర్వ్యూ ఎటెండ్ అవాలి.

“బాగుంది! నేనూ ఉద్యోగం కోసమే వెళ్తున్నాను....” నవ్వుతూ అంది స్వరూప.

“హైద్రాబాద్ ఎవరెళ్ళినా ఉద్యోగం కోసమే! లేకపోతే మనలాంటి మధ్య తరగతి కుటుంబాల కక్కడేం పని ఉంటుందనీ? మన టౌన్ లో మనకి ఉద్యోగావకాశాలు బొత్తిగా లేవు! నన్నడిగితే మన ప్రభుత్వం తప్పు పని చేస్తోందంటాను. కొన్ని కాకపోతే కొన్ని ఇండస్ట్రీస్ అయినా ప్రతి టౌన్ లోనూ పెడితే ఎంతో అభివృద్ధికి-ఎన్నో ఉద్యోగావకాశాలకూ - తోడ్పడుతాయి. అన్నీ హైద్రాబాద్ లో పెట్టటం మూలాన మనం అక్కడికెళ్ళి ఉద్యోగం చేయాలంటే అన్నీ సమస్యలే! అర్థికంగా మన కుటుంబాలకి మనం సహాయమూ చేయలేము....” ఉద్యోగంతో అందామె.

ఆమె చెప్పిందంతా సబబుగానే కనిపించింది స్వరూపకి. ఆ తరువాత ఇద్దరూ ఇంకేవేవో విషయాల్లోకి దిగిపోయారు.

అర్ధరాత్రి దాటాక అలాగే సీట్లో వెనక్కు వారి కళ్లు మూసుకొంది స్వరూప. మధ్య మధ్యలో మెలకువ వచ్చినా తిరిగి వెంటనే నిద్ర ఆవహించేసింది. తెల్లవారి పోతుండగా పూర్తిగా నిద్ర వదలిపోయింది. హైద్రాబాద్ లోకి ప్రవేశిస్తోంది బస్సు. ఖాళీగా ఉన్న విశాలమైన రోడ్లు - అందమయిన భవనాలూ.

మరి కొద్దిసేపట్లో బస్ స్టాండ్ చేరుకొంది బస్.

అంతవరకూ నిద్రావస్థలో ఉన్న వారంతా మేల్కొనడంతో బస్ లో హడావుడి మొదలయింది. సూట్ కేస్ తో బస్ దిగి నుంచుంది స్వరూప. తన పక్కన కూర్చున్న అమ్మాయ్ కూడా దిగి నుంచుంది.

“మీ పేరేమిటి?” అడిగిందా అమ్మాయ్.

“స్వరూప!”

“నా పేరు రాజ్యం స్వరూపగారూ! మళ్ళీ ఎక్కడో చోట కలుసుకోకపోము రెండి....” నవ్వుతూ అని వెళ్ళిపోయిందామె.

స్వరూప పర్స్ లోనుంచి సరోజ అడ్రస్ ఉన్న కాగితం బయటకు లాగింది.

“రిజ్ కావాలమ్మా?” ఓ రిజ్ వాడు ఆమె దగ్గరగా నడుస్తూ అడిగాడు.

“లక్ డీకాఫూల్ వెల్లెలి....”

“రెండు రూపాయలు.”

“సరే - పద!”

రిజ్ లో కూర్చుంది స్వరూప.

అడ్రస్ లో ఉన్న ప్రకారం అతనికి గుర్తులు చెప్పింది. ఇంటినెంబరు తేలిగ్గానే దొరికింది. తలుపు తట్టేసరికి ఓ ముసలాయన వచ్చి తలుపు తీశాడు.

“ఎవరు?” అన్నాడు ఆశ్చర్యంగా స్వరూప వంక చూస్తూ.

“నా పేరు స్వరూప అండీ! సరోజ కోసం వచ్చాను....”

“ఇదిగో-ఈ మెల్లెక్కి మేడమీద కెళ్ళు! రెండోగది సరోజది.”

మెల్లెక్కింది స్వరూప.

వరుసగా మూడు గదులున్నాయక్కడ.

రెండో గది తలుపులు తెరచే ఉన్నయ్. నెమ్మదిగా లోపలకు తొంగి చూచింది.

సరోజ స్టా ముందు చిన్న కుర్చీలో కూర్చుని ఉంది. అటువేపు తిరిగి కూర్చుని ఉండటం మూలాన స్వరూప గమనించలేదు. సూట్ కేస్ చప్పుడు కాకుండా గడపలో వుంచి, అడుగులో అడుగేసుకొంటూ వెనుక నుంచి వెళ్ళి ఆమె కళ్ళు మూసి పట్టుకొంది స్వరూప.

“ఎవరో నాకు తెలీదు....” అంది సరోజ నవ్వుతూ.

“ఊహించి చెప్పు....” అంది స్వరూప తనూ నవ్వేస్తూ.

ఆమె గొంతు గుర్తు పట్టేసింది సరోజ.

“స్వరూప....” అంది ఆనందంతో లేచి నిలబడుతూ.

చేతులు తీసేసింది స్వరూప.

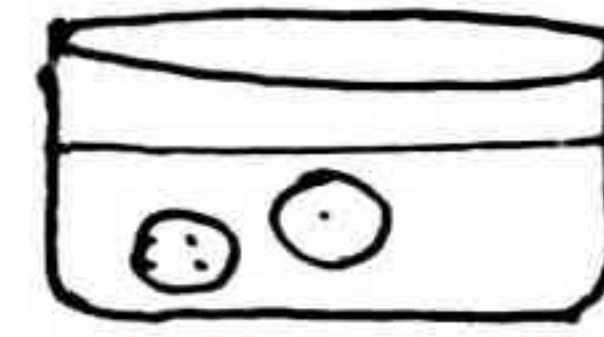
“ఇప్పుడేనా రావటం?” అడిగింది సరోజ.

“అవును! బస్ దిగి సరాసరి-వచ్చేశాను....”

“ఇల్లు కనుక్కోవటం ఇబ్బందయిందా?”

“ఏమీ ఇబ్బంది లేదు! ఆ రిజ్ వాడెవడో అడుగుడిలాగున్నాడు. ఒకరిద్దరిని అడిగి సరాసరి ఇంటి ముందు తీసుకొచ్చి దింపాడు....”

“నువ్వు వస్తావనే అనుకొంటున్నాను! కానీ ఇవాళే వచ్చేస్తా

నిమ్మవళ్ళు ఎండిపోకుండా, కొద్ది రోజుల బాటు తాజాగా ఉండడానికి, వాటిని రోజూ గంటసేపు మంచినీళ్ళలో వడవేసి ఉంచి, తీసేస్తూ ఉంటే చాలు.

వనుకోలేదు....”

“నీ ఉత్తరం చూసిన తరువాత నాక్కొక్క క్షణం కూడా అక్కడ ఉండబుద్ధి కాలేదు! అమ్మకి, నాన్నకి ఎలాగోలా నచ్చచెప్పి బస్సెక్కిేశాను.”

“మంచి పని చేశావ్! నిన్ననే మా ఆఫీసరుకి మరోసారి గుర్తు చేశాను నీ విషయం! తప్పుకుండా నీకే ఇస్తానన్నాడు. కాకపోతే ఆ ఉద్యోగం ఎన్నాళ్ళుంటుందో చెప్పలేం....”

“ఎన్ని రోజులయినా ఫరవాలేదు! అంతగా కావాలంటే ఈలోగా మరో ఉద్యోగం కోసం ప్రయత్నించవచ్చు! కదూ!”

“అదే నేనూ అనుకొన్నాను! త్వరగా తయారవాలి మనం! తొమ్మిదిగంటలకల్లా భోజనాలుచేసి బయటపడితేగాని కైముకి ఆఫీసు చేరుకోలేము!....” స్టా మీద కాఫీ డికాషన్ కిందకు దించుతూ అంది సరోజ.

“అటూ ఇటూ గదుల్లో ఎవరుంటున్నారు!”

“ఒక గదిలో హాస్పిటల్ నర్స్ ఒకావిడ ఉంటోంది! ఇంకో గదిని ఇంటి ఓనర్స్ ఉంచుకున్నారు. అంటే వాళ్లు మాకు దూరపు బంధువులే...!”

“బాగుంది! నీటిలో ఇలాంటి గది దొరకటం చాలా కష్టం!” అంది స్వరూప

తరువాత ఇంటిపనిలో మునిగిపోయిందామె.

తొమ్మిదయేసరికల్లా ఇద్దరూ భోజనం ముగించి ఆఫీస్ కి బయల్దేరారు. బస్ స్టాప్ లో అరగంట నుంచుంటే గాని బస్ దొరకలేదు.

“ఈ బస్సుల కోసం ఎదుర్చుకోవడంతోనే బోలెడు టైము గడిచి పోతుంది....” అంది సరోజ.

ఆఫీస్ చేరుకొని సరోజ సీటు దగ్గరే కూర్చున్నదిద్దరూ.

సరిగ్గా టైముకి ఆఫీసరు రావడం చూసి సరోజ అతని దగ్గరకు వెళ్ళి నుంచుంది.

“యస్!” అన్నాడతను ప్రశ్నార్థకంగా చూస్తూ.

“నిన్న మీకు మా ఫ్రెండ్ ఒకమ్మాయి గురించి చెప్పానుగదండీ! ఆ అమ్మాయి వచ్చిందిప్పుడు! విలువమంటారా?”

“ఓ యస్....పిలవండి!”

మరుక్షణంలో స్వరూపను తీసుకొచ్చింది సరోజ.

గదిలోకొస్తూనే అతనికి నమస్కరించింది స్వరూప.

“మీ సర్టిఫికేట్స్ చూపండి....”

సర్టిఫికేట్లన్నీ అతని ముందుంచి వివరించింది స్వరూప. అన్నీ చూసి “సరే! ఒక అప్లికేషన్ రాసివ్వండి....” అన్నాడతను. సరోజతోపాటు ఆమె టేబుల్ దగ్గరకు నడిచి అక్కడే కూర్చుని ఒక అప్లికేషన్ రాసిందామె. టైప్ రైట్ దగ్గర కెళ్ళి టైప్ చేయించి తీసుకొచ్చింది సరోజ. ఆ సాయిత్రానికల్లా అపాయింట్ మెంట్ ఆర్డర్ ఇచ్చారామెకి.

మర్నాటినుంచీ ఉద్యోగంలో చేరాలి.

అనందంతో ఉక్కిరి బిక్కిరయింది స్వరూప.

15

మర్నాడు ఆమెను తీసుకెళ్ళి నెక్స్ట్ ఇన్ ఛార్జ్ కి పరిచయం చేసింది సరోజ.

“మిస్టర్ సృజన్ బాబూ!” విలిచాడాయన దూరంగా కూర్చుని ఏదో పైలు చూస్తున్నతనిని ఉద్దేశించి.

సృజన్ బాబు లేచి ఆయన దగ్గరగా వచ్చి నుంచున్నాడు.

“చూడండి! షి ఈజ్ స్వరూప! మన నెక్స్ట్ లో వేకేస్ లో అపాయింట్ అయింది. మీ సీటుదగ్గరే కూర్చోబెట్టి కొంచెం టైన్ చేయండి....”

సృజన్ బాబు ఆ పేరు వింటూనే తృప్తిపడ్డాడు. ఎదురుగా స్వరూప కనిపించేసరికి అతనికి మతిపోయింది. ఆమె ముఖంలోకి చూడాలంటేనే భయం వేస్తోంది.

“అలాగేనండీ....” అతి కష్టంమీద అని ఆమెవంక చూసి “రండి!” అన్నాడు తను ముందుకు నడుస్తూ.

అతన్ని అనుసరించింది స్వరూప.

“మధ్యాహ్నం లంచ్ టైములో నేనే వస్తారే....” అంటూ అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయింది సరోజ.

సీటు దగ్గరకు చేరుకొని “ఇలా కూర్చోండి!” అన్నాడు ఓ కుర్చీ తన టేబుల్ కెదురుగా లాగుతూ.

బిడియంగా కూర్చుంది స్వరూప. ఆ నెక్స్ట్ లో మరో ఇద్దరమ్మాయిలు పనిచేస్తూ కనిపించారామెకి.

[సశేషం]

పిల్లలలో చాలమంది అవసరమైనన్ని పాలు తాగరు

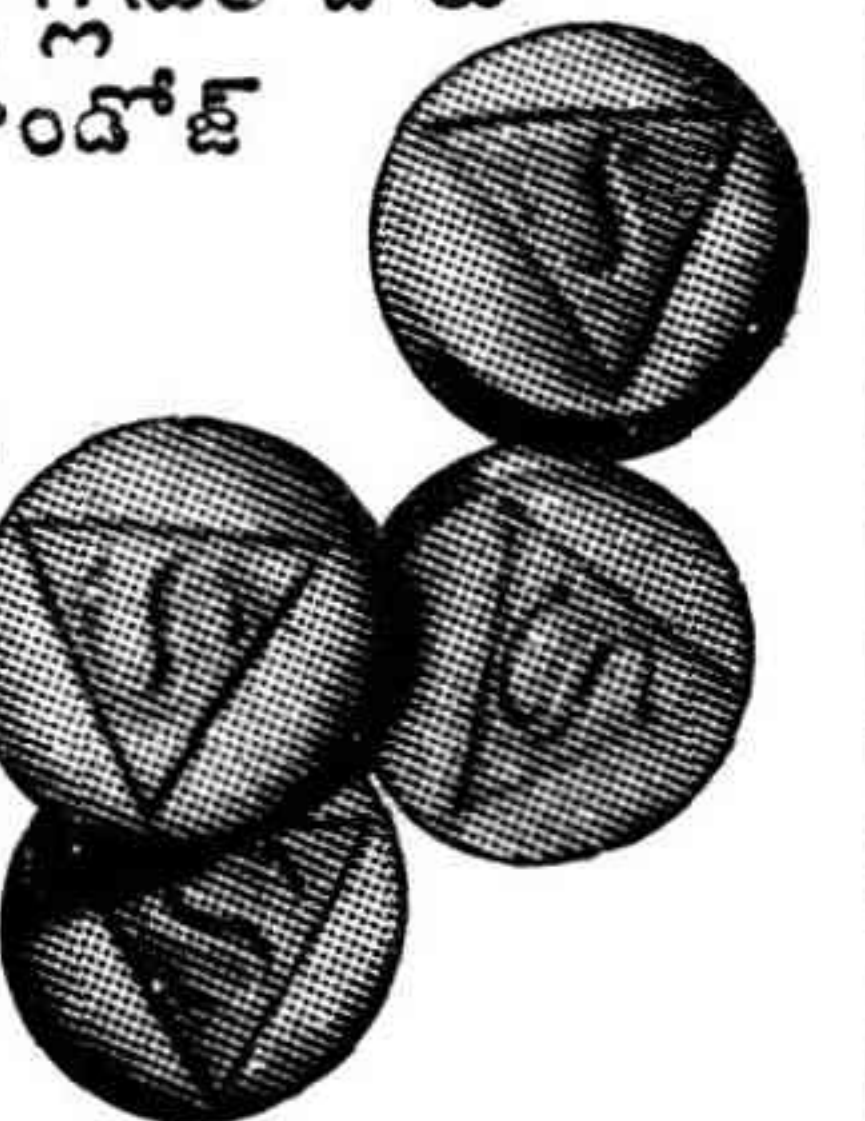

అందుకే వారికి కావాలి కాల్షియం-శాండోజ్ బిళ్ళలు

భారతదేశంలో చాలమంది పిల్లలలో కాల్షియం కొరత ఉంది మరి మీ పిల్లలలో కూడానా? మీ పిల్లలకు కావలసిన కాల్షియం పోషణ వారి పళ్ళకూ, ఎముకలకూ లభిస్తోందా అన్నది మీరే చూసి చెప్పగలరు. వారిలో అందరూ రోజుకు చెరో 3 పెద్ద గ్లాసుల పాలు తాగుతున్నారా? లేదు! అయితే వారికి కాల్షియం-శాండోజ్ బిళ్ళలు తప్పని సరిగా కావలసిందే.

కాల్షియం-శాండోజ్ గట్టిపళ్ళు, దృఢమైన ఎముకలు పెంపొందించుకు తోడ్పడుతుంది. విటమిన్ సి, డి, బి12తో బలపరచవడి, రాస్ బెర్రీ రుచిగల కాల్షియం శాండోజ్ బిళ్ళలు బలే రుచికరమైనవి. పిల్లలు అవంటే ముచ్చట పడతారు.

కాల్షియం-శాండోజ్ — ప్రపంచంలో మేల్తైన కాల్షియం స్వీట్టర్ లెండ్ లోని శాండోజ్ వారు రూపొందించినది.

మీ పిల్లలకు రోజూ కనీసం 4 కాల్షియం-శాండోజ్ బిళ్ళలు కావాలి. 2 బిళ్ళలు ప్రతిసారి తోంచేసే ముందు

కాల్షియం-శాండోజ్
గట్టి పళ్ళు, పటిష్టమైన
ఎముకలకోసం

daCunha/CS/19 K TEL

“బొమ్మగారూ! బొమ్మగారూ! మనకి అనాదిగా కొన్ని నమ్మకాలు ఉన్నాయి. తీరా చూడగా వాటికి బలవత్తరమైన కారణాలు అంటూ ఏవీ కనిపించవు. కొన్ని మరీ అర్థం లేకుండా ఉన్నట్టుగా కూడా కనిపిస్తాయి. ఈ నమ్మకాలు ఎలా వచ్చాయి? వీటిలో కొన్ని మూఢ నమ్మకాలుగా కనిపిస్తాయే - ప్రజలు వాటిని అంత గుడ్డిగా ఎలా నమ్మారు? నమ్ముతున్నారు? ఉదాహరణకు - వీడిలోకి బయల్దేరుతున్నప్పుడు “ఎక్కడికి వెళ్తున్నారు?” అని అడగకూడదంటారు; వెళ్తుంటే, ఎదురుగా పిల్లి రాకూడదంటారు; నూనె మనిషి రాకూడదంటారు; ఇవన్నీ ‘అపశకునాలు’ అంటారు. కాకి అరుస్తే చుట్టాలొస్తారంటారు. వంటి మీద సాలెపురుగు పాకితే కొత్త బట్టలు వస్తాయంటారు. ఇలాగే ఎన్నో. వీటిగురించి మీకేమైనా తెలుసా? తెలిస్తే చెప్పగలరా?” అంటూ వి. కామేశ్వరీదేవిగారుట - యలమంచిలి నుంచి నాకు ఉత్తరం రాశారు. మరి, నాకు తెలిసినంత వరకూ సమాధానాలు చెప్పాలి గదరా!....

నిజానికి ఇది చాలా ఉత్సాహకరమైన విషయమే. తెలుసుకోవాలన్న కుతూహలం చాలా మందికి ఉంటుంది. కాని కొన్నింటికి కారణాలు దొరికినా, మరి కొన్ని మాత్రం సహేతుకంగా కనిపించవు.

మొదట్లో-మన వాళ్ళు కొన్ని కొన్ని నమ్మకాలు ఏర్పరచుకున్నారు; వాటిని నమ్మారు. “ఉరుమితే వాన వస్తుంది” అంటే నమ్ముతాం. దానికి కారణం కనిపిస్తుంది. కానీ “అదివారం నాడు వాన మొదలెడితే, వారం రోజులు కురుస్తుంది” అన్న దానికి కారణం కనిపించదు. ఇక మనం చెప్పకోవాలంటే - అదివారం అంటే సూర్యుడికి చెందిన రోజు. వెల్తురు ఇచ్చేవాడూ, శన కాంతివల్ల, ఆవిరి చేసిన నీటిని - వానగా ఇచ్చే వాడూ సూర్యుడు కాబట్టి-అదివారం వాన మొదలెడితే-వారమంతా కురుస్తుంది-అని అనుకున్నారేమో! ఇది పూరితే అన్వయించుకోదమే గాని - ఇదే కారణం అయిఉంటుంది అని చెప్పడానికి లేదు.

ఎవరైనా పనిమీద వెళ్తున్నప్పుడు “ఎక్కడికి?” అని అడిగితే-మానసికంగా ఏదో చిరాకు కలుగుతుంది. ఎంచేతంటే-ఏదో హడావిడిగా ఆలోచనలో వెళ్తున్నవాడల్లా ఈ మాటకి టక్కున

ఆగిపోతాడు. దాంతో చిరాకు, మనస్తాపం కలుగుతాయి. అలా ఆ మనస్తాపంతో, ఆందోళనతో బయటికి వెళ్ళడం మంచిదికాదు. అందుకనే “ఎక్కడికి వెళ్తున్నారు?” అని బయల్దేరుతున్నవాళ్ళని అడగకూడదని అంటారు. పిల్లని మనం ‘దొంగ’గా భావిస్తాం-దానికి కొన్ని దొంగ బుద్ధులున్నాయని. దాన్ని చంపితే మహా పాపం అని, దాని వంటి మీద ఎన్ని రోమాలున్నాయో అన్ని దేవాలయాలు కట్టించినా దాన్ని చంపిన పాపం పోదు-అనీ పెద్దలు అనడంచేత-పిల్లి ఎదురు రాకూడదన్నారేమో! నూనె మనిషి ఎదురు రాకూడదనడం - బహుశా, దార్లో నూనె తోణికి ఉంటే, కాలు జారి పడతాం-అనేమో! ఐనా కాకపోయినా - అంతకు ముందు ఏదైనా-అలా జరిగి ఉంటే - దాన్ని మూఢంగా నమ్మేవారు. అంటే ఒక వ్యక్తి బయల్దేరి ఆపాయానికి రోనయ్యాడనుకోండి, ‘ఏం చూసి బయల్దేరాడు?’ అని ప్రశ్న వేసుకుని ‘ఫలానా వల్ల’ అనుకుని-దానివల్లనే ఆ ప్రమాదం జరిగి వుంటుంది -

బొమ్మగారి బుద్ధి

కాబట్టి అలాంటివి ఎదురైతే ‘వెళ్ళకూడదు’ అని ఒక నమ్మకం ఏర్పాటు చేసుకుని ఉండొచ్చు.

‘కాకి అరుస్తే చుట్టాలొస్తారు’ అన్నది ఎలా పుట్టి వుంటుంది? భోజనాలు చేసి, విస్తరాకులు బయట పారేస్తే, కాకులు మూగుతాయి. ఒక కాకి వస్తే అది ‘కావు కావు’ మని అరిచి తక్కిన వాటిని పిలుస్తుంది. అంటే విందు భోజనాలు జరిగే చోట కాకులు ఎక్కువగా మూగి ఉంటాయి కాబట్టి, ఆ విధంగా ముందుగానే కాకి అరుస్తుంది అంటే - చుట్టాలొస్తారని ఒక నమ్మకం కల్పించుకున్నారు. పైగా మనుషులకు లేని కొన్ని శక్తులు జంతువులకీ, పక్షులకూ ఉన్నాయి. గబ్బిలాలకు వినికిడి ఎక్కువ; కుక్కలకి పనిగట్టడం ఎక్కువ; పక్షులకు చూపు ఎక్కువ. అందువల్ల-కాకులకు ఏదో అధికశక్తి ఉండవచ్చుననీ, దానివల్ల అది బందువులొస్తారని ముందుగానే చెప్పగలదనీ ఒక నమ్మకం.

‘సాలెపురుగు పాకితే కొత్తబట్టలు వస్తాయి’ ఎలా?....

దీనికేం లేదరా. సాలెపురుగు అనగానే నేత గుర్తుకొస్తుంది. అంటే బట్టలు. సాలెపురుగు అనగానే ‘బట్టలు’ అనేస్తాం. కాకపోయినా, సాలెపురుగు విషం గలది. అది బట్టల మీద పాకితే, ఆ బట్టలు మార్పాలిగదా. మార్పి. వేరే బట్టలు వేసుకుంటాం. ఆ విధంగా బట్టల మార్పిడి వస్తుంది కాబట్టి - ‘కొత్త బట్టలు వస్తాయి’ అన్న భావం ఏర్పడి వుండొచ్చు.

కొన్ని నమ్మకాలకి మాత్రం వెనక శాస్త్రీయమైన కారణాలే కనిపిస్తాయి. అయితే అలాంటివి తక్కువేననుకోండి. ఉదాహరణకు “నాకు ఫలానాది తినాలని వుంది” అంటే-“ఏం-కడుపుతో వున్నావా?” అని అడుగుతారు. అంటే, అలాంటి కోరికలు గర్భవతులు కోరితే, వెంటనే తీర్చాలన్న మాట. ఎంచేతంటే-ఆ సమయంలో వాళ్ళను నిరుత్సాహ పరచకూడదు. అడిగింది “ఇవ్వం” అని అంటే వాళ్ళు చిన్నబోవడం, అలా బాధపడడం జరుగుతాయి. ఆ మానసిక వేదన-గర్భంలో పెరిగే శిశువుమీద పడుతుంది. గర్భవతికి బయట దెబ్బ తగిలే-రోపలవున్న శిశువుకు ఎలాగయితే అపకారమో, అలాగే మానసికమైన దెబ్బ కూడా శిశువుకు అపకారమే. అందువల్లనే ఆమె మనసుకు కష్టం కలిగించకుండా వుండాలని, ఆమెను ఉల్లాసంగా వుంచాలనీ ఆమె కోరిన కోరికలు తీర్చాలంటారు.

‘రాత్రి పూట చెట్లు, మొక్కలూ ముట్టుకోకూడదు’ అంటారు. అలా అంటే ఏమిటి-చెట్లు రాత్రిపూట మనలాగే నిద్రలో వుంటాయి. ముట్టుకుంటే వాటికి నిద్రా భంగం కలుగుతుంది. అదీ కాకుండా, చెట్లమీద, కింద-పురుగు పుట్టా తిరుగుతూ వుండొచ్చు. ఆ కారణంగానే రాత్రి వేళల్లో మొక్కలు ముట్టుకోకూడదన్నారు. అంటే కదరా!

ఇలా కొన్ని నమ్మకాలకి మాత్రం శాస్త్రీయమైన కారణాలే కనిపిస్తాయి. కొన్నింటికి బొత్తిగా కనిపించవు-ఇంతకుముందు చెప్పాను చూడండి-ఎవరికో ఏదో జరిగితే, ‘ఫలానా దానివల్ల జరిగింది కాబట్టి-అది నిషేధం’ అన్నట్టుగా కొన్ని నమ్మకాలు వచ్చాయి. కారణం కనిపించని నమ్మకాల్ని కూడా కొందరు ‘పెద్దలు చెప్పారు గదా’ అని పాటిస్తారు. మనకి ఇబ్బంది లేనంత కాలం, పాటించడంలో తప్పేం లేదు. మరి చాదస్తంగా పోవడం మాత్రం తప్పే! కదూ!

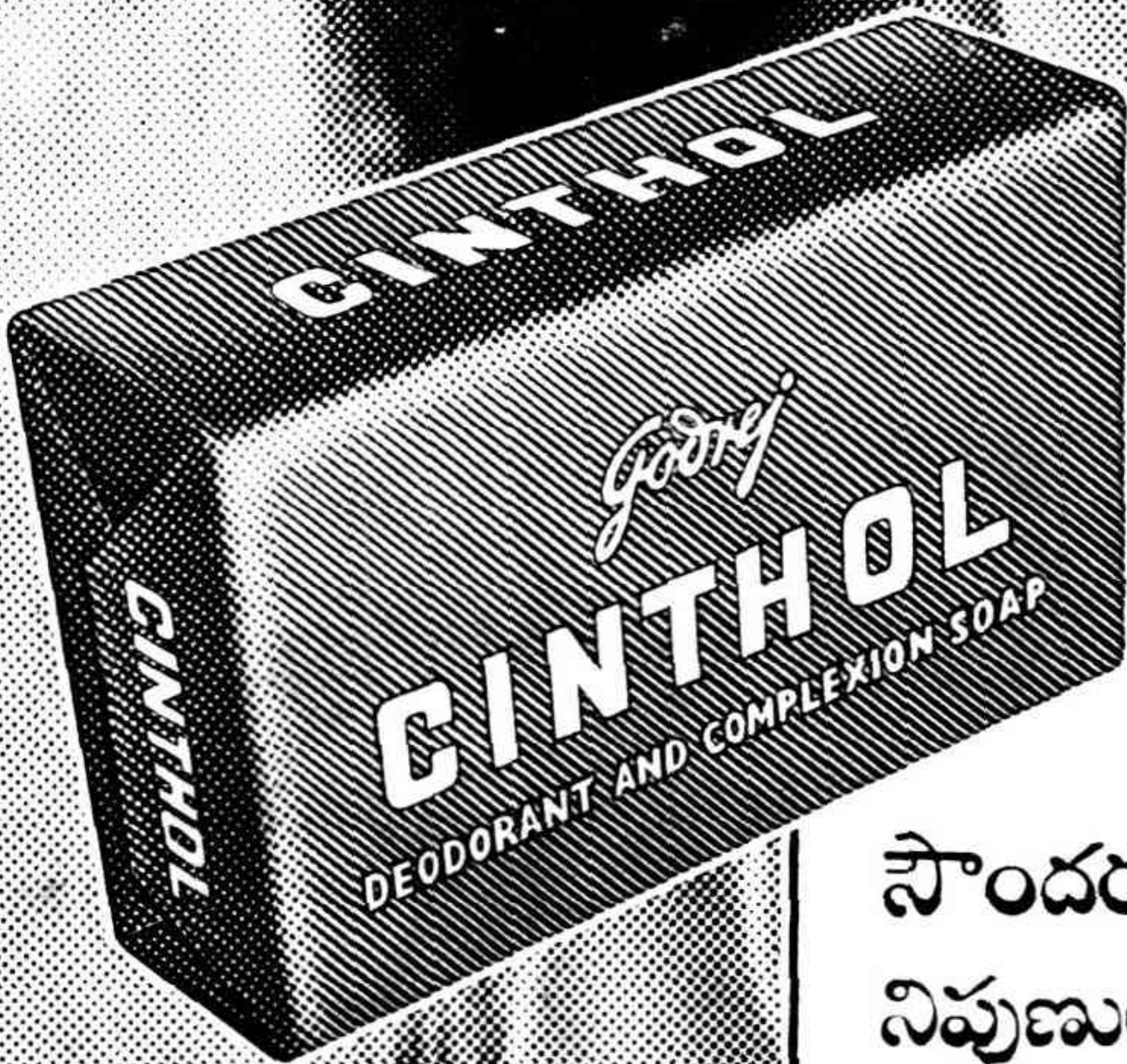

కౌశ సంపదకు

రీటా

సింథాల్ దుర్గంధాన్ని నిర్మూలించి తాజాదనం గల్గించే సబ్బు

చమట వలన గలిగే శరీర
దుర్గంధాన్నిండి శక్తివంతంగా
కాపాడుతోంది.
ఏ సబ్బు పూర్తిగా వుంచనంత
తాజాగా మిమ్ములను
వుంచుతుంది.

సౌందర్య రక్షణకై చర్మ రోగ
నిపుణులచే సిఫారసు చేయబడింది.

దేనితోనూ సరిపోల్చలేని ఆ లావణ్యం.
మృదువైన. సుకుమారమైన. సహజ సౌందర్యం.

అవునుమరి! లక్ష్మీ సుప్రీమ్ తో మీ లావణ్యం
తొణికిసలాడుతుంది. మీలోని అనుభూతి కూడా
అదే. మనోహరమైన పరిమళం. సమృద్ధియైన,
మెత్తటి నురుగు మీ చర్మంపై పట్టులాగ
పరుచు కుంటుంది. లక్ష్మీ సుప్రీమ్ లోని
బ్యూటీ క్రిమ్ మీ లావణ్యాన్ని కోమలం
గాను, మృదువుగాను, సహజ
సౌందర్యంతోనూ వుంచుతుంది.

మీరు తిరిగి
మరేదీ వాడలేరు